

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelček: Ljubljana, Selon-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Ker je danes tradicionalni tiskarski
in novinarski praznik, »Jutro« v četrtek
zjutraj ne bo izšlo.

Drobitev narodnih sil je lahko usodna

Kamorkoli se danes ozremo v notra-
nje življenje evropskih narodov, po-
vsod vidimo, kako se spričo vojne umi-
kajo v ozadje vse notranje razprtije,
vsa notranja politična in strankarska
nasprotja ter vse, kar bi lahko šteli
med »domače zadeve«. V ospredje sto-
pa povsod ena sama skrb: kako čim
bolj povezati vse narodne sile v eno
samo celoto, ki naj bo uspešen branik
proti vsem zunanjim nevarnostim. Te
pojave opažamo prav tako pri vsele-
lah kakor pri srednjih in malih drža-
vah, prav tako pri onih, ki so v vojni,
kakor pri onih, ki so izven nje. Države
s tako zvanimi totalitarnimi sistemi so
že v naprej prikojile vso svojo notra-
njo ureditev potrebam vojne, demo-
kratične države pa so v najkrajšem
času prilagodile vse svoje notranje po-
litično življenje potrebam časa ter se
zavarovale predvsem s tem, da so se
zatekle k preobrazbi svojih vlad v
»vlade narodne slege« ali koncentra-
cijske vlade. Ta hitra prilagoditev no-
vim razmeram je bila mogoča povsod,
kjer sta narodna in državna zavest
strnjena v eno samo, v zavest, da je
treba v sedanjih prilikah v Evropi
najprej misliti na obstanek, na svojo
samostojnost in svojo svobodo, potem
šele na notranja vprašanja, ki za ob-
stoj naroda niso življenjskega značaja.

Tudi pri nas so se pojavili in se ved-
no česče pojavljajo glasovi po strnitvi
vseh pozitivnih narodnih sil in po odlo-
čitvi vseh notranjopolitičnih, zlasti
strankarskih vprašanj. O tej potrebi
smo tudi mi že pisali na tem mestu.
Pri tem nas niso vodili nikaki politič-
ni in še manj strankarski nagibi. Naj-
širše plasti našega ljudstva čutilo da-
nes potrebo po strnitvi vseh zdravih
narodnih sil, predvsem zaradi temnih
oblakov, ki so se zbrahi na evropskem
nebu in ki zlasti malim evropskim drža-
vam ne obeta nič dobrega. Tako se
je zahteval po narodni koncentraciji
postavljala tudi drugod, kjer so nanjo
iskreno mislili. Tu ne gre in ne sme
iti za nobene politične ali strankarske
špekulacije, temveč edino le za zdrav
narodni zavarovanje pred zunanjimi ne-
varnostmi, kakor se je ta doslej že
uveljavil skoro pri vseh evropskih na-
rodih, bodisi da so že ali še niso po-
tegnjeni v vojni vrtnice. Gibalna sila
vseh teh zdravih pobud je samo naj-
elementarnejši našon ohranitev. V pol-
ni meri velja to tudi za nas. Bojazen,
da bi mogla biti koncentracija na kvar
tej ali oni »narodni samobitnosti«
je prazna. Resnica pa je prav ta, da so
vse naše »narodne samobitnosti« de-
jansko zavarovane samo v okviru na-
še prirodne »državne samobitnosti«.

O usodnem nerazumevanju pravih
narodnih interesov, ki se kaže v od-
klanjaju te instinktivne zahteve ljud-
skih množic, je zadnja številka ugled-
ne kulturne in socialne revije »Misel
in delo« prinesla pod naslovom »Politi-
k in politika v malem narodu« uvod-
nik, ki se v svojih izjavah opira na
pereča razmišljanja o »notranji usod-
nosti življenja malih narodov v sožit-
ju z velikimi« ter pri tem označuje
življenje malih narodov kot »trajno
borbo za obstanek«. V tej zvezi se do-
tika vprašanja o vlogi politika v ma-
lem narodu ter navaja tele aktualne
misli: »Vprašanje je v neposredni zve-
zi z naznačeno »usodnostjo« položaja
malih narodov. Ako ta usodnost v prvi
vrsti zahteva, da politik malega na-
roda nikdar niti za hip ne pozabi, da
morajo vse njegove energije veljati
predvsem ohranitvi narodovega obsto-
ja, pomeni to v drugi posledici, da ne
sme biti politik malega naroda nikdar
tako ekskluziven, da bi iz kakršnikoli
političnih vidikov ali drugih (na
primer svetovnonazornih) razlogov v
naprej odklanjal ali s svojim delom
onemogočal sodelovanje z drugimi po-
litičnimi skupinami v narodu, da o
sodelovanju s strokovnjaki, ki jih ena
sama stranka nikdar nima dovolj, niti
ne govori. Vsak trenutek se namreč
lahko primeri, da postane tako sodelo-
vanje prava narodna dolžnost vse ta-
ko zvane »vrhovne narodove vlasti«,
ko je namreč treba pred skupno ne-
varnostjo združiti vse narodne sile«.

Pisec v tej zvezi posrečeno navaja
neštete zablode slovanskih narodov,
katerih voditelji so »za ceno svojih po-
litičnih programov ali celo svetovnih
nazorov, presajenih od drugod na do-
mača tla, prodali tujcu ves svoj na-
rod, pa samo zato, ker je bila zagre-
zenost nasproti domačemu političnemu
nasprotniku večja od zagrizenosti na-
sproti skupnemu zunanjemu sovražniku«.

Prav tako tehtna se nam zdi ugo-
vitev pisca, ki velja še posebej prav
za naše razmere, da prihaja največji

Ogorčeni boji na Norveškem Nemci hočejo za vsako ceno čimprej izsiliti odločitev na Norveškem — Njihov pritisk postaja vedno silnejši — Včeraj so nemške čete zasedle važno želez- niško križišče Dombas

London, 30. aprila. j. (Havas) Po vesteh,
ki so v teku današnjega popoldneva pri-
spele v London, so po sodbi angleških
vojaških krogov najvažnejše one, ki poro-
čajo o položaju okrog železniškega križi-
šča Stoeren. Stoeren obvladuje proti jugu
železniško zvezo na Trondhjem, in dokler
je Stoeren v zavezniški posesti, znači to,
da nemško vrhovno poveljstvo ne more po
železnici pošiljati vojaških ojačenj, ki
se zbirajo pri Oslu v smeri na Trondhjem.
Na drugi strani nudi posest Stoerena za-
vezniškim četam krepko oporo za dova-
žanje čet pri njihovih vojaških operaci-
jah v južni smeri. V angleških vojaških
krogih so zaradi tega prepričani, da se bo
v bodoče osredotočilo delovanje obeh voj-
nih tabornov v prvi vrsti na Stoeren.

London, 30. aprila. j. (Reuter) Po naj-
novejših informacijah, ki so iz Norveške
prispale v London, je vojaški položaj v
narviškem okrožju ugoden za zaveznike, v
okrožju pri Namsosu nespremenjen in je
Namsos trdnjo v zavezniških rokah. pri
Dombasu pa je položaj zaveznikov zelo te-
žaven. Pri Narviku so bile zavezniške čete
ponovno ojačene ter nadalje močno prit-
skajo na sovražnika. Včeraj v zgodnjih
urah je prišlo do ogorčenega spopada med
zavezniškimi in nemškimi četami ter so
zavezniki po junaškem boju odbili nemški
napad med Otto in Dombasom. V tem
spopadu je bilo uničenih več nemških tan-
kov srednje velikosti ter razdejanih večje
število raznih drugih nemških vojaških
naprav. Potrjujejo se vesti, da so nemške
čete pri Dombasu z uspehom napredovale.
Zavezniške čete so bile tu izpostavljene iz-
redno močnemu nemškemu pritisku. Po
še nepotrjenih vesteh so Nemci že osvoji-
li Roeros, zavezniške čete pa še zmerom
držijo Hjerkin. Po vesteh iz švedskih
virov, ki pa se zaenkrat službeno še ne
potrjujejo, je tudi Stoeren že padel v ne-
mške roke.

Angleško-francosko vojno poročilo

London, 30. aprila. s. (Reuter). Snoči je
poveljstvo zavezniške vojske na Norve-
ški izdalo iz Namsosa naslednji prvi
skupni angleško-francoski vojni komunikat:
Pri Steinkjeru je bil odbit sovražni na-
pad z velikimi izgubami za sovražnika. Za-
vezniške izvidnice so nastavile sovražniku
zasedo in zajele nekaj ujetnikov. Nemška
letalska aktivnost je zahtevala med za-
vezniškimi vojniki manjše število žrtev. Mo-
rala čet je dobra. Zavezniški protiletalski
topovi so stopili v akcijo proti nemškim
letalom in je bilo eno nemško letalo se-
streljeno.

London, 30. aprila, s. (Reuter) Vojno

Zveza Trondhjem—Oslo

Nemško poveljstvo javlja, da so se nemške čete, prodi-
rajoče iz Osla in Trondhjema, že združile

Berlin, 30. apr. br. Vrhovno poveljstvo
nemške vojske je objavilo davi naslednje
vojno poročilo:

Po vseh cestah v smeri proti Dombasu
in Störenu prodirajo nemške čete so do-
segle tudi večerj pomembne uspehe. So-
vražnikov odpor je bil povsod strit in so se
morale sovražne čete v naglici umakniti.
Pred Otto so bile zaplenjene velike za-
loge in skladišča vseh vrst blaga. Odtam
se je prodor nadaljeval v smeri proti
Dombasu. V teku so borbe na poti proti
Bergenu, kjer se pohod nemških čet naglo
nadaljuje. Daleč za fronto v hribovje po-
tisnjeni norveški četrti pešpolk, ki je štel
2500 mož, je skupno s svojim poveljnikom
severovzhodno od Lillehammerja odložil
orožje. V smeri od Vossa, vzhodno od Ber-
gena prodirajoče nemške čete so zajele
260 mož in zaplenile pet topov.

Nemške letalske sile so z novimi napadi
prizadejale hud udarec sovražniku pri iz-
kreavanju, zbiranju in pohodih njegovih

del zla za male narode iz nasprotja
med političnimi in nacionalnimi pro-
grami, predvsem pa iz pomanjkanja
politične strpnosti ter »one široke raz-
gledanosti, ki lahko vsak trenutek sva-
ri pred nevarnostmi od zunaj, katerim
je mali narod tako rekoč stalno izpo-
stavljen«. Iz tega izvaja zelo aktualni
zaključek: »Pri malih narodih z veli-
ko državno tradicijo se taka nasprotja
med političnimi in nacionalnimi pro-
grami ne morejo nikdar pojaviti, pač
pa se lahko pojavijo pri narodih, ki
niso še našli svoje države in poti. Na-
rodna zrelost se ne meri samo po ču-
vanju narodnih, temveč tudi lastnih
državnih — samobitnosti — ...

Svoja tehtna razmišljanja, porojena
»pod vplivom življenja in vrenja naših
dni«, zaključuje pisec takole: »Kar sem
napisal glede varovanja narodne celo-
te na zunaj, velja tudi glede varova-
nja narodne celote na znotraj. Pri tem
ne mislim samo na tako zvano »mora-
lo zaledja«, katere gojitev je danes na
dnevnem redu kot prva skrb vseh ma-
lih narodov na svetu, temveč tudi na
vso najvišjo in najpopolnejšo gospo-
darsko, kulturno in sploh civilizacij-

ministrstvo je objavilo nočoj naslednji ko-
munikat o operacijah na Norveškem:

V nedeljo je sovražnik v Gudbrandsdalu
izvedel močne napade, podprte od tankov
in nizko letečih letal. Vsi napadi so bili od-
biti s težkimi izgubami za sovražnika.
Trije sovražni tanki srednje velikosti so
bili uničeni. Tekom noči so se naše čete
nekoliko umaknile na položaje, ki varujejo
Dombas.

Sovražnik je tekom dneva nadaljeval z
letalskimi napadi na Andalsnes in Molde.

Položaj pri Namsosu in Narviku je ne-
spremenjen.

London, 30. aprila, s. (Reuter.) Ministr-
ski predsednik Chamberlain je sporočil da-
nes v parlamentu, da bo poročal o položaju
na Norveškem čim prej. Dneva sicer še
ne moremo točno povedati, pričakuje pa, da
bo to še v tekočem tednu. Za enkrat ne bi
bilo v javnem interesu, da bi dal več po-
datkov.

Londonski tisk o težavni vojni

London, 30. aprila. AA. (Reuter). Dana-
šnji angleški listi poudarjajo, da se mora-
jo zavezniki predvsem pobrigati, da pride-
jo do premoči v zraku. Na ta način bi iz-
ravnali premoč, do katere so Nemci prišli
s svojim nenadnim vdorom. Vojskovanje
na Norveškem bo dolgotrajno in težko.

»Times« pravi: Zavezniki stopajo sedaj
skoz precej težko obdobje na Norveškem.
Čeprav se nemškimi četami, ki prodirajo
od Osla, ni posrečilo dobiti zveze z nemškimi
četami v Trondhjemu, pa tega ne bo lahko
preprečiti. Toda vse to ne spreminja dej-
stva, da nam naša premoč na morju daje
večjo svobodo gibanja. Za nas je sedaj bi-
stveno, da pridemo do premoči v zraku.
Vprašanje povečanja naših letalskih sil bo
odločilnega pomena za ves izid vojne na
Norveškem. Naši vojniki na Norveškem se
morajo boriti z velikimi težavami. Prete-
kli teden je prišlo polno neugodnih vesti,
toda izkustvo je pokazalo, da je odloče-
nost za borbo v Veliki Britaniji najhujša
prav v trenutkih, ko se pojavljajo znatne
težave.

»Daily Telegraph« prav tako objektivno
opozarja na težave, s katerimi se bore za-
vezniške čete na Norveškem, obenem pa
poudarja, da ostane zavezniška premoč na
morju še naprej eden od bistvenih in odlo-
čilnih čimlečev sedanje vojne. Članek med
drugim pravi: Še daleč smo od konca tega
pohoda. Zavezniki morajo vložiti največje
napore na morju in na kopnem ter v zraku,
da bi zadali težak poraz sovražniku in
ga na ta način kaznovali za napad, ki ga
je izvršil.

čet na področjih okrog Namsosa in An-
dalsnesa. Z bombami so bila razdejana
taborišča, barake, skladišča, vojašnice in
tankska bencina. Deloma so v njih nastali
požari. Potopljenih je bilo 6 ladij, nadalj-
je so bile hudo poškodovane. Severno od
Kristiansanda je bilo predvčeršnjim se-
streljeno eno britansko letalo.

Pomorskim edincem, ki zasledujejo
podmornice v Skageraku in Kattegatu, je
uspešno včeraj uničiti dve ali tri sovražne
podmornice.

Opoldne je objavilo vrhovno poveljstvo
naslednje posebno vojno poročilo:
Danes so se nemške čete, ki so prodi-
ral od Trondhjema proti jugu, sešle ju-
govzhodno od Störena. S tem je bila končno
vzpostavljena zveza med Oslom in Trond-
hjemom po kopnem.

Nemški poročevalski urad, ki je objavil
to službeno poročilo, ugotavlja v svojem
dodatnem poročilu, da so Nemci s tem do-
segli ogromen uspeh. V treh tednih so

sko izrazno silo naroda. Mali narodi se
ne morejo ponášati s tolikšnim ka-
drom izbranih strokovnjakov za vsa
področja svojega življenjskega dej-
stevovanja kakor veliki narodi. Zato je
blazno, ako poedine politične stranke
ali grupacije, kaj še celo borne politič-
ne skupine ali politična omizja, misli-
jo, da imajo v svojih vrstah za vsa po-
dročja narodnega udejstvovanja do-
volji sposobnih strokovnjakov v obliki
tako zvanih »garnitur«, ki naj se me-
njujejo. Brez »izposojanja« resničnih
strokovnjakov tudi pri nasprotnem po-
litičnem taboru si pravega, kvalitetne-
ga narodnega razvoja na področjih, ki
ne spadajo strogo v politiko, sploh ne
moremo zamišljati brez škode za vse,
kar bi lahko upravičeno označili za
svojo narodno samobitnost. Tako ozke,
vsem resničnim narodnim interesom
nasprotno zamisli se morejo pojavljati
samo pri politikih, ki ne poznajo poli-
tične strpnosti in ki so brez potrebnih
širših obzorij. Taki politiki pa se na-
vzelo svojem besednemu ponašanju o
čuvanju »narodnih samobitnosti« ne
morejo hvaliti z delom za ... narodov
blago.

580 km daleč. Pro-
dor je bil zaradi snega, neugodnega vre-
mena, nepoznanega terena in sovražnega
odpora izredno težak, tako da pomeni v
resnici izjemni vojaški uspeh. Povsod je
bil sovražni odpor strit in sovražnik pri-
siljen k umiku. Sedaj je pod nemško kon-
trollo področje, ki obsega malone prav to-
likšno ozemlje, kakor nekdanja Poljska.
Čiščenje terena se bo nadaljevalo z vso
odločnostjo.

Angleži so vedeli, zakaj se bore, zato
so nastopili z vsemi sredstvi, toda Nem-
čija jih je tudi sedaj v odločilnem trenu-
tu prehitela. Vzpostavitev zveze med
Trondhjemom in Oslom pomeni dejansko
zaključek odločilne faze borbe na Norve-
škem, a tudi novega nad vse pomembnega
razdobja vse sedanje vojne Nemčije proti
Angliji in Franciji. Nemška vojska je po-
pisala novo stran svoje vojne zgodovine.

Tudi Dombas že v nemški oblasti

Berlin, 30. apr. br. Vrhovno poveljstvo
nemške vojske je objavilo nočoj že drugo
posebno vojno poročilo, v katerem nagla-
ša, da so nemške motorizirane čete, ki so
prodirale po Gudbrandsdalu, danes popo-
dne potisnile sovražnika tudi že iz Domba-
sa, ki je sedaj že povsem v njihovih rokah.
Od Trondhjema prodirajoči motorizirani
oddelenki so v naglem prodoru zavzeli že po-
stajo Opdal, ki leži sredi med Störenom in
Dombasom. S tem je v glavnem v nemških
rokah tudi že železniška proga Trondhjem-
Oslo.

O položaju pri Narviku pravi poročilo,
da se položaj nemških čet tam niti naj-
manj ni poslabšal. Angležem ni uspelo
zavzeti nobene važnejše postojanke na
kopnem, tako da bi mogli kakorkoli ogro-
ziti nemško posadko v luki in okolici. Nem-
ška letala pa so danes dopoldne močno

Izkrcanje poljskih in čeških legionarjev

Položaj na norveških frontah po zasebnih švedskih in
norveških poročilih

London, 30. aprila. s. (Reuter). Norve-
ški vojaški ataše v Stockholmu je sporočil
danes, da so dospeli na Norveško tudi že
prvi poljski in češki legionarji, ki so bili
izvežebani v Franciji. Stalno prihajajo na
Norveško novi transporti zavezniških čet
ter odhajajo takoj na posamezne odseke
na fronti.

Po zasebnih švedskih poročilih so se iz-
krcale zavezniške čete na dveh novih toč-
kah in sicer v Norfjordu, severno od An-
dalsnesa in v Sundalsfjordu, južno od An-
dalsnesa. Od obeh teh fjordov vodita do-
bri cesti proti Dombasu. Ena doseže dol-
no Gudbrandsdal severno, druga pa južno
od Dombasa. Nova zavezniška ojačenja
prihajajo tudi v Namsos, istotako se izkr-
cavajo zavezniki pri Narviku.

Sicer je položaj na Norveškem po za-
sebnih poročilih naslednji:

Pri Narviku sklepajo zavezniške čete
polagoma obroč okoli Narvika samega,
kjer se še drži nemška posadka. Po šved-
skih poročilih so zgradbe in skladišča šved-
ske rudniške družbe za izvoz železa v pla-
menih. Ni povedano, ali je požar povzro-
čilo zavezniško bombardiranje ali pa so ga
zaneli Nemci sami.

Južno od Namsosa je položaj pri Stein-
kjeru v glavnem nespremenjen. Zavezniki
operirajo tu skoro izključno s smučarski-
mi oddelki. Zlasti se udeležujejo zname-
niti francoski alpski lovci. Po švedskih po-
ročilih so razposlali zavezniki smučarske
izvidnice v tem predelu vse do švedske me-
je. S tem imajo zavezniki pri Steinkjeru
polnopravno zavarovano levo krilo svojih
položajev proti vsaki možnosti bočnih na-
padov.

Nemško vrhovno poveljstvo je danes po-
poldne javilo v posebnem poročilu, da so

bombardirala angleške topniške postojan-
ke in so uničila neko baterijo njihovega
protiletalskega topništva.

Nemški pritisk vedno jači

Berlin, 30. aprila. AA. (DNB) Zdi se, da
bo v prostoru med Oslom in Trondhjemom
v kratkem prišlo do odločilne bitke.
Nemško poveljstvo je z največjo oprez-
nostjo izdelalo načrt za napredovanje
nemških čet iz Osla v severozapadni
smeri. Pritisk nemških čet, ki so zavzele
določene postojanke, se kaže v čedalje
večji meri. Nemška poveljstva javljajo
samo najkrajša poročila o napredovanju
nemških čet, vendar pa se iz njih ne vidi,
kolikšne terenske težave so morale čete
obvladati, in kakšne nove taktične metode
so pri tem uporabljale, da so mogle pro-
dreti skozi tesne doline med visokimi bre-
govin ter čez zasedene klanke. Načrt je
bil natančno izdelan do najmanjše po-
drobnosti in niso ničesar prepustili zgolj
slučaju.

Niti en človek ni bil zamen žrtvovan,
toda, kjer je sovražnik dajal odpor, je pri-
šlo do borbe. Nemškimi četami se je po-
srečilo prekorati reke, čeprav so bili
mostovi razrušeni. Z naskokom so zavzele
strojniška gnezda, ki so branila klanke v
dolinah. Ogledniška delavnost letalskih sil
je bila prav tako točna in so bila povelj-
stva stalno poučena o gibanju sovražnih
sil. Na ta način se je nemškimi četami po-
srečilo priti na svoje nove postojanke in
se pripraviti na odločilno bitko.

Berlin, 30. aprila. AA. (DBN) V zadnjih
dneh so se britanske čete poskušale iz-
krcati v okolici Narvika. Vsi ti poskusi pa
so ostali dosedaj brez uspeha zaradi od-
pora nemških čet in nemškega letalstva.
Ena sovražna baterija je bila pri Narviku
prisiljena k molku, ker je bila zadeta od
več bomb.

Izkrcanje poljskih in čeških legionarjev

Položaj na norveških frontah po zasebnih švedskih in
norveških poročilih

pri Störenu dosegle nemške čete, ki so pro-
drlje po Oesterdalu, stik s četami iz Trond-
hjema. Ta vest še ni potrjena iz nobenega
dr drugega vira. Zasebna švedska poročila
dajejo o položaju v tem odseku dokaj dru-
gačno sliko. Pa tudi, če se je Nemcem stu-
ken posrečilo, se to ni moglo zgoditi po no-
beni izmed glavnih dolin, temveč po cesti,
ki vodi iz Tynseta v Oesterdalu do želez-
nice Dombas-Stören ter jo doseže nekoli-
ko južneje od Störena. Po zadnjih poročilih
sta Stören sam kakor tudi vsa železnica
od Dombasa še vedno v zavezniških rokah,
istotako mesto Hjerkin ob tej progi. Vse-
kakor so glavne nemške sile tako v Oester-
dalu kakor tudi v Gudbrandsdalu še vedno
zadržane. Če se je torej morda tudi res
manjšemu nemškemu motoriziranemu od-
delku posrečilo prodreti po stranski cesti
do okolice Störena, to še nikakor ni važen
dogodek. Sicer so javljali, da je tudi ta
nemški oddelek naletel na močan norveški
odpor v gorovju pri mestu Kvikne.

V Oesterdalu samem je Rörös slej ko
prej v nemških rokah. Nemci so poskušali
popraviti razstreljene mostove v bližini,
da bi lahko prodirali dalje, doslej pa se
jim zaradi odpora norveških čet, ki so pre-
jele ojačenje, ni posrečilo popravilnih del
dovršiti. Baje so Nemci poslali svojim od-
delkom v Oesterdalu sedaj ojačenja od
Gudbrandsdala.

Položaj v Gudbrandsdalu, kjer drže za-
vezniški postojanke pri Otti, je avtentično
prikazan v poročilu o večji bitki, ki je
bila tam v nedeljo zvečer. Zavezniki so
odbili močan nemški napad, ki ga je pod-
piralo topništvo. V akciji so bili v glavnem
nemški tanki. Več nemških tankov sred-
nje velikosti je bilo v boju uničenih.

Letalski spopadi

Ob norveških obalah so neprestano obojestranski
letalski napadi in spopadi

London, 30. aprila. s. (Reuter). Letalsko
ministrstvo javlja, da so bombniki obalne-
ga poveljstva izvedli serijo poletov in bi-
li zapleteni v več borb ob norveških oba-
lah, zlasti v teku zadnjih 24 ur. Neko le-
talo tipa Blenheim je na izvidniškem pole-
tu nalerelo nad Andalsnesom na nemški
bombnik, tipa Junkers in ga pregnalo. Drugi
Blenheim je pognal v beg dva nemška
Henkela. V nadaljnji borbi je letalo Blen-
heim poškodovalo neko nemško lovsko le-
talo Messerschmidt 110, ki se je nato v
spiralah spuščalo proti vodni gladini ter
je bilo najbrže uničeno. Istotako je prišlo
do spopada med Blenheimom ter dvema
nemškima letaloma tipa Henkel, oziroma
Junkers. Slednje je bilo poškodovano ter
ni držalo ravnotežja, ko se je oddaljevalo.

London, 30. aprila. br. V pretekli noči so
skupine angleških vojnih letal zopet uspe-

šno napadle in bombardirale letališče For-
nebu pri Oslu. Za enkrat še niso znane po-
drobnosti o rezultatih napada in obsegu
prizadejane škode.

Fornebu je eno izmed obeh letališč v ne-
posredni bližini Osla, ki se ga Nemci poslu-
žujejo za dovoz čet in vojnihi potrebščin
iz Nemčije preko Aalborga na Danskem na
Norveško. Letališče je bilo že dvakrat mo-
čno bombardirano in poškodovano. Zgoraj
je že en velik hangar. Pri drugem napadu
je bil uničen velik tank bencina. Tudi vzle-
tišče je bilo močno poškodovano. Po dru-
gem angleškem letalskem napadu so ne-
mške vojaške oblasti razpostavile okrog le-
tališča močne straže, tako da se zlepa nihče
ni mogel približati letališču ter dognati,
v koliki meri je poškodovano. Nemci tudi
trde, da na letališču doslej škoda ni bila
velika.

PARIŠKI TISK O ZBLIŽANJU MED BALKANSKIMI DRŽAVAMI

Pojavi solidarnosti držav južnovzhodne Evrope vzbujajo veliko pozornost — Ugoden odmev dobrih zvez Bolgarije s članicami Balkanske zveze

Pariz, 30. aprila. p. Italijansko zadržanje proti vojaškim se taboroma je v središču pozornosti političnih krogov zapadne Evrope. Pariški in londonski tisk zanimajo zlasti italijanske namere v bližnji in daljni bodočnosti. Menijo, da je bilo to vprašanje tudi predmet razgovorov angleškega zunanjega ministra Halifaxa ter italijanskega poslanika Bastianinija.

Na diplomatskem področju predstavlja po mnenju pariškega tiska imenovanje Alfieri za novega italijanskega poslanika v Berlinu veliko zanimivost, ker se to kaže za fašističnih krogov kot ojačanje zveze med Nemčijo in Italijo. Temo, ki jo pravi »Populaire«, ker je bil dosedanj italijanski poslanik v Berlinu Attolico nasprotnik vstopa Italije v vojno na strani Nemčije.

Agencija Radio poroča, da bo princ Hessenskega, zeta italijanskega kralja, ki je prisel v Rim, sprejel danes Mussolini. Po nekaterih trditvah je princ Hessenski prinesel osebo Hitlerjevo sporočilo Mussoliniju.

V zapadnih glavnih mestih spremljajo z velikim zanimanjem tudi zblížanje balkanskih držav, pri čemer poudarjajo, da se ideja balkanskega zblížanja čimdalje bolj manifestira v prestolnicah balkanskih držav. Velikonočno izjavo bolgarskega zunanjega ministra smatrajo kot ugoden znak za razvoj na Balkanu v tej smeri. Današnji pariški listi poudarjajo v zvezi s tem koristnost vzdrževanja dobrih zvez Bolgarije s članicami Balkanske zveze. »Oeuvre« piše, da pripisujejo italijanski krogi veliko važnost solidarnosti držav južnovzhodne Evrope in da presegla ta solidarnost tudi besedilo pisanih pogodb.

Današnji »Populaire« se bavi s sklepi podunavskih držav od 17. t. m., ki so jih sprejele vse države, vključene v podunavski komisiji, namreč Madžarska, Jugoslavija, Bolgarija in Rumunija. Madžarska skuša med tem prodreti nakladno z novimi predlogi. Poslala je namreč vsem zainteresiranim državam predlog, naj bi postala plovba na Dunavu kolektivna, namreč zajemena od vseh podunavskih držav. Madžarska predlaga torej tudi sode-

lovanje Nemčije in Slovaške. »Populaire« pravi, da za tem madžarskim predlogom tiči Nemčija in da sta ga doslej odklonili Rumunija in Jugoslavija, ker bi njegova izpolnitev pomenila popolno razveljavitev sklepov od 17. t. m. Razen tega nasprotuje madžarski predlog mednarodnemu pravu, ker bi njegovo uresničenje razveljavilo tudi sklepe iz l. 1909 in bi bilo tudi nasprotno suverenosti balkanskih držav. Madžarski predlog pomeni po mnenju pariškega lista, da bi Nemčija postala dejansko nazivnica plovbe na Dunavu, kar bi predstavljalo kršitev nevtralnosti drugih držav v njeno korist.

Agencija Radio trdi v nekem poročilu iz Bukarešte, da so rumunski politični krogi precej optimistično razpoloženi. Balkansko podunavske države so razumele splošno nevarnost, zaradi česar so tudi povečale varnostne ukrepe.

Zblížanje Jugoslavije in Madžarske je bilo doseženo na gospodarski podlagi. Izjava bolgarskega zunanjega ministra Popova, da ne bo Bolgarija storila ničesar, kar bi v času sedanje vojne poslabšalo položaj balkanskih sosedov, je zastopila najboljši vtis v državah Balkanske zveze. Jugoslovensko-rumunsko-madžarska pogajanja se razvijajo ugodno. Končno je prispela v Bukarešto tudi turška gospodarska delegacija na pogajanja o izpolnitvi gospodarskih zvez med Turčijo in Rumunijo.

Maršal Goering bo posetil kralja Karola

Rim, 30. aprila. p. Dopolnilec »Messaggera« poroča, da govore v Bukarešti mnogo o skorajšnjem obisku maršala Göringja pri kralju Karolu. Po vestih, ki so jih prejeli v Bukarešti iz Berlina, so tamkaj že v teku priprave za ta obisk.

Važna seja italijanske vlade

Rim, 30. aprila. br. Za jutri ob 10. dopoldne je napovedana seja italijanske vlade, ki ji v italijanskih vladnih krogih pri-

pisujejo poseben političen pomen. Vlada se bo sestala v Beneški palači pod vodstvom ministrskega predsednika Mussolinija in bo razpravljala o nadaljnjem zadržanju Italije glede na najnovejši razvoj evropske vojne. Agencija Stefani poroča, da bo imela vlada te dni še več sej.

Dr. Clodius v Beogradu

Beograd, 30. aprila. p. V Beograd je prisel nemški pooblaščen minister in izredni poslanik dr. Clodius. Kakor je znano, je dr. Clodius vodil mnoge nemške gospodarske delegacije, ki so se pogajale z italijansko, madžarsko in rumunsko vlado. Jugoslavija je sedaj pred novimi pogajanjimi z Nemčijo, ki se bodo pričela dne 6. maja, brzokone v Beogradu.

Danes ob 13.30 je naš trgovinski minister dr. Andres sprejel v svojem kabinetu dr. Clodiusa ter je imel z njim daljši razgovor.

Angleški ukrepi v Sredozemlju

London, 30. aprila. br. (Reuter) Na merodajnem mestu je bilo nocoj sporočeno, da je bila Anglija spriča izjav, ki so jih v zadnjem času podali odgovorni italijanski državniiki in spriča stališča, ki ga zadnje dni zavzema do Anglije italijanski tisk, prisiljena, izdati gotove varnostne ukrepe za angleško plovbo na Sredozemskem morju. Angleška vlada upa, da ne bo treba teh ukrepov dolgo vzdrževati ali celo poostriiti. Iz istega razloga so bila poslana tudi na Blizniji vzhod nova ojačenja, ki so bila priključena Weygandovi armadi.

Avdiencie pri prezidentu turške republike

Carigrad, 30. aprila. s. (Reuter). Tu je sprejel danes predsednik republike Ismet Ineni v daljši avdienci angleškega in francoskega veleposlanika. Pri avdienci je bil navzoč tudi zunanji minister Saradzoglu.

Zračne poti in zveze Nemčije z nevtralci

Zanimiva vprašanja in odgovori v angleški zbornici

London, 30. aprila. j. (Reuter). V današnji debati v angleški spodnji zbornici je delavski poslanec Strauss zastavil ministru za vojno gospodarstvo Crossu nekaj vprašanj o zračnem prometu Nemčije z nevtralnimi državami. V prvi vrsti je Strauss želel vedeti za nemške zračne linije proti Španiji in Portugalski, kjer imajo nemška letala zvezo z ameriškim transatlantskim zračnimi programi ter po tej poti trgovsko zvezo z Zedinjenimi državami. Strauss je vprašal ministra za vojno gospodarstvo, kaj bo vlada ukrenila, da se ta zračni promet v bodoče prepreči. Cross je odvrnil, da nemška letala

proti Španiji in Portugalski ne pristajajo nikjer na teritoriju pod nadzorstvom zaveznikov ter je zaradi tega njihove polete težko ubraniti. Zlasti še, ker se ta služba vrši v okviru raznih dogovorov z nevtralnimi državami. Na Straussovo vprašanje o množini blaga, ki se prevaža po zračnih poteh v Nemčijo in iz nje, Cross ni mogel dati podrobnejših podatkov, dejal pa je, da bo vlada storila vse, kar je v njenih močeh, da s primernimi ukrepi ter s predhodnimi dogovori z nevtralnimi državami odločno poseže v ta važni problem.

bi z zadnjima dvema ladjama vred izgubil življenje tudi kak član posadke.

Podmornica »Tarpon« je imela 1090 ton ter normalno posadko 53 moških ter je bila istega tipa, kakor podmornice »Trident«, »Triton« in »Tritant«, ter istega razreda, kakor »Thetis« in »Thistle«. Podmornica »Sterlet« je imela 670 ton ter normalno posadko 40 moških. Bila je iz razreda »Shark«.

Nadalje javlja admiraliteta, da bo odslej objavljala statistiko o žrtvah pomorske vojne za 7 dni nazaj in ne več samo v presledku dveh dni kakor doslej. Ta sprememba nima namena, da bi prikrivala izgube, temveč hoče samo preprečiti, da bi sovražnik pravočasno dobil v roke koristna obvestila.

Sovjetske mine v Finskem zalivu

Stockholm, 30. aprila. z. V tukajšnjih dobro poučenih krogih zatrjujejo, da je položaj min v strani sovjetske Rusije v Finskem zalivu velike važnosti tudi za Švedsko. Sovjetska vlada je namreč istočasno sporočila Nemčiji, da ne bi mogla dopustiti nikake spremembe statusa quo v Baltskem morju. V švedskih krogih je napravila ta korak sovjetske Rusije najbolj vtis, pozornost pa je vzbudila tudi moskovska »Pravda«, ki trdi, da bodo zavezniki po zahtevi Narvika prisiljeni na Švedsko in zahtevali, naj docela ustavi dobavo železne rude Nemčiji. To pa je za Švedsko zelo težaven problem. Stiri deset odstotkov švedskega izvoza gre v Nemčijo in železna ruda predstavlja glavni predmet izmenjave z Nemčijo ki je spriča sedanje vojne na morju glavni dobavitelj Švedske. Švedsko gospodarstvo bi prišlo v skrajno težaven položaj, če bi morala Švedska izvoz železne rude docela ustaviti. Na drugi strani izjavljajo zavezniki, da so pripravljani prevzeti vse švedski izvoz, kar pa bi bilo mogoče šele tedaj, če bi se zaveznikom posrečilo vrati Nemce iz Norveške. Dokler pa tega ni, je Švedska navezana na izvoz v Nemčijo.

Sadovi blokade južne norveške obale

Pariz, 30. aprila. j. (Havas). V merodajnih angleških in francoskih mornariških krogih našla so, da zavezniška mornarica nadaljuje započeto delo ob norveški obali. Med poglavitne naloge mornarice spada varstvo ter spremljanje transportov zaveznikov iz let in vojnega materiala na Norveško. Četen teža pa sta mornarici Anglije in Francije poverjeni še dve težki, toda izredno važni misli. Prva je skrb za tim bolj učinkovito blokado južne švedske obale, druga pa uničevanje vseh nemških plovil objektov in prav posebno še podmornic v Severnem morju. V minulih dneh je zavezniška mornarica izvršila več napadov na nemške podmornice. Tudi blokada južne norveške obale donosa polagoma ugodne sadove. Čeprav se doslej zaveznikiškim patrolnim ladjam še ni posrečilo docela ustaviti plovbe med Nemčijo in Švedsko, kar dokazuje tudi dejstvo, da so zavezniški zadnje dni potopili tri nadaljnje nemške tovorne ladje, namenjene na Norveško.

Vremenska napoved

Zemunska: Ohladilo se bo v vsej državi. Pretežno vedro in suho vreme. V Podunavju košava, na Jadranu burja. V planinskih krajih bo prevladovalo oblačno in morebiti deževno vreme.

Mir na zapadu

Pariz, 30. aprila. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske pravi v svojem današnjem 479. jutrnjem vojnom poročilu: O položaju na fronti v teku noči ni nič omenbe vrednega. Berlin, 30. aprila. br. V svojem današnjem poročilu o položaju na zapadni fronti pravi vrhovno poveljstvo nemške vojske: Na zapadu ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

Zakaj Ribbentrop ni omenil Danske

Bern, 30. aprila. j. (Havas). Glede na Ribbentropova izjavljanja o stališču norveške vlade do zavezniških načrtov v Skandinaviji se v tujem tisku vse češče ponavlja vprašanje, zakaj je Ribbentrop obravnaval samo Norveško, dočim se v svojem govoru niti z besedico ni dotaknil Danske. Kakor zatrjuje berlinski dopisnik lista »Basler Nachrichten«, je bil ta naraščajoči kritikizem opažen tudi v nemškem znanem ministertvu, ki si prizadeva sedaj ustreči radovednosti tujega in seveda tudi domačega javnega mnenja. Wilhelmstrasse izjavlja v tej zvezi, da je bila takoj po okupaciji Danske sklenjena z dansko vlado posebna tajna pogodba, ki ne dopušta dati glede Danske nikakih natančnejših pojasnil.

Italijanski listi o knezu namestniku

Poudarek velikega pomena prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo

Rim, 30. aprila. AA. (Stefani) O priliki rojstnega dne jugoslovanskega kneza namestnika je »Giornale d' Italia« objavil zelo simpatičen redakcijski članek. V njem poudarja osebnost kneza Pavla, ki je v težkih razmerah prevzel vodstvo države ter se ves posvetil velikemu delu za izgraditev države in za izboljšanje njenega položaja. Veliko delo, ki se je prekinilo ob smrti blagopokojnega kralja Aleksandra, je nadaljeval knez namestnik Pavle in njemu se je treba zahvaliti, da je prišlo do sporazuma med Srbij in Hrvatij. Poleg balkanskega pakta, ki ga je ustvaril še kralj Aleksander, je bilo treba ustvariti tudi dobre odnose z Nemčijo in Italijo. Zasluga, da so bili postavljeni temelji za prijateljstvo z Italijo in Nemčijo, pripada knezu namestniku. Prijateljstvo z Nemčijo in Italijo je brez dvoma najboljšje jamstvo za Jugoslavijo.

Članek se končuje s poudarjanjem velikih uspehov v delu kneza namestnika. Na koncu pravi list, da želi Italija in italijanski narod poln uspeh Nj. Vis. knezu namestniku ter njegovim velikim zamislim. »Il Regime fascista« je posvetil prav tako več simpatičnih vrst rojstnemu dnevu kneza namestnika Pavla, zlasti pa riše njegovo kulturno delo. Dalje poudarja, da je v današnjem evropskem spopadu najboljše jamstvo za Jugoslavijo njeno prijateljstvo z Nemčijo in Italijo.

Rimska »Tribuna« prinaša iz Beograda poročilo, v katerem poudarja, kako je knez Pavle priljubljen v državi zaradi svoje modre politike. List nato pravi, da se je treba knezu Pavlu zahvaliti, da je bil od stranjen nesporazum, ki je dolgo vladal med Italijo in Jugoslavijo in ki bi danes nedvomno kompliciral položaj Jugoslavije. V tej dobi, pravi list, ko so prijateljski izrazi med narodi tako redki, dobiva prijateljstvo med Rimom in Beogradom zelo velik pomen.

Članki v turških listih

Carigrad, 30. aprila. a. Ob rojstnem dnevu Nj. Vis. kneza namestnika Pavla je tudi turški tisk objavil številne zelo simpatične pisane članke. Listi poudarjajo, da je bil knez namestnik na vodstvo države, ki mu je pripadalo po smrti kralja Aleksandra dobro pripravljen, saj je sodeloval prej s kraljem Aleksandrom. To

Predsednik Cvetković o perečih vprašanjih

Izjave novinarjem pri večerajšnjem kratkem obisku v Zagrebu — Napoved občinskih volitev v vsej državi Pogajanja v Moskvi — O koncentracijski vladi

Zagreb, 30. aprila. o. Davi je prisel iz Beograda v Zagreb predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki je najprej obiskal univ. prof. dr. Botteriia, strokovnjaka za očesne bolezni. Ob 10 dopoldne je skupaj z notranjim ministrom Mihalčićem obiskal zagrebski veleposlanec ter si ogledal vso razstavo.

V velesejma sta se predsednik vlade in notranji minister odpeljali v banskopalačo. Preden sta se vsedla v avtomobil je predsednik vlade Dragiša Cvetković izjavil novinarjem:

»V Zagrebu se počutim enako domače kakor v Beogradu. Vas zanima politični položaj. Notranji položaj je dober in če je notranji dober, potem je dober tudi zunanji, kar se samo po sebi razume.«

V banskopalači sta imela predsednik Cvetković in notranji minister Mihalčić daljši razgovor s podpredsednikom vlade dr. Mačkom in banom dr. Subašićem. Od tod se je predsednik vlade odpeljal na kolodvor od koder je ob 12.55 odpravljal nazaj v Beograd. Na kolodvoru so za zopet obstopili novinarji, s katerimi se je razgovarjal do odhoda vlaka. Odgovarjal jim je na stavljenja vprašanja. Razgovor se je pletel nekako takole:

»Ali bo prišlo do občinskih volitev tudi v drugih krajih države?«

»Vsekar. Občinske volitve se bodo izvršile povsod.«

»Ze v kratkem?«

»Da, v kratkem, čim bo mogoče.«

»Tudi v mestih?«

»Se ne. Prej se mora novelirati zakon o mestnih občinah. V mestih se preveč križajo interesi komunalne in splošne politike.«

»Glede na to bo izdan nov zakon o mestnih občinah?«

Aspirin
vzemite 1-2
ASPIRIN
tablete
Ni drugega zdravila po imenu
»Aspirin«, temveč edino-le
»Bayer«-jev Aspirin.
Opf. reg. pod št. 37692 od 22. XII. 1939.

Cross o blokadnih vrzelih

„Najbolj neprijetna vrzel v zavezniški blokadi Nemčije je sovjetska luka Vladivostok“

London, 30. aprila. j. (Reuter). Na južini, ki jo je danes priredila ameriška trgovinska zbornica v Londonu, je imel minister za vojno gospodarstvo Ronald Cross govor, v katerem je med drugim omenil dosedanje rezultate, ki sta jih zavezniški državi dosegli v gospodarskem blokiranju Nemčije. Dejal je, da Nemčija že težko občuti gospodarski pritisk zavezniške blokade, da pa ima blokada vendarle še zmerom nekatere vrzeli, ki jim bo treba posvetiti v bodoče vso pozornost.

Ena izmed najneprijetnejših vrzeli v zavezniški blokadi je sovjetska luka Vladivostok na Daljnem vzhodu. Od začetka vojne se uvažajo skozi Vladivostok v Sovjetsko unijo tako velike množine bakra, kositra, kavčuka in drugega za vojno industrijo važnega materiala, da je povsem gotovo, da se večina teh surovin izvaža iz Sovjetske unije naprej v Nemčijo. Nadalje prihaja v Vladivostok tudi mnogo drugega blaga, in sicer po zelo zamotanih in

sumljivih poteh. Velike količine tega blaga prihajajo v Vladivostok zlasti tudi iz Zedinjenih držav.

Cross je zlasti naglasil, da so med blagom, ki prihaja iz Zedinjenih držav, verjetno tudi velike količine orožja, ki na ta način prihaja Nemčiji v prid.

Dve angleški podmornici potopljeni

London, 30. aprila. j. (Reuter) Angleška admiraliteta z obžalovanjem naznanja, da o njenih podmornicah »Tarpon« (komandant Caldwell) ter »Sterlet« (komandant Howard) že toliko časa ni nikakih vesti, da se morata smatrati za izgubljeni. Nadalje sta bili od nemških bomb poškodovani pomožni vojni ladji »Bradman« in »Cape Siretoko«, ki sta se zaradi dobljenih poškodb potopili. Doslej ni poročil, da

»Mogoče. Kar se tiče volitev v knežkih občinah, so bile današnje občinske uprave preveč dolge na oblasti ter za to treba zamenjati z drugimi.«

»Kakšne so politične razmere v državi?«

»Razmere se stabilizirajo bolj in bolj. Sporazum je bil povsod med narodom lepo sprejet. Proti sporazumu so samo kabinetski politiki. Narod je povsod za sporazum.«

»In zunanji položaj?«

»Zunanji položaj je dober. Mi se težno držimo politike nevtralnosti in nimate razloga, da bi jo menjali.«

»Kako potekajo pogajanja v Moskvi?«

»Kakor ste videli iz večerajšnjega poročila, potekajo normalno in dobro.«

»Kak značaj imajo ta pogajanja, samo trgovinski?«

»Za sedaj se vodijo samo trgovinska pogajanja.«

»Ali bodo sledila diplomatska pogajanja?«

»O tem bomo govorili kasneje.«

»V poslednjem času se predlaga z raznih strani sestava koncentracijske vlade?«

»Mislim, da je sedanja vlada dovolj močna, da izvede sporazum. Važno je, da ima vlada enodušne poglede. Medtem pa ne odbijemo sodelovanja z nikomur, postavljamo samo en pogoji, da se sporazum sprejme iskreno.«

»Današnji »Hrvatski Dnevnik« — je pripomnil eden izmed novinarjev — meni, da bi bilo oportuno če bi vi osebno in ne kot predsednik JRZ započeli akcijo za zbiranje radikalov.«

»Zbiranje radikalov se bo izvršila pri volitvah. Potem se bo videlo kdo ima radikale. O tem je še prezgodaj govoriti.«

S tem je bil razgovor z novinarji zaključen. Predsednik vlade je stopil v vlak ter se odpeljal.

Naši kraji in ljudje

Slovenci na Kočevskem

Sredi kočevske dežele, konec aprila

Časi, ko smo se morali Slovenci na Kočevskem skrivati shajati, so le za nami. Težko je bilo takrat ubogemu slovenskemu delavcu ali kmetu, ki je javno izpovedoval svojo narodnost. Skoraj neverjetno se nam danes dozdeva, koliko smo morali tudi še po vojni čelo v svobodni Jugoslaviji pretrpeti ponižanja in zapostavljanja. Krivda ne zadene nas kočevskih Slovencev, ampak one, ki bi morali podpirati nas in nam pomagati pri delu za napredek slovenske in jugoslovenske misli. Redki so bili naši delavski prijatelji, med prvimi pa CMD, ki je skrbela za nas. Kakor je ona da prepreči širjenje tuje duha dalje na popolnoma slovensko ozemlje zaradi šole na Rožnem dolu in omogočila zidanje šole v Cepeljah ter stalno podpirala šolo v Draži, tako nam je na naše prošnje le ona nudila moralno in materialno pomoč tudi ves čas do danes. Res, dobili smo po letu 1919, slovenski pouk na nekaterih šolah, odnosno oddelkih, vendar primanjlovalo je knjig, zvezkov in drugih potrebnih učil. Ni bilo molitvenikov, pesmaric, manjkalo je šolski oder in še nebroj drugih potreb je bilo. Pisali smo na različne naslove, toda le CMD je vedno takoli pomagala. Ona stalno podpira naše šole, mladino, za kar so ji otroci hvaležni. Po letu 1933, je pa narasel pritisk na naše ljudi. Tuji izletniki so pričeli vedno v večjem številu prihajati med nas. Ostajali so po dan, dva in spet odšli dalje. Ti obiski so nam povzeli še nekam znošno življenje, še otročiči. Vsačani druge narodnosti so nas pričeli zasramovati in nam celo groziti. Najhujeje je bilo, ko so nekateri odšli krošnjari. Ti so se vrnili popolnoma izpremenjeni. Poprejšnji mir je izginil iz naših vasi. Naš človek, gospodarsko odvisen, je pričel omahovati in nekaj se jih je izkubilo. Da bi preprečila pogubni vpliv, je spet CMD zagrabila za delo in pričela z organiziranjem slovenskega dela prebivalstva. Ustanavljala je svoje podružnice, ki so danes razene v Kočevju še v Stari cerkvi, Mojziju, Kočevski reki, Koprivniku, Livoldu. One so središče vsega našega prosvetnega življenja. Sai so bile prva društva slovenskega, v katerih so združeni sami Slovenci. V okviru teh podružnic imamo danes razne odseke, med katerimi so zlasti pevski in dramski najbolj razviti. Pevski odseki sodelujejo ob nedeljah enkrat mesečno pri slovenskih mašah v poredi navedenih krajih. Slovenci na Kočevskem nismo močnejši manj verni kakor drugje, ampak tako je, da nam zaenkrat ne dovolijo več kakor ene maše mesečno. Je pa še mnogo cerkva, kjer še ni bila javno izpregovorjena slovenska beseda. Zgodilo se je letos celo nekje na Kočevskem, ko je župnik izprevidel, da mora tudi Slovence raz lece izpregovoriti nekaj besed v slovensčini, pa so verniki, ki se pristihejo k drugi narodnosti, zapustili cerkev, čeprav je poprev opravil nemško pridigo. Kako smo mi pohlevni. Dolga desetletja so Slovenci mirno poslušali le nemško besedo, pa nismo nikdar godrnjali.

Poleg šole in cerkve so nam pa potrebne tudi knjižnice. Pri CMD podružnicah imajo povsod lepe knjižnice, pa tudi šole jih

Kiparstvo na jubilejni razstavi

Društvo slovenskih likovnih umetnikov je bilo prav odlično zastopano. Poleg starejših mojstrov, poznanih dobrih realistov, je bilo razstavljenih mnogo del naše mlajše kiparske generacije, ki se v plastiki lepo uveljavlja. Od poslednjih je bil z lepim delom zastopan Boris Kalin s svojo plastiko: Spomin (spodaj na sliki) in Tine Kos s

kipom: Počivajoča (zgoraj). Kipar Tine Kos tvori s svojim delom nekako zvezo med starejšimi in mlajšimi kiparji. Njegova moč je v statični obdelavi človeškega telesa, katerega oblikovanje kipar sijajno obvladuje. Značilnost njegovega umetniškega izražanja so preproste, poenostavljene oblike, ki dajejo vsem njegovim likom trdnost in monumentalnost hkrati.

imajo. Pomaga spet CMD. Dve knjižnici na so ustanovili dijaki ljubljanskih gimnazij, kar je vse hvale vredno. Sai so knjige v dolgih zimskih večerih edino razvedrilo ubogemu delavnemu človeku. Kajti radia še nimamo. Ima ra za šola v Stari cerkvi, za kar ima spet zasluge vodstvo CMD iz Ljubljane, ki je poskrbelo zanj.

Kako pa drugače živimo tu v kočevskih gozdovih, ki nudijo glavni vir dohodkov večini prebivalstva? Rezen v Kočevju ni nobene industrije. Poleg malih njiv se pečemo s tesanjem ali prevozom, nekateri pa pomalem ozeljarimo. Vse drugače pa bi živeli, ako bi nam oddali v našem prazno polno zemljo ki leži v pušči. Take zemlje je skoro dve tretjini. Slogi je za naše kraje značilno, da so v vsaki vasi prazne ali podrtje hiše. V letu 1937, so našli vseh

takih hiš kar 999. Stanovanjske stiške, bi mislil človek, potemktem ni na Kočevskem. Kai še. Zgodilo se je jeseni, da je moral slovenski delavec s številno družino se stiskati v komedijantskem vozu, čeprav je v isti vasi 12 praznih hiš in je bil mož pripravljen plačati najemnino za več časa v naprej. To je prav čudna lubezen in socialno čustvovanje. Pa verjemi, da je nekje ze delavca lenše. Seveda, če pa bi ne bil ta delavec. Kroiner bi imel vsega dovolj.

Kaj bi še povedal? Da so naši kraji lepi. Posebno lepo je okoli Borovca na Krempju. Krokariju. Tu bodo kmalu cvetele narcise, zato se pripravite, da pohitite k nam na izlet. Mi na Vam ljubimo, da Vas kmalu obiščemo v beli Ljubljani. Kdor pa nas ima rad in ne kaže narodnostne lubezni le v besedi, ta naj na nakloni primeren dar naši CMD, da bo imela dovolj sredstev za svoje res potrebno narodno obrambno delo.

Kočevski Slovenci

Nesrečni mladi obupanci

V dveh nočeh zapored je na progi med Sevnico in Blanco troje nesrečnih ljudi izvršilo samomor

Zidani most, 29. aprila

Pretekli četrtek in petek ponoči so skočili na progi Zidani most — Zagreb kar trije obupanci pod vlak. Trije primeri stranske smrti vzbujajo med Zasavci splošno pomilovanje tem bolj, ker so se izvršili v dveh zaporednih nočeh, česar se ni zabeleženo v analih zgodovine v naši okolici.

Ko je vozil v četrtek večerni tovorni vlak s postaje Zidani most proti Zagrebu, ga je na poti med Blanco in Rajhenburgom čakala 15-letna Kožuh Angela iz Preslake pri Bianci. Ko je bil oddaljen le še nekaj metrov, se je vrgla na progo in položila glavo na tračnice. V naslednjem trenutku so ji koleasa odrezala glavo, da je odletela kraj proge, truplo pa je vlekla lokomotiva še kakih 30 metrov s seboj in ga slednjic odvrkla v stran. Kaj je gnalo nesrečno deklico pod vlak, ni znano. Domneva se, da je vzrok nesrečne lubezen — Strojvodja nesrečnice niti ni opazil. Krava koleasa so razodela v Rajhenburgu, da se je zgodila nesreča. Obhodnik se je takoj podal na progo, kjer je našel razmesarjeno truplo brez glave. Na odredbo oblasti so truplo prenesli v bližnjo mrtvašnico, kjer so ga pokopali.

V podobno prostovoljno smrt sta šla 34-letni Anton Lipovšek, po poklicu rudar iz Hrastnice in 23-letna Justa Gričar iz Studencev pri Hrastniku. Na cesti med Bregom in Sevnico, ki je jedva 10 metrov oddaljena od proge, sta ob 2 uri zjutraj čakala tovrstnega vlaka. Ko se jima je približal, sta skočila na progo in položila glavo vsak na eno tračnico, tako da sta trupli ležali zunaj tirnic. Koleasa lokomotive so obema odrezala glavi. Nočni železniški čuvaj je našel glavo in truplo Gričarjeve tri metre, Lipovškovo pa kakih 30 metrov proč od prizišča samomora. Obe trupli sta bili zelo razmrvarjeni, da je bil pogled na nji strahovit. Na mesto je bila pozvana takoj komisija, ki je ugotovila dejanski stan. Pri Lipovški so našli poslovnico pismo, iz katerega je bilo razvidno, da sta šla oba prostovoljno v smrt. Motiv samomora je nesrečna lubezen. Lipovšek je bil poročen v Hrastniku, dočim je bila Gričarjeva še samska.

Trupli sta bili prepeljani v mrtvašnico župnega pokopališča v Sevnico, kjer so ju po pregledu pokopali. Naj počivajo v miru! Preostali naše sožalje!

Turizem prodira tudi v Prekmurje

Ugodne posledice uspelega Prekmurskega tedna

Murska Sobota, 30. aprila.

Usoda ni oddarila Prekmurja s posebnimi naravnimi lepotami z gorami ali jezeri, ki tvorijo glavno privlačnost turističnega sveta. Vendar pa ima tudi Prekmurje toliko zanimivih posebnosti in krajevnih znamenitosti, da zasluži pozornost s strani turistov in izletnikov. Turizem, ki je postal blagoslov številnih krajev v naši ožji domovini, je pričel prodirati tudi v Prekmurje. To je bilo tudi povod, da je bilo pred 4 leti ustanovljeno v Murski Soboti Turjsko prometno in opešvalno društvo, ki je začelo propagirati obisk izletnikov v Slovenski krajini in na drugi strani delovati pri urejanju in olepšanju krajev, da bi jih odprli tujcemu prometu.

Priznati moramo, da je društvo v kratkem času svojega obstoja napravilo ogromno delo, ki je bilo lani kronano z uspešno prireditvijo »Prekmurskega tedna«. S to lepo gospodarsko in kulturno manifestacijo Slovenske krajine ob 20letnici priključitve k Sloveniji je približalo doslej še malo poznano najmlajše slovensko pokrajino slovenskemu narodnemu delu. Sai je pritegnilo v osrčje Prekmurja na tisoče gostov iz vseh krajev. Namen, da bi ostala Slovenija поблиže spoznala starodavno de-

želo kneza Kocija, se popolnoma uspel. Letos pa si je društvo spet nadelo nalogo, da s podporo Putnika in kr. banke uprave izda prospekt Murske Sobotne in Prekmurja v slovenskem, srbohrvaškem in nemškem jeziku. Prospekt bo izšel v 20.000 izvodih. Društvo je priredilo tudi fototečaj. Turjskoprometnega tečaja pa se je udeležilo 200 oseb iz vsega sreza.

Vse to je ugotovil občni zbor Turjskoprometnega društva, ki je bil 26. t. m. zvečer v hotelu »Slonac«. Vodil za je predsednik društva g. župan Ferdinand Hartner, ki je podal kratak pregled o delovanju društva. Tajniško poročilo je podal g. Ludvik Maric, blaginjsko pa g. Slavko Vutkovič. Glavni tajnik Prekmurskega tedna g. Aleksander Vebic je v izčrpnem poročilu zašel tudi kratko zgodovino Prekmurja in okolice, ki so dovedle do organizacije Prekmurskega tedna. Na občnem zboru je bila tudi izražena zahvala našemu časopisu, ki je prireditvi Prekmurskega tedna posvečalo veliko pozornost in tako pripomoglo, da je naša javnost ob 20 letnici skupnega življenja поблиže spoznala Prekmurje. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen stari odbor s predsednikom županom Hartnerjem in podpredsednikom inž. Zobcem na čelu.

Ši sport. Pri vsej veliki zaposlenosti, pa je imel pokojnik mnogo smisla za lepo knjigo in njegovo znanje presenečalo marsikoga s fakultetno diplomom, medtem ko je imel Jakob Oražem samo dva razreda ljudske šole, ker jih tedaj Ribnica ni več imela. Kot družabnika in prijatelja ga bo pogrešal marsikdo, čeprav se je zadnja leta pritoževal, da ima le malo vrstnikov, s katerimi bi se tako razumela, kakor kdaj prej. Kamor pogledam, je dejal, vse sama mladec, ki me ne more več razumeti. Za dneve dogodka pa se je zanimal s mladeniško gorečnostjo in ob velikih tragičnih dogodkih, ki smo jim bili priče, so mu solze zalile oči. Zdrav ni bil po požaru v letu 1915, nikoli popolnoma, zlasti se mu je upirala hrana. Zadanje mesce je prebolel tudi to in je bil videti tako čvrst, da bi s lahkoto učil 90-letnika. Nenadno pa ga je močnega kap položila v posteljo in je po tridnevem trpljenju izdihnil. Naj bo mirljvena moči, ki je imel mnogo smisla tudi za pomoč svojemu bližnjemu ohranjen trajno lep spomin. Ugodnim družinam pa izrazimo odkritosrečno sožalje.

Dve plesna umetnika v naši operi

Ob nagibi sezone so vrste vasko leto v operi različna sanjiva gostovanja. Poleg raznih pevcev in pevki, ki so bili zadnje čase naši gošče, bomo lahko pospravili dva plesna umetnika, ki nam nista tuja: primabalerina go Nino Kirsanova in Anetola Zukovskega, lepa beogradskega baleta.

Kdor se zanima za plesno umetnost in prebira časopise in revije, posebno knozemske, je pač že nešteto krat zasledil na sporedih različnih svetovnih odrov ime go Nino Kirsanova in to v zvezi z najslavnejšimi imeni. Njena umetniška pot je je vodila v prestolnice vseh dežel in vseh kontinentov, bila je primabalerina in šef različnih svetovnoznanih plesnih skupin. Med njene najtehtnejše uspehe spada njeno delo kot prva plesalka v plesni skupini Ane Pavlove. To je dokaz za visoko raven njene umetnosti, prav tako pa tudi dejstvo, da je vodila po smrti Ane Pavlove njeno plesno skupino. Tako bomo mogli pozdraviti v Kirsanovi najožjo sodelavko velike plesne umetnice, ki zasledu-

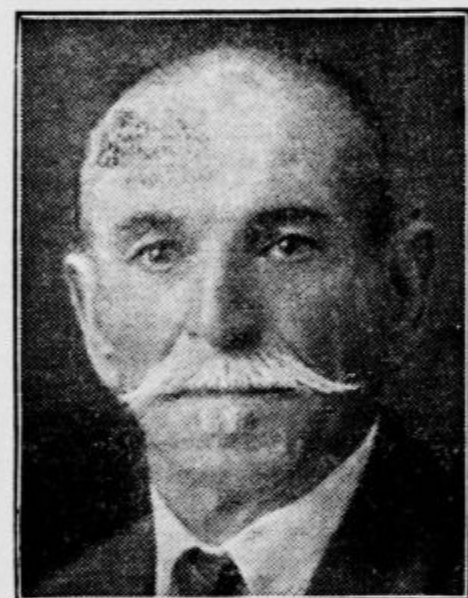
je leto očijo kot njena vzornica in upamo biti deležni ob njenem gostovanju bleste tiste velike umetnosti, ki je napravila ime Ane Pavlove nesmrtno in prinaša go Kirsanovi vedno znova največje uspehe na polju Terpihora.

Spored večera obsega sledeče plesne točke: Chopin: Valse št. 7, Drigo: Colomina, Hristić: Bojni pluck, Gluck: Vizija, Strauss: Na plesu, Ružický: Indijski pizaj, Milojević: Kolo, Ravel: Bolero, Čajkovski: Oktobor; med najzanimivejšimi točkami pa moramo imenovati »Andante« iz V. simfonije Čajkovskega.

Baritonist Boris Popov, ki ga naše občinstvo že dobro pozna in ceni kot pevca izredne pevске kulture, bo pel pesmi Mokranjca, Čajkovskega, Musorgskega, Napravnik ter nekaj De Fallovih španskih in meksikanskih narodnih pesmi v originalnem jeziku. Umetnost lubeče občinstvo opazujemo na ta zanimivi večer ki se bo vršil dne 3. maja v operi. G. dr. Danilo Švara bo spremljal plesne in pevске točke na klavirju.

Jernej Noveli umrl

V ponedeljek je izmenada umrl Jernej Noveli, uslužbenec Učiteljske tiskarne v pokoji in posestnik v Mali vasi pri Ječici, zadet od kapi. Pokojnik, ki je dosegel lepo starost 77 let, je bil po rodu s Črnuč. Vestno in marljivo je delal celih 39 let, in ko je bil upokojen, je v priznanje dobil za nagrado zlato uro. S prihranki si je postavil hišico v Mali vasi, kjer je vzorno vzgajal svojo družino v narodnem duhu. Njegov sin Leopold je že več let načelnik Sokola na Ječici. On sam je bil zvest član Sokola, redno se je udeleževal vseh njegovih prireditvev in je bil zmerom iskren prijatelj naprednega tiska. Za njim žalujeta sin Leopold in hčerka Režika. Pogreb značajnega moža bo danes ob 17. iz hiše žalosti na župno pokopališče pri sv. Juriju v Stožicah. Jerneju Novelliju blag spomin, njegovim pa naše iskreno sožalje! Sokolsko društvo Ježica vabi k pogrebu br. Jerneja Novellija. Kroj ali civilna obleka z znakom. Zbor ob 16. pred Sokolskim domom.

Žrtve nesreč na Dolenjskem

Novo mesto, 29. aprila. Na deželi je običaj, da spomladi spuščajo na prosto pašo poleg živine tudi prašiče, ki imajo radi svežo rast. Tako je bilo tudi pri St. Petru, kjer so se na prostem pasli prašiči posestnika Rataja. Prašiči so je pa kmalu ubrali na faro pokopališče pri St. Petru, kjer so rili po zemlji in žrti travo. Ko so Ratajevi to opazili, so poslali za prašiči 7letnega sinčka Ivana, da jih prežene s pokopališča. Deček je odšel na pokopališče in začel preganjati prašiče. Ti so jo pred dečkom ubrali proti izhodu, a da ga ne bi podrl, je deček skočil za bližnji marmornati spomenik in se ga oklenil s obema rokama. Prav to je bilo v njegovo nesrečo. Masivna plošča je bila le slabopritrjena na kamenitem podstavku, trenutno se je nagnila in prevrnila ter pokopala dečka pod seboj. Več sto kilogramov težka plošča je malega Ivanačka z vso silo pritiskala k tlom. Nesrečnej je imel še toliko moči, da je kriknil na pomoč in s tem opozoril na nevarnost, v kateri se nahaja. Prihiteh so ljudje in najprej dvignili spomenik, izpod katerega so nato pobrali dečka. Dobil je smrtnonevarne notranje poškodbe in prepeljal ga go morali v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer zdaj nima med življenjem in smrtjo.

V kamnolomu pri Uršnih selih drobje že dalje časa kamen. Pri tem težkem opravilu je bil zaposlen tudi 43letni Franc Erpe, doma iz Uršnih sel. Mož je z nekim tovarišem vrtil skalo na strmeh obronku kamnoloma, nesreča pa je hotela, da je spodrsnil in strmoglavil z železnim svedrom vred v več metrov globoko brezno. Utro mu je prsni koš in zlomil si je desnico, hudo je pa poškodovan tudi na glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Na Pristavi blizu Pregrade je pasel na

Če greš na pot: Kiki povsod!
Proizvodi UNION, Zagreb.

tuji poseti konja 33letni posestnikov sin Janez Mrvič. Lastnik zemljišča, 17letni Anton Jenič, ki je opazil konja, je Mrviča opozoril, da ne pusti pasti konja na svoji zemlji. Mrvič pa si ni dal kratiti svobode. Šel je domov, pograbil sekuro in se vrnil. Tako oborožen se je spizlil mlademu Jeniču, ki je nič hudega sluteč opazoval mlado brst in rast, za hrbet in ga s sekuro udaril po glavi, da mu je počila lobanja. Jenič je bil smrtnonevarno poškodovan in so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico. Mrvič se bo moral za svoje nepremišljeno dejanje pokoriti.

Žepni tatovi na kolodvoru

Ljubljana, 30. aprila.

V soboto zjutraj se je pripeljal v Ljubljano stari, preizkušeni delavski borec g. Melhijor Čobal iz Zagorja. Ko je izvršil svoje opravke, se je vrnil na postajo, da bi se s popoldanskim potniškim vlakom odpeljal domov. Sprehajal se je po peronu in že takrat mu niti za zdelo, da se dva neznanca nekam radovedno ozirata za njim. A najbrž mu niti za mar ni prišlo, da se sumljivca zanimata za lepo, zapečeno zlato veržico, ki si jo g. Čobal zmezzrom pripne, kadar gre na potovanje. Ko je brzec odšel, se je občinstvo začelo tlačiti v vozove potniškega vlaka. Prav tedaj, ko je g. Čobal stopal po stopnicah v voz, sta mu prišla nasproti iz voza dva človeka, ki sta na nepojasnem način porabila priliko v gneči, da sta mu v naglici odpela veržico, z njo pa vzela tudi zlato uro iz žepa. Ko je g. Čobal čez nekaj časa hotel pogledati na uro, ali bo vlak vendarle odpeljal, je videl, da je bil pri belem dnevu okraden. Zadevo je javil policijskemu stražniku in policija je takoj uveljavila preiskavo. Vsa znamenja kažejo, da sta tatvino izvršila dva specializirana žeparja, kakršni se zadnji čas tu in tam pojavljajo v Ljubljani. G. Čobal je prijavil, da sta bili ura in veržica vredni 4.000 din.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu valed naprtja očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Opl. reg. št. 3474-32.

Ponedeljske »Jutro« je občinsko poročalo s pomnarejvalčih denarja z Vrhnovega pri Radečah. Glavna članoma te zveze, Grašič in Majcen, pa so je posredili pobegniti oblastvom in je za njima izdana tirailica. Gotovo je v interesu vse javnosti, da bosta oba glavna sodelavca pomnarejvalske družbe čimprej prejeta, ker se jima bo le na ta način onemogočilo razpečevanje pomnarejnih bankovcev. Priobčujemo njuni silki: goraji je Franc, spodnji pa Anton Grašič.

Iz Kranja

z— Zbirka za odkup Askerčeve domačije je skoraj zaključena. Dosegla je za naš kraj častno število 1170 din. Krajevni odbor za rešitev Askerčeve domačije se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje, prav tako pa se zahvaljuje tudi požrtvovalnim nabiralcem gg. Janezu Koprivi in Cenetu Košmerlju. Vse ljubitelje Askerčevih pesmi in njegovega svobodnomenega duha opozarjamo, da bo v soboto ob 20. v Sokolskem domu Askerčev večer s pestrim sporedom iz bogate zakladnice njegovih del. Program bodo izvajale najboljše moči sokolske dramske družine in pevci mladinskega pevškega zbora. Zagorjani in okoličani naj se te pomembne nacionalne prireditve udeležijo v čim večjem številu.

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

Gospodarstvo

Naše železnice v letu 1939

Prometni minister g. Nikola Bešlić je podal zanimivo izjavo o poslovanju naših železnic v preteklem letu, kakor tudi o gradnji novih železnic. V preteklem letu so morale železnice izvršiti veliko delo. Zaradi evropske vojne se je bistveno sremenila smer mednarodne trgovine in tudi struktura železniškega prometa. Navzlic temu je bil izvršen predvideni program gradnje novih železnic. Pri gradnji posameznih novih železnic so dela napredovala takole:

1) Proga Ustiprača—Foča je bila lani dograjena in septembra izročena prometu. Proga je okoli 120 km (76 cm), dolga je 43 km in je stala 12 milijonov din.

2) Proga Kraljevo—Čačak, ki je normalnotirna in dolga 36 km ter se gradi v državni režiji, je v spodnjem ustroju dovršena in je treba le še položiti tir. Skupni stroški bodo znašali 39 milijonov din.

3) Proga Metković—Ploče z začetnim pristaniščem na morju se gradi v državni režiji in bo dovršena v oktobru 1940. Ta proga je okoli 120 km (76 cm), dolga je 20 km in bodo gradbeni stroški znašali okoli 47 milijonov din.

4) Normalnotirna proga Bihač—Krin mora biti po programu dovršena do oktobra 1941. Ta proga je dolga 112 km in bo stala okoli 450 milijonov din. Gradi se v težavnem terenu z velikim številom tunelov, mostov in podpornih zidov.

5) Proga Kuršumlija—Priština bo dovršena v juniju 1941. Ta proga je normalnotirna, dolga je 68 km in bodo gradbeni stroški dosegli okoli 212 milijonov din.

6) Normalnotirna proga Črnomelj—Vrbovsko je dolga 48 km in mora biti dograjena do konca leta 1942. Po proračunu bodo gradbeni stroški znašali 140 milijonov din.

7) Od normalnotirne proge Karlovac—Bihač, ki je dolga 102 km, se gradi odsek od km 21 do km 30. Po proračunu bodo gradbeni stroški za celotno progo znašali okoli 240 milijonov din in morajo biti dela dovršena sredi leta 1943.

8) Velika longitudinalna normalnotirna proga Čačak—Banja Luka (Čačak—Požega—Valjevo—Loznica—Zvornik—Tuzla—Doboj—Banja Luka) bo imela skupno dolžino 390 km. Razdeljena je na 40 gradbenih odsekov, od katerih so bili lani v gradnji odseki 1, 7, 10, 11, 12, 21 in 40. Pri normalnih razmerah bo celotna proga dograjena sredi leta 1943 in bodo gradbeni stroški po proračunu znašali okoli 1400 milijonov din.

Trasiranje novih prog

V teku lanskega leta je železniška uprava trasirala nadaljne nove proge in sicer:

1) normalnotirno progo Požega—Užice—Pribor—Ravna Reka—Mojkovac—Kolašin—Savnik—Nikšić—Trubje—Grahovo—Kotor (skupaj 370 km); to je del te dni uza-

konjene jadranske železnice Beograd—Kotor.

2) normalnotirno progo Nikšić—Podgorica v dolžini 52 km, za katero je izdelan generalni načrt (tudi ta proga je sestavni del bodoče jadranske proge);

3) normalnotirno progo Dobo—Kraljevo v dolžini 180 km (za to progo bo v kratkem izdelan podrobni načrt);

4) normalnotirno progo Beograd—Rešnik—Lajkovac—Valjevo, ki je dolga 76 km in bo podoben načrt letos dovršen (tudi ta proga predstavlja del bodoče jadranske železnice na Kotor);

5) normalnotirno progo Srijemska Rača—Bjelina—Kozluk do zveze s progo Čačak—Banja Luka (za to progo v dolžini 58 km se izdeluje podrobni načrt).

V prometni službi je bilo treba lani izvršiti veliko delo zaradi povečane prometa zlasti v onih mesecih, ki so za železniški promet najtežavnejši. Čeprav so bile nekatere postaje preobremenjene kakor še nikoli, kar velja zlasti za obmejne postaje, se je promet razvijal v redu, za kar gre zahvala železniškemu osebju. Veliko delo je izvršila tudi strojna služba, zaradi splošnih nepopolnih pogojev, zlasti pa v zvezi z nabavo premoga, mazil in ustvarjanja potrebnih rezerv.

Vagonski park se je povečal z nabavo 40 kurznih normalnotirnih vagonov naimodnejšega tipa, 20 novih okoli 100 t vagonov serije C, ki so bili izdelani v naših delavnicah. Nadalje je železniška uprava nabavila 10 novih specialnih vagonov za prevoz svežega sadja, 20 vagonov za ogelje in 60 cisternskih vagonov. Nadalje so domače delavnice izdelale 206 službenih vagonov, v državni delavnici v Kraljevu pa je bilo izdelanih 10 vagonov serije IRD. Železniška uprava je končno kupila tri moderne žerjave, od katerih vsak dvigne 60 ton. Pri potniških vagonih so v velikem obsegu zamenjali plinsko razsvetljavo za električno, pri tovornih pa uvažali žrnce zavore.

Znatno povečanje železniških dohodkov

Železnice so lani zabeležile znatno zboljšanje v finančnem pogledu. V prvih treh mesecih proračunskega leta 1939/40 je še kazalo, da bo težko doseči v proračunu predvidene dohodke. Toda že v juniju in avgustu so se dohodki precej povečali in so v vseh naslednjih mesecih prekoračili v proračunu predvidene zneske. V 11 mesecih proračunskega leta 1939/40 so znašali vsi dohodki železnic 2551 milijonov din to je za 207 milijonov več, nego je predvideval proračun za to razdobje in za 330 milijonov več nego so znašali dohodki v 11 mesecih proračunskega leta. To povečanje dohodkov je deloma posledica povečane potniškega in blagovnega prometa, v največji meri pa posledica tarifne reforme za blagovni promet, ki je bila izvedena sredi leta 1938, in je šele v lanskem letu prinesla poln finančni efekt.

Oskrba naše tekstilne industrije z lanom in juto

Pretekli teden je bila v Direkciji za zunanjo trgovino seja sekcije za konopljo, lan in juto (ta sekcija je del posvetovalnega odbora za tekstilno industrijo). Na seji so razpravljali o raznih vprašanjih v zvezi s juto, lanom in konopljo. Ugotovljeno je bilo, da v naši državi ne izdelamo dovolj lanene preje, ker je kapaciteta domačih predilnic nezadostna. Zato moramo nadalje uvažati znatne količine lanene preje. Uvoz lanene preje bi se lahko zmanjšal, če bi se zgradila velika moderna predilnica lanu, za to pa je potrebno, da bi se razširilo pridelovanje lanu v naši državi.

Glede jute je bilo ugotovljeno, da so pri izvažanju predpisa o kompenzacijskem izvozu konoplj proti uvozu jute nastopile težkoče, ker je danes konoplja mnogo dražja od jute. Vprašanje konoplj je povzročilo obširno razpravo. Po dobljenih informacijah je v naši državi še okoli 800 vagonov konoplj, črna konoplja pa se je od pričetka vojne dvignila za 300%. Cena kmečkih konoplji je lani v avgustu znašala 8 din za kg, danes pa se plača že 26 din. Na seji je bil iznesen predlog, da bi se uvedla obširnejša izvozna carina na konopljo, kar gre sedanja visoka cena v korist le majhnemu številu proizvajalcev. Zaradi visoke cene konoplj so nastale tudi težkoče v prizadevanju, da bi se konoplja mešala s juto za izdelovanje vreč.

Cement za izolacije in vodogradnje

Dandanes, ko je cement, oziroma beton tako pomembno gradivo, si že težko predstavljamo čase, ko so stavbeniki gradili brez njega. Podzemeljski in nosilni deli današnjih zgradb so skoraj brez izjeme iz betona, a ravne strehe modernih hiš se tudi ne bi mogle tako uveljaviti, če stavbeniki ne bi imeli na razpolago cementa.

Poleg velikih prednosti pa ima iz navadne cementa napravljeni beton ali umetni

kamen eno slabo lastnost: v vlagi postane sam vlažen in prepušča vodo, ako je njen pritisk nekoliko jačji. Še bolj ga občutijo pri vodnih zgradbah, bazenih, jezerih obalah in kanalih, pri zgradbah v neposredni bližini jezer, pri podzemeljskih industrijskih zgradbah, pri rovih in predorih, podzemeljskih skladiščih, zakloniščih in vseh gradbenih objektih, ki morajo imeti prostore še globoko pod zemljo, kjer se gladina talne vode zelo menja, ali kjer naletimo celo na podzemeljske vodne toke in izvirke.

V vseh teh primerih se ognemo vlage in vodnega prepusta v prostorih z uporabo N-cementa, ki ima drugače vse lastnosti navadnega cementa, a je z njim napravljen beton ali umetni kamen nedovzet za vlago in popolnoma nepremočljiv. Pri pokusu je z N-cementom napravljen beton, izpostavljen 24 ur vodenemu tlaku 7 kg na cm², ostal brez sleherne vlage, medtem ko je z navadnim cementom v enakih merilih napravljeni beton v tem času prepustil že skoro ¼ kg vode.

Razen tega je N-cement odporen proti vremenskim vplivom in razjedanju, ki ga povzročajo razne primesi in kisline, s katerimi je v mnogih primerih onesnažena voda. Z N-cementom izoliramo tudi stare vlažne zidove.

Jasno je torej, da predstavlja N-cement zaradi teh prednosti v nešteti primerih posebno dobrodošlo gradbeni material, kakršnega doslej sploh še nismo imeli.

Opozarjamo nanj gradbene gospodarje, gradbene inženjerje, arhitekte in stavbenike ter pripomnimo, da je N-cement (Nest-cement) izdelek jugoslovanske tovarne cementa »Dalmatija«, ki se je v jugoslovanski cementni industriji izkazala že z belim cementom znamke »Liljan«. Tehnični vodja te tovarne je naš rojak inž. Hribenik. (—)

Gospodarske vesti

= Dodeljevanje bencinske mešanice obrtnim in industrijskim podjetjem. Zbornica za TOI opozarja vse zainteresirane, da bo s 1. majem kralj. banska uprava v

Nova tekstilna surovina iz premoga in apna

Nemškemu kemičnemu koncernu I. G. Farbenindustrie je nedavno uspelo dokončno izdelati postopek za pridobivanje docela sintetične tekstilne surovine, tako zvanih Pe-Ce-vlaknen. Osnovna surovina za izdelovanje te tekstilne surovine ni celuloza, iz katere se izdeluje umetna svila ali umetna volna (celulozna volna), temveč se ta nova vlakna izdelujejo iz anorganičnih snovi: premoga in apna. Nova sintetična vlakna Pe-Ce je razstavil koncern I. G. Farbenindustrie na lipskem velesejmu, kjer so pokazali tudi prve iz novih vlaknen izdelane tkanine. O načinu proizvodnje te nove surovine je dal predstavnik koncerna dr. Hubert naslednje podatke.

Izhodišče produkcije je kalcijev karbid, ki se pridobiva na znan način iz premoga in apna pri visoki temperaturi 1800 stopinj. Iz karbida se z dodatkom vode dobi plin nazvan aceten, iz tega pa s primestnim plinom solne kisline in pod posebnimi pogoji vinilklorid, snov ki vre že pri 18 stopinjah pod ničlo. Če se ta vinilklorid segreje se pri višji temperaturi ali pri močni osvetlitvi polimerizira in tako nastane bela trda snov, nazvana polivinilklorid, ki se s termoplastično obdelavo pretvori v trdo roženo snov. Ta snov se že lahko po-

rabi za izdelovanje najrazličnejših predmetov.

Ta polivinilklorid je kemična snov, sestojča iz klor, ogljika in vodika. S posebno obdelavo se še poveča vsebina klor, kar daje povečano odpornost proti vročini. Tako obdelan polivinilklorid je izhodišče za izdelovanje novih vlaknen. S primernimi sredstvi se ta polivinilklorid raztopi v gosti tekočini, ki jo potem prešajo skozi majhne odprtine, ki imajo le premer debelosti vlakna. Tanki nit, ki se izpreša, odzamejo raztopilno snov in vlakno je gotovo.

Novo vlakno se lahko predeluje, kakor druga tekstilna vlakna. Njegova prednost je v tem, da je zelo odporno proti raznim kemičnim snovem in je zaradi tega zlasti primerno za izdelovanje raznih tehničnih tkanin, za zaščitna oblačila. V ribarstvu se lahko uporablja za izdelovanje mrež, ker vlakno ne gnije in mu voda ne škoduje. Nadaljnja lastnost novega vlakna pa je ta, da vlakno ne zgori in da je slab prevodnik toplote in elektrike. Zato se tudi na tem področju lahko uporablja kot tehnično vlakno. Področje uporabe novega vlakna je predvsem v tehniki.

Ljubljani, 30. aprila. V skladu s 3. členom št. 3 deliti dovolila za nakup bencinske mešanice, ki se uporablja za pogon stalnih in premičnih motorjev. Zbornica ponovno opozarja zainteresirane, da je v smislu št. 3 navedbe št. 3 upravičena izdajati odnoso preskrbeti dovolila samo za nabavo ene bencinske mešanice, ki se uporablja v obrtnih in industrijskih podjetjih kot pomožno sredstvo (n. pr. za čiščenje, spajanje, ekstrakcijo, razplinjevanje itd.) ne pa za pogon. Ona obrtna in industrijska podjetja, ki še niso dostavila zbornici zadnjih prijav za bencinsko mešanico kot pomožno sredstvo, naj to store zanesljivo do vključno 15. maja t. l., ker na pozneje dostavljene prijave zbornica ne bo mogla več dati sama dovolil za nakup bencinske mešanice, ampak bodo morali zainteresirani čakati na predhodno odobritev od strani uprave državnih monopolov v Beogradu. V prijavi je navesti v kilogramih, količino bencinske mešanice, ki jo podjetje mesečno potrebuje.

= Anketa o minimalnih mezdah za gostinsko stroko. Delavska zbornica nam sporoča, da je bila včeraj v knjižnici dvorani kr. banske uprave anketa predstavnikov delodajalcev in delojemalcev gostinske stroke, na kateri se je uradno obravnavala načrt za minimalne mezde, ki ga je izdelal stalni posvetovalni odbor za gostinsko stroko. Na anketi so bili predstavniki Zbornice za TOI, Delavske zbornice, Zveze gostilničarskih združenj in Zveze ugostiteljskih nameštencev. Anketa je soglasno potrdila osnutek o minimalnih mezdah za kvalificirano in nekvalificirano osebje, zaposleno v gostinski stroki v Sloveniji. Minimalne mezde za gostinsko stroko bodo stopile v veljavo z dnem objave odredbe in Službenem listu.

= Industrija bučnega olja zahteva maksimalne cene za bučnice. Da se prepreči nadaljnje zvišanje cen za bučnice, je industrija bučnega olja napravila korake, da bi se tudi za bučnice uvedla maksimalna cena. Sedanja zaloga bučnic ni več pri kmetu, temveč je že v rokah trgovcev, zlasti v savski banovini. Industrija bučnega olja upa, da bo ta akcija preprečila nadaljnje dviganje cen za bučnice.

= Združene papirnice Vevče, Gorice in Medvode d. d. v Ljubljani so imele 30. aprila 1940 svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik družbenega upravnega sveta g. Ivan Jelacnik. Družbeni obrati so izdelali v letu 1939. 1015 vagonov raznovrstnih papirjev, 670 vagonov celuloze ter 239 vagonov lesovine. V proizvodnji papirja izkazujejo proti lanskemu letu porast za 34%, kar je posledica boljše zaposlenosti. Razpečevanje papirja je bilo poverjeno tvrdki »Centropapir« družbi z o. z., Ljubljana. — Beograd — Zagreb. Čisti dobiček poslovnega leta 1939 znaša 2,8 milijonov dinarjev proti 2,7 mil. dinarjev v prejšnjem letu, ter se bo na družbene delnice izplačevala počenši od 1. maja 1940 pri Ljubljanski kreditni banki 6%, dividenda brez vsakega odbitka. Na obnem zboru je bilo soglasno sklenjeno zvišanje delniške glavnice od 25 na 30 milijonov dinarjev s predkazom din 5.000.000 iz ažijske rezerve. Za povisek bo razdelila Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani počenši od 1. julija t. l. med dosežane delničarje 50.000 komadov gratis delnic v nominalu od din 100 s kuponom od 1. 1. 1940 in sicer v razmerju na pet starih po eno novo gratis delnico. Odobrena je bila tudi odgovarjajoča sprememba pravil, v katerih se je predvidelo, da se sme delniška glavnica zvišati po predhodnem sklepu občnega zbora brez posebnega oblastvenega dovoljenja do din 50.000.000. Z obnim zborom so proslavile Združene papirnice Vevče, Gorice in Medvode d. d. tudi skromen jubilej, ker je minulo že 20 let, odkar so prišle v družino last papirne tovarne v Vevčah, osnovane leta 1842, celulozna tovarna v Goricanah, koder so že leta 1763 obratovali papirni mlini ter tvornica lesovine v Medvodah, ki je izdelovala že leta 1868 lesovino. (—)

= Gradbena dela. Banska uprava je razpisala licitacijo za oddajo pečarskih, parketarskih in tapetniških del pri gradnji zavoda za strojništvo v Ljubljani (proračun: pečarska dela 197.400 din, parketarska 88.400, tapetniška 192.100 din) in licitacijo za oddajo pečarskih del pri gradnji vseučiliške knjižnice (proračun 87.000 dinarjev).

= Licitacije. Dne 11. maja tek. leta pri dravski divizijski oblasti v Ljubljani licitacija za adaptacijo konjušnice vojnašnice v Mariboru. Dne 27. maja bo v pisarni uprave smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo amoniakovega solitra, 29. maja za dobavo kalijevega solitra, 29. maja za dobavo aluminija v prahu, 30. maja za dobavo preje iz konoplj, 31. maja za dobavo lesenih kroglic, 31. junija za dobavo olja za kamniktit in 4. junija za dobavo jelovih trupcev.

Borze

30. aprila

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Grški boni so se v Zagrebu in Beogradu trgovali po 30.50. Bolgarski klirinški čeki pa so bili v Beogradu zaključeni po 98. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravno po tečaju 55 din za dolar. Na zagrebškem efektu tržišču je bilo za vojno škodo pri nespremenjeni tendenci povpraševanje po 428 (v Beogradu je bil promet po 428). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov pač pa je bil promet v delnicah Trboveljske po 240.

Devize

Ljubljana, Oficialni tečaj: London 155.80 — 159, Pariz 88 — 90.30, New York 4425 — 4455, Cuih 905 — 1005, Amsterdam 2349.50 — 2387.50, Bruselj 747 — 759. Tečaj na svobodnem trgu: London 192.50 — 195.70, Pariz 108.78 — 111.08, New York 5480 — 5520, Cuih 1228.18 — 1238.18, Amsterdam 2901.78 — 2939.78, Bruselj 922.58 — 934.58.

Cuih. Beograd 10, Pariz 8.92, London 15.75, New York 4.46, Bruselj 75.30, Milan 22.45, Madrid 45, Amsterdam 236.85, Berlin 178.62, Stockholm 106, Sofija 5.50, Budimpešta 79.50, Atene 3.10, Parigrad 3.12, Bukarešta 2.37.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 428 den, 4% agrarne 51 den, 4% sevrne agrarne 50 den, 6% begiške 76 den, 6% dalm. agrarne 67 den, 7% stabiliz. 96 bl, 7% invest. 96 den, 7% Seligman 100 den, 7% Blair 90.50 bl, 8% Blair 100 bl; delnice: Narodna banka 8000 bl, PAB 1800 den, Trboveljska 242 — 248 (240), Gutmann 52 — 55, Sečera-Osijek 205 den, Isis 31 den, Oceania 600 den, Jadranska 350 den.

Beograd, Vojna škoda 428 — 431 (428) 6% begiške 74.50 — 75 (74.50), 6% dalm. agrarne 66.50 — 66.75 (66.50), 6% šumске 65.50 — 67, 7% Seligman 102 den, 7% Blair 90 den, 8% Blair 100 bl, Narodna banka 7950 den.

Blagovna tržišča

Zito

+ Chicago, 30. aprila. Začetni tečaj: pšenica: za maj 109, za julij 107.50, za sept. 107.75; koruza: za maj 65.25, za julij 66, za sept. 66.375.

Kmetje včeraj in danes

Avtor znane zanimive knjige kramlja z neznanim znanim razburjenim gospodom

Gospod urednik! V »Slovenec« od dne 27. t. m. je objavil nekdo, ki se je podpisal »Slovenjgoričan« napad na mojo knjigo »Kmetje včeraj in danes«.

Ni moj namen, da s pričujočim člankom zagovarjam svoje delo, ali da odgovorim piscu razboritega spisa v njegovem jeziku, s pisalom, pomočnikom v gnojnici, kot je napravil v svoji užaljenosti on dovolite mi le, da s pisec nekoliko pokramljam. Je namreč burkač, pristni burkač ki ga pa šala, kot je podoba, zapelje včasih nekoliko predaleč. Burkače sem zmerom ljubil, ker so ali zelo pametni, ali pa bolni na duhu. In če sumim, da spada pisec članka v »Slovenec« k drugi kategoriji, se brž kolen ne motim.

Če bi našteval, kaj vse mi pisec članka očita, bi se moje pisanje zavleklo predaleč. To bi me pa stalo nekaj časa in papirja, česar za par nerodnih besed užaljenega gospoda ne bi rad žrtvoval. Hočem se ustavi le pri nekaterih trditvah ki so v skladu s piščevje burkaško nastrojenostjo, ter mu jih pokazati v ogledalo. Če ga bo sram, ni moja krivda in ga prosim naj mi ne zameri.

Očita mi na primer smešenje duhovske gosposke ter slovenjgoriškega ljudstva. V svoji knjigi sem pisal verno o tem, kar sem gledal z odprtimi očmi leta in leta. Naslikal sem življenje v Slovenskih gorah takšno, kakršno je. Ni moja krivda, če je boleče. Taki so. Jaz sem ga samo fotografiral. Slika ni vedno lepa in ni všeč nekaterim ljudem, ali zato ne pade odgovornost name. Fotograf ne nosi krivde za nezakost fotografiranja. Izrael sem iz Slovenskih goric, ki so mi ljube nad vse in najsi bi pisal o srečnih obrazih svojih rakov, o zdravju mladine o polnih kšakah po kmetijah, o nabasanih denarnicah kmetov, o prosvetljenosti našega človeka, ali tedaj bi lagal, potvarjal bi dejstva, česar nisem zmožen.

Rad verjamem da pisca ne izmozgava nihče, da ni izgaran, ni utrujen, ne zapostavljen, niti vdan vrazam, ne mistiki kot pojasnjuje v svojem spisu. Predstavljam si ga živjo: debel je, rdeč lepo oblečen, njegova hiša ima bele zidove in je devetkrat večja od domovanja viničarja in njegova beseda je ukaz. Je realist, kar se tiče uživanja zemeljskih dobrin veren kolikor mu te koristi, drugim pa priporoča odrekanje, gledanje v tla in zapiranje usij. O takšnih ljudeh sem govoril v svoji knjigi Eden izmed njih se je spoznal.

Ko bi se pisec potrudil v hram našega viničarja, kočarja, želarja ter bi jih povprašal, kako je zastran utrujenosti in podobnega, bi lahko čul vse, kar sem napisal v svoji knjigi, iz njihovih ust. Bolelo bi me, ko bi mi rekel kak viničar, da sem potvoril njegovo življenje, ta negacija bede in zaostalosti mi je pa jasno. Vem, iz kakšnega nagiba prihaja. Tako hladno, cinčno gre lahko čez trpljenje siromaka samo burkač, in moj burkač se je izkazal. Je verjetno zagovornik one namišljene idile o življenju kmečkega človeka, ki si jo je ustvaril gotovi krog ljudi. Takšni ljudje zmerom govore: »Naš človek je zadovoljen, srečen, prosvetljen. Kaj še hočete?« Jaz bi gospodu lahko postregel s statističnimi podatki o blagostanju v Slovenskih gorah, če mi izda svoje ime. Pošljem mu gradivo po pošti, pa si ga lahko o priliki ogleda. In če veruje številkam, bo oropan idile.

Dejstvo, da pisec priključuje sebe h kmečkemu stanu h kateremu nikakor ne spada, izpričuje, da je burkač. Slične podobnosti najde človek po umobolnicah: reveži hočejo biti milijonarji, bogatini siromaki. Tam so kralji in cesarji, papeži, škofje, in sleherni izmed teh namišljenih veličanstev je od sil občutljiv za dozdevne

+ Novoslovenski blagovni trg (65. t. m.). Tedenov cenovnik. Pšenica: beška okoliha Novi Sad 250 — 252; srematska 250 — 252; slav. 250 — 252; ban. 250 — 252; baška ladja Tisa 252 — 254. Rž: baška 202 — 204. Oves: srematski 194 — 196; slavonski 196 — 198. Jčemen: beški in srematski 64/65 kg 204 — 206. Koruza: baška 186 — 188; par. Indija 186 — 188. Moka: baška in ban. »0 g« in »0 g g« 365 — 375; »2« 345 — 355; »4« 325 — 335; »6« 305 — 315; »7« 275 — 285; »8« 275 — 185. Otrubi: baški in srematski 162.50 — 165; banatski 160 — 162.50. Fazole: srematski beli brez vreč 435 — 440.

žalitve, ki se nanašajo na njegov »stan«.

Da pisec ljubi humor, ki je v teh resnih časih vreden zlata, izpričuje stavek, ki ga navajam tu dobesedno: »Meriko Koprivčevega presojanja našega kulturnega stanja je kulturno stanje pešice izprijenih ljudi, ki, zapeljana po raznih »modernih« naukih, nasprotuje Cerkv in vsemu, kar je dobrega in lepega, a ne kulturno stanje nas, ki tvorimo večino.« — To je trobenta, katere glas je poznan daleč izven naše ožje domovine. Če trobi glasno ena trobenta, s tem ni rečeno da trobijo vse. Izraz »večina« je postal banalen in ne pomeni nikoli tega, kar izraža.

Proti koncu spisa se burkač spremeni v oblast in pravi: »Najodločneje si pa prepovedujem Koprivčevega namigavanja, kot so na primer: 1. da gotove oblasti nomena dopuščajo, da se alkoholizem v Slovenskih gorah razširja; 2. da so zdaj časi, ko krepost na duši in telesu ni zažele na; 3. da je zdaj v (Jugoslaviji) v Slovenskih gorah slabše, kot je bilo nekdanj, (nemara pisatelj ne misli na bivšo Avstrijo?)« To o Avstriji je nerodna beseda, ki jo pa človek burkaču odpusti. Povem mu, da pri pisanju svoje knjige nisem imel na vidiku političnega življenja našega človeka, ampak njegovo gospodarsko življenje. Zame je Avstrija le zgodovinski pojem, praktično pa njenih »dobrin«, o katerih se nemara sanja piscu članka, sicer bi se ne spomnil tako naglo te svetniške države, nisem okusil nikoli, ker sem bil ob njenem razpadu otrok.

Poslednji odstavek, kjer se burkač spremeni v patriota, se glasi:

»S pričujočo obsodbo Koprivčevega spisa pa mi Slovenjgoričani obenem na ves glas izpovedujemo vse naša javnosti, da smo bili, smo in bomo vedno zvesti Bogu, veri, narodu in državi, in da si prepovedujemo smešiti in kaliti naša najosnovnejša in najčistejša čustva do Boga, vero, do duhovnikov in do svetne oblasti da smo enakovredni člen ostalega slovenskega naroda in da smo prav tako, kakor vsi ostali deli naše države, granitni kamen naše prelepe domovine — kraljevine Jugoslavije.«

O sancta simplicitas! — Koliko užaljene »skromnosti preprostega« človeka je v tem odstavku! — Kakor da bi jaz rusil v Slovenskih gorah vreo, kakor bi bil moj namen sediti med ljudstvo nerazpoloženo do naše države! Povem člankarju, da mi je resnična vera kogar koli sveta stvar, da pa ne cenim trgovanja z vero. Njegov vzkliz zvestobe naši državi podpišem z obema rokama. To mislim iskreno. Zame je namreč Jugoslavija edina država, v kateri je svobodno življenje slovenskega naroda možno. Nikoli nisem oporekal, da bi slovenjgoriško ljudstvo ne bilo močan kamen v zgradbi naše države, rekem sem le, da bi izboljšanje gospodarskih prilik v našem človeku njegovo odporno moč še povečalo, zakaj knih je mogočen magnet. Idealne stvari so mu podrejene. Pri teh trditvah vztrajam, ne glede na mnenje člankarja v »Slovenec«.

Če mi pisec očita neresnost pri prikazovanju življenja naših ljudi, je to njegova stvar. Nisem samoljubljen in me takšne trditve ne bolijo, če prihajajo od njega. Pravim mu, da bom započeto delo nadaljeval v začrtani smeri, ker mi je pred očmi vsestranski dvig Slovenskih gor, pa če se on s tem strinja ali ne. Povem mu še to, da srečujem ljudi, ki mi pravijo: »Takšne le napadi na tvojo knjigo izpričujejo, da mora biti dobra.« To me tolaži. Tolaži me pa tudi zavest, da so Slovence gorice mojo knjigo razumele pravilno.

Zahvaljujoč se gospodu člankarju za uspešno reklamo in za ljubeznivo pozornost, ga prav pri srčno pozdravljam.

Ignac Koprivča.

Seja mariborskega mestnega sveta

Računski zaključek Mestne hranilnice — Draginjske doklade za mestne uslužbenke — Nove obrtne koncesije

Maribor, 30. aprila

Snoči je bila seja mestnega sveta mariborskega. Zupan dr. Juvan je med drugim poročal, da je podal ostavko na položaj mestnega svetnika dr. Veblje, ki je imenovan v državni svet. Zaradi tega so morali biti kompletirani nekateri odseki in je bil imenovan v prvi odsek svetnik Sabothy, v drugega Sluga, v tretjega pa Tone Kovac. Sedla so nato poročila posameznih odsekov. Vse pritožbe proti predpisom mestnih davščin so bile zavrnjene. Soglasno je bilo sklenjeno, da se podeli 14 proslencem redna ubožna podpora, 13 proslencem pa se podpora zviša. Odobreno je bilo dalje več prošelj za vzgojno podporo in za sprejem v mestno oskrbnišnico.

Mestni svet je vzel na znanje računski zaključek Mestne hranilnice za poslovno leto 1939. Redni promet Mestne hranilnice je znašal 486 milijonov, za 82 milijonov več kakor l. 1938. Za novo tržnico, ki bo v kratkem stala na Vodnikovem trgu, je sedaj mestna občina kot prvo odkupila hišo na Koroški cesti 21 za 480.000 din. Med Zoserjevo in Stritarjevo ulico bo zgrajena nova II. realna gimnazija. V ta namen je mestni svet odobril brezplačni odstop 10.000 kv. metrov zemljišča. Računati se sme, da bodo začeli že letos z gradbenimi deli.</

Domaće vesti

*** Zagrebska radijska postaja v državnih rokah.** Kako navaja »Hrvatski dnevnik«, je ministar ptt dr. Josip Torbar pretekli teden odločil, da se delniški družbi Radio Zagreb izplača 1.900.000 din za razlastitev zagrebske radijske postaje. Obenem je imenoval odbor trojice, ki prevzame vodstvo te postaje. Prvotne vesti, da je zagrebska radijska postaja prešla v last hrvatske banovine, niso točne, ker je prešla v resnici v last države. Predsednik novega odbora je ravnatelj ptt v Zagrebu Hinko Krenčič, člana pa sta dekan tehniške fakultete vseučiliški profesor inž. Ljubomir Peterčić ter poslovni ravnatelj zagrebske »Seljaške sloge« Josip Hartl. Nova uprava bo prevzela zagrebsko radijsko postajo z današnjim dnem. Njene naloge so velike, ker je treba popolnoma obnoviti in povečati emisijsko službo, treba je postajo tehnično opremiti ter zboljšati sam spored. Pripravi bo tudi morala vse potrebno za zgradbo 120-kilovadne radijske postaje poleg Zagreba, zgraditi primeren radijski dom v Zagrebu in postaviti rešljive postaje v Splitu, Osijeku in Dubrovniku ter kratkovalovno postajo v Zagrebu. V letošnjem državnem proračunu je določenih 20 milijonov dinarjev za zgradbo oddajne postaje z zemljiščem in poslopjem v Zagrebu. Načrt je treba začeti takoj izvajati.

Bogomil Vargazon, absolvirani medicinci. *** Pričenja se velik ribolov na Jadranu.** Te dni nastopa prvi pravi poletni »mrak« na Jadranu. Letos potrebujejo jadranski ribiči okrog 100 vagonov petroleja in nafte, kar je oboje treba zagotoviti po najugodnejših pogojih. Pričakuje se, da bodo ribiči letos nasolili 30 do 50 tisoč soščkov sardel, za kar bodo potrebovali okrog 100 vagonov soli. Da ne bodo prišli v zaganjo, so se zgodaj obrnili na pristojna mesta, da jim bodo vse potrebščine pravočasno zagotovljene.

Trgovina s kovčegi ROSSI

TRST,
Via Ponchielli N. 3
Piazza
Caduti fascisti N. 4
Telefon šte. 89-53

TOVARNA DEŽNIKOV
trgovina na debelo in drobno

Torbičke - kovčegi - skrinje - palice itd.
Popravila v teku dneva.

*** Železniška postaja v Žirovnici** nikakor ne ustreza več prometu, ki ga mora obvladati. Postajno poslopje je stara, lesena, svoj čas le provizorična zgradba, ki bi bila že zdavnaj zasužnja temeljito obnovitev. V Žirovnici je predvsem izredno živahen osebni promet, pa tudi tovarni promet bi se lahko izdatno dvignil, ko bi postaja imela zanj urejene razmere. Promet je vse leto enako močan in ni odvisen od nikakih konjunktur. Tudi tujski promet, ki se v Žirovnici in njeni okolici vedno bolj razvija, bi zahteval čisto novo zgradbo od sedanjega. Na vsem Gorenjskem je železniška postaja v Žirovnici najmanjša in najbolj klavna, zato naj bi odločujoči faktorji poskrbeli, da dobi žirovnica čim prej poslopje, ki bi ustrezalo potrebam prometa in lepoti kraja.

ZA ELEGANTNO
DAMO IN GOSPODA!

MODNI SALON
SOUVAN-CO
MESTNI TRG 24

POMLADNA IN POLETNA
OBLEKA PO NAJNOVEJŠI MODI
STALNE ZVEZE S PARIZOM!

*** Sloveča ameriška pisateljica v Zagrebu.** V Zagrebu je prispejala ena izmed najpopularnejših ameriških žen, pisateljica, novinarka in predavateljica Dorothy Thompsonova, soproga ameriškega književnika, Nobelovega nagajenca Sinclaira Lewisa. Kako beleži »Hrvatski dnevnik«, je že za življenja Stefana Radića prihajala v hrvatske kraje z Dunaja, kjer je živela kot dopisnica ameriških listov. S Stefanom Radićem je potovala na skupščino po hrvatskih krajih. Tokrat je predvsem obiskala podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka in spremstvu inž. Augusta Košutića, s katerim se že dalje časa poznata. G. dr. Maček je sprejel gospo Thompsonovo na svojem stanovanju v Deželjevi ulici in se je z njo razgovarjal polduro uro.

*** Aristokratska poroka v Zagrebu.** V frančiškanski cerkvi na Jari Opatovini pri Zagrebu sta se v ponedeljek poročila grofa Geza Pejačević, vnuk bivšega bana grofa Teodorja Pejačevića in kontesa Ana Wilczekova, vitka, svetlolasa Dunajčanka. Za priči sta bila grof Hinko Khuena-Bellassy, nečak nekdanjega bana Khuena Hedervaryja, in ženinov brat grof Peter Pejačević. Poroko je opravil dunajski opat dr. Neipper. Stara družina grofov Pejačević iz Našice je torej v kratkih dneh imela kar dve poroki: v Budimpešti se je poročila grofica Julija s Horthyjem mlajšim, v Zagrebu pa grof Geza, njen brat. Tudi zagrebska poroka je bila zelo svečana, nevesta je bila v dragoceni opravi z dolgim pajčolanom. S vate so prevzale elegantne limuzine in poročno kosilo je bilo v hotelu »Esplanade«.

*** Hrvatski obrtniki za preosnovo obrtne šole.** V nedeljo so v Zagrebu zborovali obrtniki. Mizarska sekcija je stavila posebno zanimiv predlog glede preosnove obrtne šole v Zagrebu. Sodijo, da je treba pouk uravnati na čisto mojstrsko, praktično smer in da je treba odvračati vse, kar je odvisno in nestrokovno. Skratka, obrtniki morajo sami vzgajati svoj šolski naraščaj. Učitelji naj bi se izbirali iz vrst tistih, ki so najposposnejši v posameznih obrtjih, prvenstveno med onimi, ki so se te ali one obrti naučili v primernih šolah ter že imajo gotove praktične izkušnje s samostojnim delom. Dijaki obrtne šole naj bi bili v glavnih početnicah zaposleni pri obrtnikih in sicer po prvem in drugem razredu v okolici svojega rodnega kraja, po tretjem razredu pa v Zagrebu.

Grobnice in spomenike
kamnoseška stavbna dela
izvršuje po nizkih cenah
kamnoseško kiparsko
podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ —
Ljubljana — Tel. 49-09.

*** Gibanje koroskih borcev.** V nedeljo je bil občni zbor krajevne organizacije Legije koroskih borcev v Konjicah. Udeležba je pričala, da se članstvo živo zanima za delovanje društva. Po tovariškem pozdravu predsednika Ledererja ter po poročilih društvenih funkcionarjev je spregovoril zastopnik glavnega odbora iz Ljubljane, ki je v svojem govoru poudarjal složnost vsega našega članstva ter podal informacije glede postopka pri izpolnitvi prijav za podelitev spominske kolajne. Pri volitvah je bila izvoljena v glavnem stara društvena uprava s tovarišem Ledererjem kot predsednikom ter tovarišem Odežkom kot tajnikom. Pri slučajnostih so posamezniki stajali razna vprašanja na upravni odbor oziroma oblastva in jim je ob tej priliki nudil svojo oporo naš tovariš sreski načelnik Baydek, ki jim je zagotavljal svojo pomoč. Po končanem obnem zboru se je članstvo razšlo s prepričanjem, da Legija koroskih borcev deluje vedno le v dobrobit vseh svojih članov.

*** Novi doktorji zagrebske univerze.** V ponedeljek so bili v Zagrebu promovirani med drugimi naslednji naši ožji rojaki: Alojz Rant, tajnik vrhovnega sodišča v Ljubljani ter rFan Pernuš, Erik Steudte in

*** Aretacija industrijskega Dimitrija Stefanovića.** V zvezi s skrivnostnim umorom inž. Mustafe Krajišnika v Han Pijesku je preiskovalni sodnik odredil aretacijo industrijskega Dimitrija Stefanovića, lastnika velike žage v Olovem. Orožniki so ga nekaj dni iskali, naposled pa se je sam prijavil sarajevski policiji. V ponedeljek zjutraj so ga odvedli v Han Pijesak in ga zasužnja. Krivde pri umoru inž. Krajišnika ga je obdolžil morilec Tutić. Preiskava je dognala, da je Stefanović, ki je Tutićev zet in poslovođa, imel zadnjih 15 dni v aHan Pijesku sobo nato zase. Tu se je bajše shajal s Tutićem. Hotelski nameščenici vedo povedati, da so čisto zelo zgodaj zjutraj videvali prejšnjega gozdarja Filipovića, kako je prihajal v hotel in se razgovarjal s Tutićem. Minister dr. Kulenović je odredil, da pregleda posebna komisija poslovanje gozdnega gospodarstva v aHan Pijesku v teku zadnjih let.

*** Novica o strašnem roparskem umoru** v vasi Dolnjem Vukovskem pri Kupresu v Bosni je razburila prebivalstvo daleč naokrog. Preiskovalni organi iz Travnika in Bugojna so ugotovili naslednje podrobnosti: V soboto zvečer sta se podala kmet Sime Svilić in žena z bratrancem Jovanom v milin, da nameljejo žito. V hiši je ostala 88-letna babica Mara s pravnuvom, štiriletnim Borivojem in triletnim Vojislavom Skuhala je otrokoma večerjo in ju spravila spat. Ko pa je hotela še sama k počitku so nenadno vdrli skozi odprta vrata razbojniki in napadli babico. Sledovi kažejo, da se jim je čvrsto upirala. Toda razbojniki so jo zadavili in tudi niso prizanesli obema otrokoma. Razmere v hiši so dobro poznali in so vedeli, da je babica imela svoje prihranke skrite v skrinjici pod podom. V skrinjici so našli kvečjemu kakih tisoč dinarjev drobiža. Svetilka je v hiši gorela vso noč in je gorela še zjutraj, ko so se vrnili oni trije iz milina in so bili priče strašnega zločina. Orožniki so doslej prijeli 5 starihnikov, rodnikov. Ljudje so jih hoteli linčati.

*** Vina je dovolj in vendar ga ponareja.** Odveč je poudarjati, da ima Jugoslavija dovolj vina ne samo za svoje prebivalce, marveč tudi za izvoz. V sami banovini Hrvatski pridelajo letno okrog 2 milijona hektolitrov, to se pravi 200 milijonov l. vina. Kljub tolkemu obilju prirodne pijače se ponavljajo grde potvorbe. V Zagrebu so pravkar razkrili pravcato tovarno, ki je ponarejala vino. Čisto navadni pikoliti in brozgo je ta »tvrda« natakala

Kladaricevega sosedu Petra Zderića. Otroci so se piščeta razveselili, vlovili so ga in se z njim igrali. Ko pa je to videla Zderićeva žena Kata, je začela otroke zmerjati, češ da so ji pišče ukradli. Tedaj je prihitela iz hiše mati Stana Kladariceva, ki je vzela piščo otrokom iz rok in ga srdito vrgla proti sosedu. Piščo je padlo na domače dvorišče in takoj poginilo. Zda je nastopil gazda Pero Zderić, ki je napadel Stano Kladaricevo. Stani je prihitel na pomoč njen mož. In že se je razvil pretep. Vik in krik je privabil mnogo vaščanov, eni so mirili, drugi so podžigali in tako se je razvila borba, v kateri se je na mile viže pretepalo kakih 100 vaščanov, velikih in majhnih, moških in ženskih. Sekire, lopate, kolce in drugi predmeti, vse je bilo dobrodošlo. Naposled je le zmaga pamet nekaterih razsodnih mož, ki jim je uspelo z pomočjo vaških redarjev pomiriti glavne krivce in jih razdvojiti. Bitka je trajala celo uro in je bilo nevarno ranjenih 9 oseb, nabrekli od udarcev s palicami pa ima kakih 20 pretepačev. Se dolgo bo slovela ta vas, ki se je zaradi enega samega piščanca razkrinkala kot gnezdo hude medsebojne razprtije.

O PREHRANI

Poleti se mleko lahko pokvari, tudi prekuhanu. Patogene klice, a posebno trossi, so napram visokim temperaturam odporni. Mleko v »BRACI« mlečni otroški moki, je edina forma mleka, čista kilec in trosi, ki je poletni varno pred pokvarjenjem in zaradi tega izvrstna hrana za otroke in dojenčke.

*** Stančičeva koč pod Triglavom** bo osebno na viklino 15. maja. Smučarji planinci imajo s tem priložnost, da se morejo za binkošne praznike smučati na Triglavskem ledeniku. Dostop iz Mojstrane skozi Gornjo Krmo, kjer je odprto zavetišče. (—)

Iz Ljubljane

*** Delo Društva za varstvo otrok.** Na sodišču, v razpravi dvorani št. 28. so položili v ponedeljek zvečer letni obračun člani odbora Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb (za ljubljanski sodni okraj). Gospodje, osiveli v delu in skrbi za mladino, so poročali o uspehih in neuspehih društva v preteklem poslovnem letu in se pogovorili o bodočem delu. Kako že vrsto let, je tudi lani vodil društvene posle predsednik višji sodni svetnik »Oton Vidic. Društvenih članov je bilo 199. S članarino, ki pa ni vrgla veliko, in

REKONVALESCENTI
se najhitreje popravijo, če jemljejo za
predjuznik in malico krepilno hrano
OVOMALTINE
Ovomaltine, bogata na VITAMINI, vrača
izgubljeno moč in ustvarja novo.
Dobiva se povsod!
CENE NESPREMENJENE!

*** Naloge Rdečega križa so velike,** zato delamo z združeno silo in najrazličnejšimi pomožnimi akcijami, da pridobimo denarja za tako važne namene. Dne 2. maja ob 15. b na Kongresnem trgu v Ljubljani tombola Rdečega križa. Tombolske karte prodajajo poštvovalni društveni sodelavci; dobe se pa tudi v nekaterih trafikah in v pisarni Rdečega križa, Gosposvetska c. št. 2/II. Glavni bodbiti so lepe vrednosti. Stavbna parcela, 644 m², s krasno lego v Ljubljani, kuhinjska oprema, šivalni stroj, moško, žensko ali otroško kolo in na stotine manjših dobikov, bodo izredna privlačnost, ki bo zamikala enega in drugega, da si kupi tombolsko karto v trafikah ali v pisarni Rdečega križa na Gosposvetski cesti št. 2.

IMENIK KRAJEV kr. JUGOSLAVIJE

vsebuje imena vseh vasi, vasic in naselij v Jugoslaviji z navedbo banovine, sreza in pošte pri vsakem kraju. Knjigi so dodane tudi karte posameznih banovin.

Stane v luksuzni vezavi din 150.—
J. M. OVADIJA, advokat — Beograd,
Hilendarska 5. — Čekovni račun 54260.

*** Opozorjamo** na jutranjo akademijo v proslavo materinskega dne, ki jo prirede Kolašice v šiški ob 20. uri v Sokolskem domu. Prihitite na našo proslavo! Podprite veliko in požrtvovalno delo, ki ga vrši Kolo jugoslovenskih sester!

*** Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravljal v sredo od 8. zvečer do petka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Debelak Gvido, Tyrševa 62, telefon št. 27-29.

Lepo darilo za birmanca ali pridnega dijaka je:

Balda fotoaparati vel. 6x9 z optiko 1:6.3,
2 filmom in lepo torbico

za din 350.—

Sveži filmi pa še vedno po stari ceni pri
Foto Touristu, Lojze Šmucu
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8.

*** Na naslov železniške direktorje** Ljubljane. Iz vrst zasebnih nameščenecv smo prejeli: Kakor smo ravnokar zvedeli, namerava železniška uprava preložiti potniški vlak, ki odhaja iz Ljubljane proti Kranju in Jesenicam ob 7.05, za celo uro, tako da bi odhajal šele ob 8.05 dopoldne in bi prihajal v Kranj ob 8.55 uri, v Radovljico in Jesenice pa seveda z istotako zamudo. V interesu občinstva pa ta sprememba nikakor ni, zlasti ne potujočega občinstva, ki ima opravka v Kranju in drugih krajih severno Ljubljane, ker bi prišel vsak potnik takorekč sredi dopoldneva ali pa šele opoldne v dotični kraj, kjer je največ opravka pri uradih in poslovnju. Voz se na stotine zasebnih nameščenecv v Kranj in dalje, ko morajo vsaj ob 8. uri zjutraj biti v Kranju. Voz pa se tudi mnogo drugih poslovnih ljudi, ki imajo opravka v tovarnah in sicer v Kranju in Trzinu, pa tudi nekaj delavstva. Ker gre prvi vlak iz Ljubljane že ob 5.40, bi morali vstajati vsi ti ljudje najmanj ob 5. zjutraj, kar je velika neprivlačnost, zlasti ko nimajo zvez z ostalimi vlaki, ki prihajajo v Ljubljano med 6. in 7. uro zjutraj. Vlak ob 8.05 naj bi bil samo zveza za brzovlak Beograd - Ljubljana, ki se sezonsko upelje čez poletje in zaradi tega naj bi vse drugo občinstvo trpelo, da si imajo potniki tega sezonskega brzovlaka na razpolago ob 9.40 uri reden brzovlak ob 11. uri 43 min. pa redni potniški vlak. Posebno je s to novotarijo prizadeto zasebno nameščenstvo v Kranju in Trzinu, ki se v velikem številu voz z vlakom ob 7.05, ker bi moralo vstajati ob 5. uri zjutraj in se vračati šele ob 19.25 v Ljubljano. Nikakor ni v interesu železniške uprave, da se ne obrzdi toliko let uvedeni potniški vlak z odhodom ob 7.05 zjutraj, ki je za Kranj, Trzin in Radovljico naravnost izrednega gospodarskega pomena. Zato prosimo železniško upravo, da na vsak način obrzdi potniški vlak ob 7.05 uri iz Ljubljane proti Jesenicam.

Smučarji, turisti in sportniki!

Uporabljajte dr. KMETOVO MAZILLO
IN OLJE ZA SONCENJE. — Dobi se
povsod. Zaloga: Lekarna dr. St. Kmet,
Ljubljana, Tyrševa cesta.

*** V Logarsko dolino dne 5. maja.** na Binkošti v Benetke, v začetku junija, na kolonialno razstavo v Neapelju. Prijave in informacije v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5, Tel. 22-50.

*** V nedeljo v Polhov Gradec** in Poljansko dolino. Prijave Putnik. (—)

*** V nedeljo na Koroškem in Turjak.** Prijave Putnik. (—)

*** Putnikovi binkoštni zletci:** Sušak, Trst, Gorica, Benetke, Postojna, Kobarič. Zahtevajte prospekt. (—)

ŠVICARSKÉ URE

VSEH VRST - PO KONKURENČNIH
CENAH - V VELIKI IZBIRI
ZLATNINA, SREBRNINA, DRAGULJI
(JUVELI), JEDILNI PRIBORI I.T.D.
NAKUP DRAGIH KAMNOV,
VSAKOVARNOSTNE STAREGA
ZLATA IN SREBRA PO NAJVIŠJIH
DNEVNIH CENAH, OZIROMA SE
VZAME TUDI V PROTIRACUN!

Jos. Eberle

LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 2
Hotel Slon — Telefon št. 51-49

*** Novi grobovi.** V Selnici ob Dravi je umrl ugledni trgovec dr. Ferdinand Jagrič. Pokojnik je bil ustanovitelj selniške gasilske čete. Zadnjo pot bo nastopil danes ob 16. — V ljubljanski bolnišnici je umrla šefka Moljkova, dijakinja meščanske šole. Pogreb bo danes ob pol 17. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

*** Dva obupanca pri Dolnji Lendavi.** V teku nedelje sta se v okolici Dolnje Lendave odigrali dve žaloigri. V Dolgem selu se je obesil posestnik Miha Grabnar. Bil je že dalje časa slabih živcev in je nekaj ur pred samomorom rekel svojem, da se mu življenje izteka. Drugi samomor se je primeril v vas iAndrejevcih, kjer se je obesil 19letni Vinko Zupanek. Bil je edinec precej premožnega posestnika. Vzrok samomora ni znan, opažali so samo, da je bil fant zadnje čase potrt in ga nihče ni mogel zvedriti. — V Strahomincu nedaleč od Cakovca pa je po nesreči zapadel smrti staršev.p.s umihyov rdgoc umihyov umih 18 letni Ivan Buršič, edinec premožnih staršev. Povzpel se je bil na senik, pa mu je spodrsnilo in je padel več metrov globoko na železni kavelj za izvlačenje sena. Nesrečnemu fantu se je kavelj zaril globoko v telo, da so morali kmetje ročaj odzagati, železni kavelj pa mu je ostal v trebuhu. Nezvestnega so prepeljali v bolnišnico v Cakovcu, kjer je po dveh urah izdihnil.

v vabljive buteljke, na katere je nato lepla etikete z imeni znanih vinskih specialitet: dingat, grk, muškati, rizing itd. »Tvorilnica« je razkril vinarški nadzornik banske oblasti inž. Mato Stipetić. Pristojna oblastva v Zagrebu delajo na tem, da se postopek zoper potvarjalce vina poveri upravnim oblastim, ki bo uvedla skrajšani postopek in bo kaznovala krivice z brezposojnim zaporom in visokimi globami. Treba je z odločnimi ukrepi docela razkrinkati in kaznovati brezvestneže, ki z raznimi barvami in kemikalijami zastripajo ljudstvo, samo da bi si nagrabili čim več dobička.

*** Zganjar, da mu ni bilo para,** je bil Vasa Petrović v Sremski Mitrovici. V vsem okolšču je imel sloves najhujšega rekorderja pri popivanju žganjice. Sleherni dan je pil in je popravil kar po več litrov žganja. Plačeval ga ni sam, marveč so mu drugi zaslepienici plačevali, samo da so lahko »občudovali« njegovo vzdržnost. Dosegel je 56 let in se je nedavne dne zgrudil na ulici, rekoč: »Nesite me v bolnišnico, umrl bom!« in je res kmalu nato končal svoje žalostno življenje.

*** Zaradi piščeta se je steplo pol vasi.** V vasi Beravcih, nedaleč od Djakova, je prišlo do spora zaradi enega samega piščanca. Na dvorišču siromašnega kmeta Petra Kladarica so se igrali trije njegovi otroci. Skozi plot je prišlo k njim piščo

s podporami raznih dobrotnikov je društvo podelilo stalno podporo devetim varovancem in skupnem znesku 6.140 din. Izredne podpore je bilo deležnih 45 varovancev in skupnem znesku nad 2000 dinarjev. V okviru društva je predsednik vršil tudi posle generalnega varuha in je imel 680 varušt. Primerov zanemarljive vzgoje in moralne pokvarjenosti je bilo letos skoraj polovico manj kakor v zadnjem letu. Predsedniku stojiša zvesto ob strani blagajnik g. ravnatelj Josta in tajnik g. dr. Krejčič.

*** U. srednješolskega bolgarskega akademija.** Osmošolski razredov a in b na III. drž. realni gimnaziji priredijo v petek 3. maja ob 20. v frančiškanski dvorani akademijo s pretežno bolgarskim sporedom, na kateri bodo sodelovali sami in še nekateri naši priznani umetniki. Na sporedu so recitacijske, pevске in glasbene točke. Bolgarske narodne pesmi bo zapela ga. Dragica Sokova ob spremljavi ge. Marte Valjove, ki bo izvajala tudi Rahmaninovljo Melodijo, preludij v g-molu. Bolgarske narodne napeve zaigra na kavelju g. German Rančov. Nadalje naj omenimo še Vladigerovljo Romanco. Gaalovo Rusko sultano in Gregorčičovo Rusko sultano, ki jo bo prednašal osmošolski govorni zbor. Vabilmo vse prijatelje bolgarske kulture, na to zanimivo prireditve. Vstopnice dobite v prodaji »Pax et bonum« v petek ob 15. do 17. in pred akademijo ob 19. ure dalje.

u— Razstava slik in plastik s motivi iz slovenske zgodovine je odprta do petka 3. maja v Jakopičevem paviljonu. Razstava je rezultat natečaja, ki ga je kr. banska vlada razpisala že v tretji z namenom, da se utrdi naša zgodovina tudi z deli likovne umetnosti.

u— Razstava F. Godca v galeriji Oberšnel je z ozirom na zares veliko zanimanje za razstavljenega olja in tempera (razstavljen deli si je doslej ogledalo nad 5000 ljudi) podaljšana do nedelje 5. maja. Razstavi prostori so odprti tudi v opoldanskih urah in so cenjenemu občinstvu brezplačno dostopni. Ljubitelji lepe umetnosti, ne zamudite prilike in ogledite si dela F. Godca, o katerih se je kritika prav pohvalno izreкла.

u— Razstava slik Srečka Magoliča. Za svojo 80letnico bo priredil Srečko Magolič kolektivno razstavo svojih slik. Razstava bo odprta v nedeljo 5. maja ob 11. v Jakopičevem paviljonu. Vstopnina in eno petino izkupička za prodane slike je slikar namenil za dobrodelne namene mestnega socialnega urada.

Zajec
Ženski svet daje prednost našim elegantnim, lahkim, robu, prostim očalom, katere se nabavljate pri

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

u— Dramatik Ivan Mrak bo pričetkom prihodnjega tedna recital v dvorani Delavske zbornice svojo tragedijo »Kardordje«. Ker je delo snovno usodnim problemom današnjega časa zelo blizu, bo ta večer pomemben ne samo v literarnem, marveč tudi v nacionalnem smislu.

u— V spomin pok. Jožeta Deleja je zbrala družba v Mozirju za gradbeni sklad Ljubljanskega Sokola din 100.—, za kar se Ljubljanski Sokol najtopleje zahvaljuje.

Tudi dobri vojak **SVEJK** je uporabljal pri vojaki vseh 12 komadov prepotrebnih predmetov

Foto turista Lojzeta Šmuca in sicer:

1. zlojživlji brivski aparat v etuiju,
2. čopice za britje,
3. brivsko milo,
4. 10 komadov britvic,
5. stekl. kolonske vode,
6. kos toaletnega mila;
7. zobna ščetka;
8. zobna pasta,
9. ogledalce,
10. glavnik,
11. šivalni pribor,
12. strelska zabavna igra,

katere dobite za din 34.—, po pošti din 39.— Vposilite na naš ček račun št. 13.285 din 39.— nakar Vam takoj odpisujemo navedeno kot paket. Vrednost predmetov kupljenih posamezno je dvojna. Prepričajte se osebno v trgovini, kjer Vam brezobvezno pokažemo kolekcijo.

Priporoča se
Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8
in PREŠERNOVA 9.

u— Zaganje dr. se je podražilo. Na notico, ki smo jo pod tem naslovom objavili včeraj, smo od združenja zagorjev za mesto Ljubljano prejeli pojasnilo, da je bil sklep o povišanju tarife od 10 na 15 din sprejet na sestanku soglasno in je zato tudi za vse članke združenja obvezen. Zvišanje tarife je bilo nujno zaradi podražitve bencina, olja in vseh življenjskih potrebščin.

Izletnikom in turistom!

Da pojedete v nedeljo na izlet je razumljivo — prav tako pa je razumljivo, da si oskrbite dober fotoapar. Potem imate od izleta gotovo veliko več. — Velika zaloga v edini spec. fototrgovini

JANKO POGAČNIK,
Ljubljana — Tyrševa cesta 20.

u— S filmom v naravnih barvah po slovenskih pokrajinah in slovenskih narodnih igrah je naslov predavanja, ki ga prireditelja v petek 3. t. m. ob 20. v dvorani Trgovskega doma društvo Bela Krajina in Društvo prijateljev Slovenskih gor. Predaval bo France Marolt, predaval pa se bo film po posnetkih akad. slikarja Božidarja Jakca, o katerem smo pred dnevi poročali in ki je pred zastopniki strokovne kritike in javnosti našel splošno odobravanje.

u— Dvorska knjižnica je od 1. maja dalje odprta vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto od 17. do 19. Oglejte si nove knjige v izlozbi.

u— Sadjarsko in vrtnarsko društvo Vič si bo v četrtek, na Vnebohodu ogledalo sadne spalirje v št. Vidu nad Ljubljano. Zbirališče ob 3. popoldne pred zavodom. Ogledali si bomo tudi umetno valjenje in pa tkalnice sukna iz angorske volne.

u— Pekovski, zabavno veseloligro s petjem in godbo bodo ponovili v šentjakobskem gledališču danes zvečer in na praznik Vnebohoda 2. maja, obakrat ob 20.15, ter v nedeljo 5. maja popoldne ob 15.15. Razgibanosti dejanja, humor in zabavne situacije odlikujejo to gledališko delo, ki so ga šentjakobčani izvrstno nastudirali in ki je imelo velik uspeh, saj so bile vse dosedanje predstave razprodane. V soboto 4. maja pa bo šestindvajseta in poslednja ponovitev duhovite Nušičeve veselolige »Uječ«. Ker je bila tudi sobotna javljena predstava popolnoma razprodana in je zopet ogromno ljudi odšlo brez vstopnice, se je uprava odra na splošno željo odločila še za eno predstavo. Kupite vstopnice že v naprej od danes dalje v Mestnem domu, ker jih sicer pred predstavo ne boste več dobili.

u— Priporočeno društvo v Ljubljani sporoča, da današnjega predavanja gosp. akad. slikarja Božidarja Jakca »S poti po Norveški zaradi tehničnih zaprek ne bo. Predavanje bo v torek 7. maja ob 18.15 v mineraloški predavalnici na univerzi.

Ni države na svetu, ki bi bila popolnoma varna pred vojno nevarnostjo

Iz Celja

OTROSKI VOZICEK, kolo ali šivalni stroj najboljše in najhitreje prodate, kupite ali zamenjate v trgovini

JOSIP URSIČ — Celje — Narodni dom.

u— Jakopičev večer v mali dvorani Celjskega doma je bil žal le srednje obiskan. Predsednik CKT g. prof. dr. Strmšek je pozdravil vse udeležence ter nastopajoče. Mojstru Jakopiču je bila poslana pozdravna brzojavka. Pesnica Ruža Lucija Petelinova je recitala fino nastrojeno pesem »V muzeju«, pesnik Jožko Jurač pa je čital iz razgovorov Ferda Kozaka z Jakopičem in Jakopičev »Se nekaj« iz Jakopičevega zbornika. Umetnostni zgodovinar dr. Mesesnel je sporočil pozdrave mojstra Jakopiča ter v temeljitih izjavah prikazal Jakopiča kot človeka in umetnika ter njegovo umetniško rast in delo, s katerim je dal slovenskemu narodu neminljivo bogastvo. Ob predavanju skiptičnih posnetkov Jakopičevih slik je pokazal razvoj in izpopolnjevanje Jakopičeve visoke umetnosti. Poslušalci so se oddolžili predavatelju s hvaleznim odobravanjem za njegova lepa in zanimiva izvajanja. Razstava bo odprta do vstetega petka.

GALANTERIJ, DROBNARIJE, SPORTNE PREDMETE, POTNE POTREBŠČINE, NOGAVICE, SOLSKE ZVEZKE, PARFUMERIJU ITD.

dobite v novi trgovini

PIBROV & DRUG
KREKOVA CESTA
(palača Pokojniškega zavoda).

u— Smrtina žrtve prometne nesreče. Ko se je 56letni Martin Gajšek, bolniški strežnik v umobolnici v Novem Celju, v nedeljo 21. aprila popoldne s motornim kolesom po državni cesti iz Zalca proti Petrovcam, je izgubil oblast nad vozilom in padel tako nesrečno, da je dobil težke poškodbe na glavi in po ostalem telesu. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je v ponedeljek umrl.

SALESKI, MISLINJSKI IN SAVINJSKI DOLINI naznanjam, da sem odprl v

ŠOŠTANJU s 15. aprilom
steklarsko delavnico

Bogata in popolna zalozba vseh vrst šip in okvirov itd. Sprejemam vsa steklarska dela. — Priporočam se

REZAR IVAN, steklar
ŠOŠTANJ (v hiši g. Iv. Burkelca)

Iz Maribora

u— Praktične učiteljske izpite so napravili pred državno izpitno komisijo v Mariboru v aprilskem roku nastopni učitelji pripravniki (ce): Marija Ahlik iz Stogovcev, Silvija Benčina od Sv. Marka niže Ptuj, Marijeta Branisel s Sladkega vrha, Stanislav Časl iz Svetin, Alojzija Čater iz Stogovcev, Srečko Dimč iz St. Janža na Vinskih gori, Danijela Erhart z Ojstrice, Franc Golob iz Pertoce, Bogomir Gorišek iz Tišine, Ema Grbec iz Mežice, Milena Kajč iz Odrancev, Janko Kincel od Sv. Ane v Slovenskih gorah, Zorana Lampret od Sv. Miklavža pri Ormožu, Hermina Ločnik iz Dobrovnika, Terezija Marzel iz Celja, Ivanka Mažera iz Mokal, Miroslav Mehak od Marije Snežne, Ladislav Ratkal iz Andrejce, Boris Šijanec od Sv. Vida pri Ptuj, Albina Štrubelj s Sladkega vrha, Vinko Ukmar iz Črneče, Filomena Urbanek z Zelazne gore, Zora Veber s Prihove, Terezija Velikogne iz Dobja, Alojzij Videnič iz Dobja, Ana Volkar iz Maribora, Albina Zajc iz Trepjana.

PERILO damsko, možko, otroško
A. HEDZET, Maribor.

u— Lepa proslava 100 letnice Čajkovskega. Glasbena šola Glasbene matice je proslavila 100letnico rojstva znamenitega ruskega skladatelja Čajkovskega z lepo uspešnim nastopom gojencev v veliki dvorani Narodnega doma. V uvodu je očrtal življenje in delo Čajkovskega ravnatelj matične glasbene šole g. Bajde. Sledile so številne izbrane skladbe pomembnega ruskega glasbenega tvorca, ki so jih z lepim uspehom izvajali gojenci in goje-k. Uspeh je najlepše priznanje vztrajnemu vzgojnemu delu ravnatelja Bajdeta prof. Vinčarjeve, prof. dr. Klasinca, prof. Pahorja prof. Poljanca, prof. Ropasove, prof. Serainikove in prof. Vrabca.

u— Med zanimivimi glasbenimi prireditvami letošnje sezone bo tudi simfonični koncert Glasbene Matice 3. maja v prostorih Sokolskega doma. Spored je navedbal kapelnik g. Jiranek ki je v Mariboru že z velikim uspehom dirigiral Dvojakove »Slovenske ples« in Smetanov »Ma vlast«. Program koncerta bo obsegal razen dvojakove simfonije: »Iz novega sveta« še Svendsenovo »Norveško rapsodijo« in Griegov »Koncert v a-molu« s klavirskim solom g. dr. Romana Klasinca člana Mariborskega tria« in profesorja na šolskem oddelku Glasbene Matice Orkester Glasbene Matice v Mariboru stoč že drugi v letošnji sezoni pred občinstvo Zeletj. da bi ljubitelji glasbe izkazali agnitemu odseku in njegovemu požrtvovalnemu delu primerno pozornost.

u— Spremenjen ordinacijski čas v ambulateriju poslovalnice OUZD. Od 1. maja bodo ordinirali: dr. Wankmüller Alfonz od pol 8. do pol 10., dr. Zingast Teobald od 10. do 13., dr. Toplak Franc od 13. do pol 16., dr. Velker Hugon od 13. do 16., dr. Sekula Jože, dr. Pogruje Stanko in dr. Turin Ivan pa od 16. do 19. ure. Ordinacijski čas vseh ostalih zdravnikov ostane nespremenjen.

u— Najboljša strelka na Tezmem. Na rednem občnem zboru agilne tezenske strelske družine, na katerem so podali izčrpa poročila o požrtvovalnem delu predsednika F. Lukner, tajnika Raner, blagajnika Bajec in M. Ledinek za nadzorni odbor, so bili prečitani uspehi zadnje strelske tekme. Prvakinja ga. Luknerjeva (100 točk) in Fr. Šeruga (99 točk) sta prejela diplomi v okvirjih, ostali strelci, ki so

Danes kralj francoskih komikov FERNANDEL

UPORNIK ERNST

DANES ob 16., 19. in 21. uri, JUTRI na praznik ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

KINO UNION — tel. 22-21

SAMO ENKRAT SI MLAD

Izredno zabaven film, v katerem se zrcali tudi Vaša mladost! — Film, v katerem boste videli tudi samega sebe, film žive mladosti, vedrega smeha in polnega življenja.
Danes ob 16., 19. in 21. uri ter jutri ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

DANES premiera
duhovite in zabavne filmske komedije:

V glavni vlogi Hardyjeva družina z **MICKEY ROONEYEM**.
— **KINO SLOGA, tel. 27-30**

PREMIERA francoskega FILMA
po romanu Andrea Armandyja.

Satanov raj

(Le paradis de satan)

Glavno vlogo bo igral Wilhelm, kar jamči, da bo igra na umetniški višini. Režijo vodi Fran Žižek.

Iz Krškega

kr— Gostovanje Radomeljčanov. Drevi ob 8. bo gostovala v Sokolskem domu dramska družina Sokolskega društva v Gor. Radomljah z zanimivo in vsebinsko globoko igro »Bele vrtince«. Gostje zaslužijo vso pozornost naše napredne javnosti in upamo, da ne bo nikogar, ki ne bi posetil te prireditve. Vstopnice se dobe v predprodaji v papirnici Engelsberger.

Iz Zagorja

z— Lepa mladinska akademija. Zagorski Sokol je za uvod jubilejnih svečanosti, ki bodo 15. in 16. junija, v nedeljo priredil mladinsko telovadno akademijo, ki je bila zaradi slabega vremena in zaradi polnega obrata v rudniku manj obiskana, a je udeležencem nudila res lep užitek. Po pozdravu državnih zastavi je spregovoril starosta br. Kolenc, ki je opozarjal sokolsko mladino, da se mora dobro pripraviti na prevzem dediščine od starejšega sokolskega rodu. Sedli so nastopi moške in ženske dece pa moškega in ženskega naraščaja. A prav dobro razpoloženje je užgala posrečena deklamacija »Mali Sokolci«. Z uspehom se je predstavil mladinski pevski zbor, ki ga vodi zaslužni br. Kulot. Ženski naraščaj je dovršeno izvršil vajo na dvojniški bradli, a posebno je ugajala moška deca s svojimi akrobatskimi točkami. Najbolj pa je navdušil občinstvo moški naraščaj, ki je nastopil, napravljen kot Egiptčani, s svojo precizno izvedeno vajo. Na koncu so sedlele naraščaje proste vaje za ženski in moški naraščaj. Zapisati moramo željo nekaterih oddaljenih prijateljev Sokola, da bi se podobne mladinske prireditve v bodoče vršile vsaj dve uri prej. Splošna sodba pa je, da bi morala zagorska javnost pokazati malo več zanimanja za prireditve, v katere položijo sodelujoči mnogo truda in časa. Samo na ta način bo naš jubilej takšen, kakršen mora biti.

Z Jesenice

u— Sokolsko društvo Jesenice ponovi zadnjikrat narodno igro »Miklova Zala« v sredo 1. maja ob 8. uri zvečer. To je zadnja vpriizoritev v letošnji sezoni, zato posetite igro. (—)

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 1. maja: Hamlet. Red B. Gostovanje Zvonimirja Rogoza, člana Narodnega divadla iz Prage.
Četrtek, 2. maja: Hamlet. Red četrtek. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Petek, 3. maja: Danes bomo tiči. Premiera. Premierski abonma. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
G. Zvonimir Rogoz je ozdravel in bo nastopil drevi spet v vlogi Hamleta. Odlični gost, čigar igralske sposobnosti so nam znane, je doživel na vseh dosedanjih predstavah »Hamlet« kar najtoplejši sprejem. Uprizoritev te tragedije z našim prvostopnim ansamblom in priljubljenim gostom, spada med dogodke, ki jih ne bi smeli nihče zamuditi. Predstava bo za red B. Abonenti reda četrtek pa bodo imeli to predstavo na praznik v četrtek, to pa izjemoma zato, ker ima Rogoz za gostovanja odmerjen le pičel čas in se mora v določenem roku vrniti iz Prage.

Premiera izredno zabavne burke s petjem, ki jo je napisal Nestroy, »Danes bomo tiči«, bo v petek, 3. t. m. za premierski abonma. V vlogi Bobka bo nastopil gost iz Prage Zvonimir Rogoz, ki je žel s to vlogo že pred leti velik uspeh. Najpomembnejša vloga v tej burki pa je hlapec Melhior, v kateri bo zopet nastopil Kralj. Burkasti doživljaji rodbinskih članov trgovca Plavca in njegovih uslužbencev, tvorijo vsebino te biedermeirske igre. Igrali bodo Lipah, A. Levraje, V. Juvanova, Presetnik, Rakarjeva, Kralj, Drenovec, Skrbinec, M. Danilova, Gabrijelčičeva, M. Boltarjeva, Bratnina, Potokar, Jerman, Vertin, Brezigar, Kaukler. Režiser prof. Šest.

OPERA

Sreda, 1. maja: Balet Hrestač. Jolanta. Red sredo.
Četrtek, 2. maja: Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve.
Petek, 3. maja: Plesni večer primabalerine Kirsanove in šefa beograjskega baleta Anatola Žukovskega. Izven.
ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 2. maja: Pekovska.
Četrtek, 3. maja: Pekovska.
Sobota, 4. maja: Uječ. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen). Poslednjič.
MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 1. maja: zaprto.
Četrtek, 2. ob 15. Cigan baron. Znižane cene. Zadnjič. Ob 20. Kavarstvo in ljubezen. Znižane cene. Zadnjič.
Petek, 3. Simfonični koncert Glasbene matice v Sokolski dvorani za red B in C.

KSILOLITNI TLAK

je edini sodobni tlak za kuhinje, kopalnice, trgovske in tovarniške prostore.

Izdeluje ga

„MATERIAL“

trgovina s stavbnim materialom lastnik: MIRO VOVK,

Ljubljana — Tyrševa cesta 36-a telefon 27-16 — Trzajavi MATERIAL

Katera je Vaša SREČNA BARVA pudra

9 izmed 10 žena uporablja napačno barvo pudra.

Napačna barva pudra Vam daje strašen, trd »olepsšan« izgled — napravi Vam starejšo, kakor sta. Edini način, s katerim boste našli Vašo pravo nianso, je, da preizkusite eno barvo pudra na eni, drugo barvo pa na drugi strani Vašega lica. Napravite še danes ta polkus z novimi dražestnimi niansami pudra Tokalon. Te najnovejše nianso so mešane s pomočjo novega stroja »chromaskopa«. Kakor magično oko izbira ta stroj barve z nepogrešljivo točnostjo. Zda ni več »olepsjavajočega« pudranja. Puder se tako dovršeno prilaga koži, da izgleda, kakor da bi bil njen sestavni del. Puder Tokalon je po patentiranem postopku pomešan s »kremeno peno«. Ta doseže, da se drži na licu ves dan, celo na vetru in v dežju. Poltuzično še danes puder Tokalon. Opazujte, kako presenetljivo izboljšanje bo povzročil v Vašem tennu.

Važna obletnica

Na današnji dan je bil pred četrto stoletja osnovan v Londonu Jugoslovanski odbor

Danes, 1. maja, poteče četrto stoletje, odkar je bil ustanovljen v Londonu »Jugoslovanski odbor«, sestojel iz slovenskih, hrvatskih in srbskih emigrantov iz avstro-ogrskih pokrajin našega juga. Člani tega odbora so prišli vsak zase iz Avstrije, vsak izmed njih ima svojo posebno zgodovino in njih odhod iz domovine je bil v nekaterih primerih zakonit, v drugih se je izvršil z begom preko meja ali morja, nekateri člani pa so morali napraviti celo ovinek preko srbske ali ruske fronte. Pri tem so vsakogar vodile idealno domoljubje, borbena in požrtvovalnost. Bili so zagovorniki naše narodne stvari, bili so besedniki in nosilci ideje jugoslovanskega narodnega edinstva, ki je bila zaveznikom neznana in jih je bilo šele treba pridobiti zanj. Pri tem je bilo treba priznati, da centrala odbora je bila v Londonu, po ostalih prestolnicah zaveznikov držav pa je odbor imel svoje zastopnike, vzdržujoče tesno zvezo s to svojevrsno organizacijo. Posamezni člani so morali biti skoro vedno na poti od ene zaveznice prestolnice do druge, kakor je to pač zahteval politični položaj in kadar je jugoslovanska stvar zahtevala resnega pritiska pri tej ali oni vladi.

Delo Jugoslovanskega odbora, organa in predstavnika Jugoslovenov pod tujo nadvlado za časa svetovne vojne, je naša javnost dovolj znano. Vendar moramo z hvaležnostjo ponovno poudariti, da je zahtevalo ne samo velikega fizičnega napora, marveč tudi železne vztrajnosti ter zlasti jasnega pogleda in posameznega razvoja obdobja tedanjega mednarodnega dogajanja in previranja. Vemo, da je težavna naloga naša može, kojih prizadevanje je bilo ovenčano z uspehom, kakor ga marsikdo ni bil pričakoval.

Dve lepi prireditvi JNS v Konjicah

V nedeljo, 23. aprila sta organizirali sreški organizaciji JNS in OJNS v Konjicah zborovanje in enodnevni politični tečaj. Zborovanje se je pričelo ob 8. dopoldne v dvorani Narodnega doma, ki jo je napolnilo okoli 200 starejših in mlajših somišljenikov stranke iz vseh občin sreza. Otvoril ga je s pozdravnim nagovorom predsednik sreške organizacije OJNS g. Franjo Bertonec, ki je predlagal zborovalcem naj izvolijo za predsednika zbora g. Cirila Zagarja. Po uvodnih besedah g. Zagarja je podal pregled mednarodnega položaja podpredsednik banovskega odbora OJNS dr. Branko Vrčon, o notranje političnem položaju pa je poročal banovski tajnik OJNS g. Andrej Uršič. Oba poročevalca sta bila za svoja izvajanja deležna enodnevnega odobravanja vseh zborovalcev, ki so pokazali izredno zanimanje za svetovne in domače dogodke. Predsednik je zaključil zborovanje z zahvalo vsem, ki so se ga kljub slabemu vremenu v tako

lepem številu udeležili, in s pozivom, naj utrjujejo nacionalno in državno misel v sedanjem usodnem času.

Po zborovanju je bil omladinski politični tečaj, kateremu je prisostvovalo 30 fantov in mladih moških iz Loč, Stranice, Zreč, Konjice, Spod. Laž, Zbelovega, Žič, Prihove, Spitaliča in Tepanja. Na tečaju so poročali o nacionalno političnem in socialno gospodarskem programu stranke, o narodnoobrambenih vprašanjih in o organizaciji stranke gg. dr. Teodor Sbrizaj, dr. Branko Vrčon, inž. Boris Sancin in Andrej Uršič. Pri skupnem kosilu in ob zaključku pri skupni večerji je bila iznešena marsikatera lepa beseda. V imenu tečajnikov se je zahvalil g. Slavko Višnar prirediteljem in predavateljem tečaja.

Obe prireditvi sta pokazali, da se nacionalna in napredna misel v konjiškem srezu krepko razvija in v njima tudi njih nosilci, Jugoslovanska nacionalna stranka.

»Hrvatski dnevnik« o koncentraciji

K vprašanju koncentracije se je ponovno oglašil »Hrvatski dnevnik«, ki o njej razpravlja s povsem notranjopolitičnega vidika. Glavno glasilo politike dr. Mačka priznava, da je koncentracija »vedno dobro, kadar gre za fizično ali duhovno zbiranje narodnih sil okrog velikega posla.« Toda ona mora imeti jasen cilj in mora biti složna v pogledu na način in sredstva. Pri nas bi mogla koncentracija imeti svoje opravilo le v potrebi reorganizacije državne zajednice, katere življenjski interes zahteva, da ne obstanemo na pol poti, zlasti ker Hrvati vtrajajo pri zahtevi, da se započeto delo dovrši. Če bi koncentracija zavirala započeto delo, potem ne bi imela smisla. Hrvati bi prvi odklonili sodelovanje v vladi, ki ne bi bila sposobna za delo v onem pravcu, v katerem je treba iti, ako se naj zadovoljijo Hrvati in se reši problem državne ureditve.

Stališče »Hrvatskega dnevnika« ni povsem razumljivo, tudi če se gleda na vprašanje koncentracije samo z notranjega sta-

lišča, o katerem »Frankfurter Zeitung« začudeno ugotavlja, da ima zanj čas edino Jugoslavija, dočim smatrajo druge države, da sedaj ni čas za notranjo politiko. Glavno glasilo HSS pravi, da je sedaj na dnevnem redu problem dokončne preureditve države. Se neadano je »Hrvatski dnevnik« nepopravljivo zastopal mišljenje, da o nadaljnji preureditvi Jugoslavije ne more biti govora, dokler se ne izvrši skupščinske volitve. Razpis teh volitev pa tudi »Hrvatski dnevnik« v današnjih razmerah ne zahteva. Kot pogoj koncentracije smatra glasilo HSS složnost ali vsaj sorodnost sodelujočih strank, »da se ne stane na pola puta« — češ da bi sicer Hrvati sploh ne mogli sodelovati v taki vladi. Toda isti Hrvati sodelujejo vendarle v vladi, katere glavna stranka JRZ službeno zastopa stališče, da sedaj ni čas za nadaljevanje notranje reorganizacije države. Ako bi torej veljalo stališče »Hrvatskega dnevnika«, potem bi HSS tudi v današnji vladi ne mogla sodelovati.

Težke obtožbe proti dr. Stojadinoviću

Beograjska revija »Vidice« posveča daljšo beležko intervjuju dr. Milana Stojadinovića, ter prihaja do sledečih zaključkov:

»Ni nam znano, kakše dokaze so zbrale naše policijske oblasti o konkretnih namerah dr. Milana Stojadinovića in njegovih prijateljev. Verzije in glasovi, ki se širijo v tej zvezi, niso merodajni. Vprašanje dokumentarnega dokaza krivde je važno za ugotovitev osebne odgovornosti. S splošnega stališča pa je važno vprašanje celokupnega političnega duha, smernic, metod in ambicij, ki so utelešene v osebi dr. Milana Stojadinovića. Prav tako važno so zamisli in namere, ki jih je dr. Stojadinović ponovno razlagal včasih javno, pozneje pa v krogu svojih intimnih sodelavcev, pa tudi tujcev. Te njegove zamisli in namere so bile povsem tuje in sovražne vsem idejam, za katere so se borili naši dedje, očetje, pa tudi mi sami: idejam svobode in edinstva, enakosti, človeškega dostojanstva, slovanstva, naprednosti, demokracije, svobodoljubnosti in iskrene socialnosti.

Pri dr. Stojadinoviću nismo zasledili ni slovanstva, ni jugoslovanskega čuvstvanja in logično po vsem tem tudi ne srbskega. Tako je lahko vodil našo notranjo in zunanjo politiko s cinizmom hazarderja, ki je šel daleč preko vseh okvirov potrebnega in nujnega oportunizma zdrave stvarne politike. Dr. Milan Stojadinović ni nikdar tajil, da naravnost obožuje metode brezobzirnega totalitarizma in da želi pozdigniti sebe za absolutnega voditelja naše države in naroda. Njegovo konfirmanje dokazuje, da se ni zadovoljil samo s platonskimi razmišljanji.

Nekateri prijatelji dr. Milana Stojadinovića so poskušali prikazati konfinkcijo svojega voditelja kot čisto strankarsko osebno obračunavanje. Pri nas je sicer marsikaj mogoče, vendar pa je absurdno misliti, da bi poslali v konfinkcijo doverljivega predsednika vlade v zunanega ministra v tako resnih časih, kakor so danes, samo zavoljo kakih notranjih strankarskih obračunov. Gotovo so se odigravale stvari, ki so imperativno nalagale tako odločne ukrepe.

Nemški državni komisar za Norveško

Poročali smo že, da je bil okrožni vodja Terboven imenovan za nemškega državnega komisarja v norveških pokrajinah, ki jih je zasedla nemška vojska. Ukaz o njegovem imenovanju ugotavlja v uvodu, da je norveška vlada s svojim ravnanjem ustvarila vojno stanje med Norveško in Nemčijo. Sedež državnega komisarja je v Oslu, njegova naloga pa štiti nemške državne interese. Za izvrševanje svojih dolžnosti se lahko komisar poslužuje norveških oblasti in nemških policijskih organov. Dosedajni zakonit ostanje v veljavi, v kolikor niso v nasprotju s dejstvom nemške okupacije. Komisar pa lahko s svojimi uredbami zakone spreminja in uveljavlja nove. Komisar je neposredno pooblaščen za imenovanje in razpustitev Hitlerju.

Državni komisar Terboven je v spremstvu večjega števila upravnih in policijskih uradnikov že prispel v Oslo, istočasno pa se je vrnil iz Osla v Berlin dosedajni nemški poslanik Brauer, ker je njegova funkcija postala brezpredmetna.

Prisebnost in pogum obuladeta vsako nevarnost

BELEŽKE

Konec velikonočnega zatišja v Beogradu

Med pravoslavni velikonočnimi prazniki je bila v Beogradu popolna politična tišina. Skoro vsi člani vlade so se mudili izven Beograda ter so se šele večerj začeli vračati. Zato med prazniki ni bilo nobenih političnih dogodkov. Prestolnica je letošnje pravoslavne velikonočne praznike preživela razmeroma skromno. Z zadoščanjem pa ugotavljajo, da ni bil med prazniki zabeležen noben večji kriminalni primer.

Danes bodo po tridnevem prazniškem odmoru tudi beograjski listi zopet izšli.

Visoko odlikovanje nadškofa dr. Stepinca

Včerajšnje »Službene novine« objavljajo ukaz, s katerim je odlikovan z redom Belega orla I. stopnje zagrebški nadškof dr. Stepinac.

Patriarh Gavrilu srbskim izseljencem v Ameriki

Za velikonočje je patriarh Gavrilu poslal po naši kratkovalni radijski postaji pozdrav pravoslavni duhovščini in pravoslavnemu ljudstvu v Ameriki. Voščil jim je radostne velikonočne praznike in poudaril, da se pravoslavna cerkev neprestano bori za svetosavskim rodoljubjem čuva tudi nacionalno misel. Patriarh je dalje pozival pravoslavne vernike v tujini, naj ostanejo zvesti svoji cerkvi ter zvesti sinovi svoje države, ki je slaven in ponosen na svoje vrline, na svoja velika dela, na svoje mučeništvo, trpljenje ter na svoje zmage in ogromne žrtve za svojo domovino in za vse človeštvo.

Nemški minister v Zagrebu

V ponedeljek zvečer je prispel v Zagreb nemški minister Herman Esser, državni tajnik za tujski promet in podpredsednik nemškega državnega zbora. Minister Esser spada med ustanovitelje nemške narodno socialistične stranke. V času od leta 1933 do 1935 je bil minister za gospodarstvo na Bavarskem, potem pa mu je bilo poverjeno vodstvo in skrb za nemški turizem.

Včeraj dopoldne si je ogledal zagrebški velesejem, etnografski muzej ter nemški prometni urad. Novinarjem je dejal, da želi s svojim obiskom dati svojim rojakom v Nemčiji dober zgled, da bi bilo treba tudi v času vojne potovati v prijateljske nevtralne države. Razen tega se namerava z našimi turističnimi ustanovami pogajati o možnosti organiziranja letovanja nemške dece na Jadranu.

Glasilo dr. Mačka o JRZ

V zvezi z vprašanjem koncentracije razpravlja »Hrvatski dnevnik« tudi o pomenu Jugoslovanske radikalne zajednice. Glavno glasilo dr. Mačka pravi: »Dragiša Cvetković je predsednik JRZ, toda ta politična formacija, ako se abstrahira njen slovenski in muslimanski del, ne pomeni mnogo. Po svoji neslavni tradiciji iz Stojadinovićeve dobe tudi ni baš privlačna. Mi smo prepričani, da bi avtoriteta Dragiša Cvetkovića ne bila nič manjša, ako bi se bila ta formacija ob sestavi današnje vlade razšla na svoje sestavne dele in bi bil Dragiša Cvetković osebno in kot radikal izvedel akcijo za zbiranje Srbov okrog politike sporazuma. Naše politično življenje bi se bilo osvobodilo fikcije in do izraza bi prišle realne vrednosti. Med strankami, ki so zastopane v vladi, bi se mogla vzpostaviti večja harmonija. Vsaka od njih bi imela primeren vpliv in bi se ne dogajalo, da n. pr. oni Slovenci, ki so zastopani v JRZ, istočasno pričakujejo od Hrvatov, da jim pomagajo v odnosu napram njihovi lastni stranki, kadar gre za slovenske pravice in zahteve

Muslimanske pritožbe

V sarajevski »Pravdi«, ki jo izdaja ugledni član vodstva JRZ dr. Šefikja Behmen, toži uvodničar zaradi nazadovanja vpliva muslimanov v JRZ. Med drugim piše:

»V normalnih prilikah je vsaka stranka tem bolj močna, čim dalje je na oblasti. Z našo stranko pa imamo v tem pogledu čudne izkušnje. Namesto, da bi krepila svoj vpliv v posameznih oddelkih državne uprave, izgublja položaj po položaj, ki smo si jih bili priborili s tolikimi žrtvami. Na dnevnem redu so razpusti občinskih odborov, ki so bili v rokah naših izvoljenih pristajev. Opuščajo se uradni muslimani brez vzroka po nekaj letih v vsakem pogledu vzorne službe. Dočim ni niti navadni služniki mogoče odpovedati brez opovednega roka, zleti državnim uradnikom, ki še nima deset let službe, preko noči na cesto. Vrgli pa so tudi naše muslimanske predstavnike iz raznih institucij, n. pr. iz Narodne banke. Ravno sedaj govore, da bo upokojenih cela vrsta visokih državnih uradnikov muslimanov, ki še dolgo nimajo polnih službenih let.«

O dobri volji za pomoč bližnjemu

Iz uradnega popravka g. predsednika Ljubljanske mestne občine dr. Adesica, ki ga je po zakonu moralo pridobiti nedeljsko »Jutro«, je javnost zvedela nekatere zelo zanimive stvari. Med drugim opozarja g. predsednik na moralno krizo, ki grozi nastopiti v ljubljanskem gasilstvu. Ljubljana ima 36 ljubljanskih gasilcev, od teh imajo v poslopu Mestnega doma štirje svoje stanovanje. V skupni spalnici pa jih spi 19. G. dr. Adesic osebito obžaluje poročene gasilce, ki spijo v tej skupni spalnici, ker so po 48 ur v službi, in »ves ta čas ne vidijo svoje družine. Ker v Mestnem domu ni skupne kuhinje morajo domači nositi od doma hrano, ki jo dobivajo »mrzlo in postano«, ker je pot dolga. Pomoči imajo gasilci »po 9 voženje z reševalnimi avtomobili in zato ne morejo spati in se odpočiti. Vse to je bil razlog, da je mestna občina odpovedala šentjakobskemu odru dvorano. Predsednik občine je namreč mislil, da »morajo mestni poklicni gasilci izgubiti še tako dobro voljo za pomoč bližnjemu, ko nad seboj gledajo veliko gledališko dvorano popolnoma prazno.

Ker mnogi naši čitatelji niso čitali popravka g. mestnega predsednika, jih s tem opozarjamo na njegovo pojasnilo, ki opozarja na nevarnost, da bodo morali

Ljubljanski gasilci »izgubiti dobro voljo za pomoč bližnjemu.«

Mi bi nujno svetovali, da se proti tej opasnosti takoj podvzamemo energični ukrepi. Pri poklicnih gasilcih ne gre za »dobro voljo«, temveč za izvrševanje dolžnosti. Oni so namreč za svoj posel postavljeni in plačani. Dobro voljo ima pri tem občina, ki jih vzdržuje, oni pa morajo imeti službeno vneto, sposobnost in primerne discipline. Če to popušta, je treba brez ozira na prazno dvorano nad njimi pristopiti k energičnim remeduram. Ljubljansko prebivalstvo v upravičeni zahtevi po zadostni zaščiti v slučaju požara ne sme priti v opasnost, da izgubijo poklicni mestni požarniki »dobro voljo« in se morda potem še sklicujejo na to, da so jo »moralno« izgubili.

Bruselj, 30. apr. br. Belgijski kralj Leopold je bil danes v vzhodnih belgijskih utrdah. V spremstvu več generalstabsnih častnikov si je podrobno ogledal ves odsek obmejnih utrd.

Dr. Andres o svojem obisku

Minister se je vrnil v ponedeljek zvečer iz Budimpešte in je včeraj sprejel novinarje

Beograd, 30. aprila. AA. Snoči ob 22. se je po petdnevem bivanju v Budimpešti vrnil v Beograd trgovinski minister dr. Ivan Andres s svojo gospo ter vsem spremstvom. Na postaji so ga sprejeli madžarski poslanik baron Beseny z osebjem svojega poslanstva, načelnik trgovinskega ministrstva Djukić in višji uradni ministri.

Iz Subotice je poslal dr. Andres madžarskemu trgovinskemu ministru dr. Vargi naslednji brzojav: »V trenutku, ko zapuščam vašo gostoljubno državo, čutim dolžnost, da Vaši ekscelenci v svojem in svoje sopotce imenu izrazim najglobljo hvaležnost za tako priščen sprejem, ki nama je bil izkazan v času najinega bivanja v vaši krasni državi, katere se bova spominjala z nepozabnimi vtisi. Dr. Ivan Andres.«

Danes ob 12 je dr. Andres sprejel v svojem kabinetu zastopnike tiska in se z njimi dalj časa pogovarjal. Dejal jim je med drugim:

»Ko sem prispel v Budimpešto, sem imel čast biti že prvi dan sprejet v avdijenci pri regentu Horthyju, nato pa sem obiskal predsednika vlade grofa Telekija in zuna-

Proti okorelim udom in ohromelostim posebno zaradi kapi edino jedno kopaljšče

LIPIK

njeja ministra grofa Csakyja. S svojim madžarskim tovarišem dr. Vargo sem imel priložnost podrobno razpravljati o perečih vprašanjih, ki se tičejo gospodarstva naših dveh držav. Posebno sva vzela v pretes vsa vprašanja, ki so v neposredni zvezi z izvajanjem novega trgovinskega sporazuma, sklenjenega med Madžarsko in Jugoslavijo 10. t. m. v Beogradu. Tudi vprašanja turističnega prometa sva posvetila posebno pozornost.

Otvoritev našega paviljona na letošnjem mednarodnem velesejmu v Budimpešti je bila zelo svečana. Po splošnem mnenju je paviljon odlično urejen in je na vse navzoče naredil »dobro vtis«. Madžarski gospodarstveniki se bodo imeli priliko spoznati z našimi izvoznimi proizvodi, ki so razstavljeni v paviljonu, obenem pa stopiti v neposreden stik s predstavniki našega gospodarstva. Stevilni obiskovalci iz Jugoslavije bodo lahko po svoji strani videli na budimpeštanskem sejmu predmete madžarske industrije in bodo lahko na kraju samem sklepali kupčije. S tem je dana praktična možnost gospodarstvenikom obeh držav, da stopijo v medsebojen stik.

Idriji se je preteklo sredo pripetila huda nesreča. Pri Erjavčevih je bila vsa družina na pojmu doma je ostala samo šele pet let stara Rozalija. Otrok se je igral blizu hiše in je nagaženo zbral nekaj trsk, iztaknil žigalice, in trske prižgal. Na lepem pa so plameni zajeli tudi otroka. Iz sosesčine so prihiteli ljudje, ki so otroka s hudimi opeklinami spravili v idrijsko bolnico, a kljub vsem prizadevanjem je tam v nekaj urah umrl.

Lani 20.000 rojstev. Listi so te dni objavili podatke o rodnosti v Julijski Krajini. Predlamskim se je v deželi rodilo 20.138, lani 20.196 otrok, tako da je rodnost v deželi narasla komaj za 0,3%. Največja je bila na Goriškem, kjer se je rodilo 4122 otrok nasproti predlamskim 3895. V reški in tržaški pokrajini je rodnost močno nazadovala.

Trenja med Slovaško in Madžarsko

Budimpešta, 30. aprila. br. Danes dopoldne je v gornji zbornici neki senator iz nekdanjih slovaških krajev zastavil zunanemu ministru Csakyju vprašanje, ali namerava madžarska vlada še nadalje dopuščati preganjanje Madžarov na Slovaškem. Zunanji minister je odgovoril, da vlada skrbno zasleduje razvoj dogodkov v sosednji slovaški republiki. Slovaški vladi je že ponovno predlagala poročbeno uredeitev gospodarskih in političnih odnosov med obema državama, v okviru katere bi bilo eventualno mogoče doseči tudi uredeitev položaja madžarske manjšine na Slovaškem. Vsa prizadevanja madžarske vlade v tej smeri pa so ostala doslej zaman. Vsekakor pa to stanje odnošajev med Madžarsko in Slovaško ne more v nobenem pogledu spreminiti priateljskih odnosov med Madžarsko in Nemčijo.

Smrtna obsodba

dveh vohunov v Parizu
Pariz, 30. aprila. AA. (Stefani). Vojno sodišče je obsodilo včeraj na smrt švicarsko državljanko novinarko Carmen Mori, in Fritzja Ellerja, nemškega državljana, ki sta bila obtožena zaradi vohunstva.

Prihod novega bolgarskega poslanika

Beograd, 30. aprila. p. Novoimenovani bolgarski poslanik Stojilov je prispel v Beograd, kjer je bil pritrčen sprejet. Te dni bo izročil Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu svoja poverljiva pisma.

Naš vojaški ataše v Sofiji

Beograd, 30. aprila. p. Na predlog vojne ministra je bil imenovan za našega vojaškega atašaja v Sofiji konjeniški polkovnik za generalstabsne posle Dimitrije Putnik.

f

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je nenadno preminul naš dobi soprog, skrbni oče, brat, svak in stric, gospod

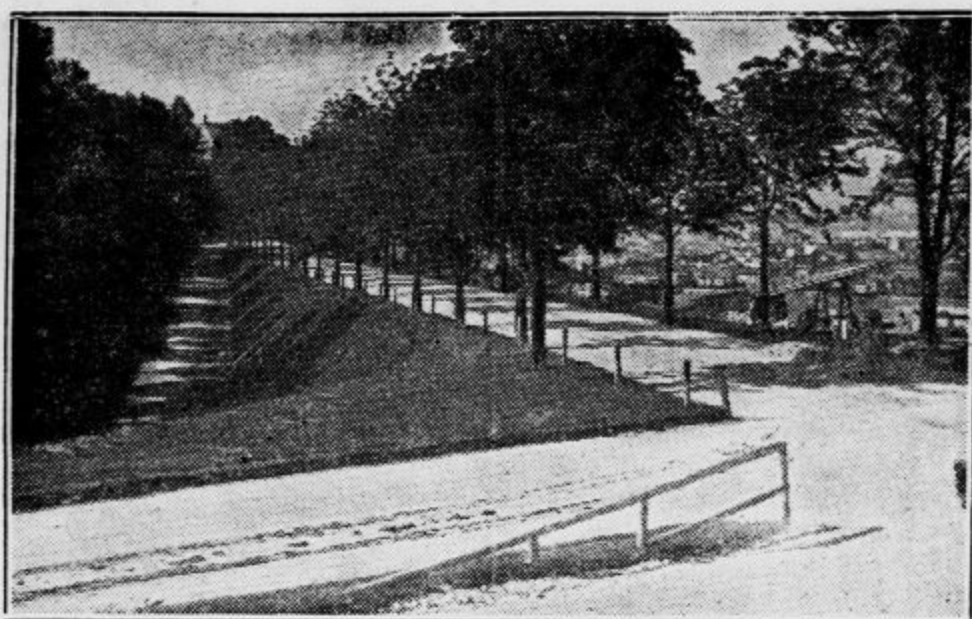
ANTON KNEZ

SKUPINOVODJA KOVAČEV DRŽAVNIH ŽELEZNIC V POKOJU

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek 2. maja ob 5. popoldni izpred hiše žalosti v Knezevi ulici 20 na kopaljšču v Marjajah.
LJUBLJANA, dne 30. aprila 1940.

Žalujoči rodbini KNEZ in GORENC

Jurjevanje na Ljubljanskem gradu

Grad — najbližje in vedno najlepše zletišče

Že od nekdaj so bili gradovi na strmih gričih in pečinah značilna znamenja tej ali oni srednjeveški pokrajini. Grad je gospodoval nad okolico in ljudmi, ki so v njem bivali; bil jim je glavna opora in varno zavetišče v vojnih časih. V gradu se je odmerjala podložnikom pravica in dolečevala njihova usoda. Tako je bil grad hkrati vir blagoslova ali pa izvor zla.

Kdaj je bil sezidan Ljubljanski grad, ni moči točno ugotoviti, toda lahko se trdi, da je najstarejša zgradba v Ljubljani, kajti gotovo je, da so utrdili to naravno središče že Iliri. Valvasor meni, da so grajsko poslopje sezidali v enajstem ali dvanajstem stoletju kranjski ali pa koroski vojvode, ki so takrat po mili volji vedrili in oblačili v naših krajih. Znano je, da je bil že leta 1144. Vodalrih, (Udalrih) kapetan in načelnik Ljubljanskega gradu. Letopisci zatrjujejo, da je bilo grajsko poslopje okoli leta 1470. dasiravno jako trdno, vendar precej majhno, ker je obsegalo morda samo stolp z oklopnim zidom. Poslopje so povečavali, zlasti v šestnajstem stoletju, tako, da je dobilo spritno pridav šeasoma sedanjo svojo obliko in velikost.

Kakor domala sleherni srednjeveški grad, tako tudi Ljubljanski ni brez kapelice. In ta je posvečena sv. Juriju, nekdo delnemu zavetniku ali patronu in zaščitniku Ljubljanskega mesta. Izključena ni domneva, da je dobil zato tudi mestni grb, z njega, ki ga zabada ta svetnik z dolga silico. Zdvajna je so si izbrali naši predniki sv. Jurija za zavetnika dežele kranjske, ki se je šele za časa cesarja Leopolda I. leta 1675. moral umakniti sedanjemu pokrajinskemu zaščitniku sv. Jožefu. A Ljubljanci so sv. Jurija še prav posebno častili ter mu v varstvo izročili svoje mesto, kar so poudarili zlasti s tem, da so mu posvetili kapelico na gradu. Dandanes se praznuje god sv. Jurija po ljubljanskih cerkvah kot praznik prvega reda. Leta 1489. je ustanovil cesar Friderik IV. pri Sv. Juriju na Ljubljanskem gradu beneficij ali nadarbo sv. Mavricija. Ker so pa luteranci grajsko kapelo skoraj povsem razdejali, jo je ljubljanski knezof Ivan Tavčar, ko so jo spet popravili, dne 17. februarja 1597 znovje posvetil.

Na sedanjem Vodnikovem trgu so imeli svoje dni frančiškani samostan s cerkvijo posvečeno Marijinemu vnebovstavlju. Razen za navadno službo božjo so skrbeli ti redovniki tudi za to, da se je vsako leto na gradu god sv. Jurija slovesno praznoval. Na večer pred 24. aprilom so v kapelici molili litanije in opravljali druge pobožnosti, na sam godovnikov dan pa je bilo slovesno duhovno opravilo z zbiranjem milih darov kapelici v prid. Ker siromašno svetišče ni imelo svojih orgel, so mu jih za ta dan posojali frančiškani. Vojski grajske posadke so jih peljali skozi mesto in potem na grad po edini tedanji vznojni poti, ki je držala mimo cerkvice sv. Florijana. Na Jurjevo so prihajali še drugi menihi in duhovniki maševati v grajsko svetišče. Toda leta 1759. je morala pobožnost izostati, ker so starodavno kapelico bolni vojski okužili. Enaka usoda jo je zadela, ko so zasedli Francozi v začetku devetnajstega stoletja Ljubljanski grad ter izpremenili njegove stavbe v vojašnico in bolnico. Ker je bila posadka kapelico bore malo mar, je moral sv. Jurij drugič doživeti gnusobno razdejavanje svojega svetišča.

Mesec oktobra leta 1868. je ukazalo dunajsko pravosodno ministrstvo, naj se na

Ljubljanskem gradu znova vzpostavi nekdanja kaznilnica. Sprito tega je bilo na njem slovesno jurjevanje zadnjikrat leta 1869. ali pa 1870., ker je kaznilniška uprava občinstvu prepovedala, zahajati v grajsko kapelico. Po velikonočnem potresu leta 1895. je prestalo biti grajsko poslopje zaradi hudih poškodb kraznilnica. Zato so mogli začeti Ljubljanci leta 1908. spet praznovati Jurjevo na gradu. O tem dogodku je poročal »Slovenski Narod« dne 27. aprila takole: »Nekdanja priljubljena slavnost na Ljubljanskem gradu se je po pobudi mestne občine dne 26. aprila 1908. obnovila. Vkljub neugodnemu vremenu je vse vrela na grad, s čigar stolpa je vibrirala veličanska slovenska trobojica. Lahko se reče, da je ves dan, od 7. jutraj do kakih 7. zvečer, bilo vseh udeležnikov do

15.000. Pri cerkvenem opravilu dopoldne in popoldne pri litanijah je pel oktet »Ljubljanskega Zvonca«. Na obširnem grajskem dvorišču se je že jutraj razvilo največje življenje. Postavljenih je bilo več šotorov, kjer so prodajali pomaranče in obilne odpuške. Rodoljubne dame so imele dela čez glavo. Veselo petje zadovoljnih ljudi se je razlegalo od vseh strani, od zvokih harmonike se je vrtela mladina.«

Tako so jurjevali meščani redno na svetnikov nedeljo, če le ni slabo vreme motilo proslave, vse do leta 1914. Svetovna vojna je ukinila slavljenje sv. Jurija na Ljubljanskem gradu tja do leta 1923. Dne 6. maja tega leta pa je bilo jurjevanje znov uvedeno. Praznik sv. Jurija — praznik pomladi — je bil to pot zvezan obenem s praznovanjem sv. Florijana. Oboje je bilo izvedeno kaj posrečeno, k čemur je mnogo pripomoglo predvsem krasno vreme. Že navsezgodaj je po mestu prav živahno vrvelo. Trumam gasilcev, odšlih izpred Mestnega doma z godbami k maši v cerkvi njihovega zavetnika, so se pridružili vojaštvo, Sokoli, člani mnogih društev in številno občinstvo. Na gradu pa so priredili ljubljanske podružnice Društva sv. Cirila in Metoda jurjevanje v največjem obsegu, ki je v vsakem pogledu vilo uspešno. Od takrat se prireja v korist naše preprotnosti šolske in dobrodelne narodne družbe leto za leto jurjevanje na gradu po navadi prvo ali drugo majsko nedeljo, kar je odvisno predvsem od vremena. Teh prireditelj se ljudje slej ko prej zelo radi udeležujejo, ker se na njih ob godbi, petju in drugih zabavah lahko nepriljubeno razvedrujejo ter se kolikor toliko odrešajo vsakdanjih morebitnih skrbi in nadlog. Človek je res kar vesel, ako gleda od takih dneh raješno planoto našega ljubega gradu in obširno grajsko dvorišče, po katerih mrgoli toliko ljudstva, veseločega se življenja in prebujene pomladi.

Aljožj Potočnik

Tujskoprometna zveza v Mariboru je podala obširen obračun

Maribor, 30. aprila

Pri Orlu je bil danes 14. redni občni zbor Tujskoprometne zveze v Mariboru. K obširnemu zboru so prišli delegati iz vsega zveznega področja. Prisrčne uvodne otvoritvene in pozdravne besede je izrek predsednik inž. Vl. Slajmer. Sledilo je izčrpano predstavenje in poslovno poročilo, ki ga je podal Putnikov ravnatelj g. J. Loos. Težave, s katerimi se je morala v pretekli poslovni dobi boriti Tujskoprometna zveza v Mariboru, se zrcalijo v obsežnem nastankem poročila. V zadnjih letih je izvršila Tujskoprometna zveza v Mariboru obsežen program izgraditve omrežja obmejnih informacijskih, turističnih in propagandnih poslovalnic. Neugodne prilike pa so pahale Zvezo v težkočo. Le z največjim naporom se je Zvezi posrečilo, da je vzdrževala centralno poslovalnico v Mariboru in podružnične poslovalnice v Celju, Ptuj, Rogaske Slatine, Mariboru (glavni kolodvor), St. Ilju in Gornji Radgoni, dočim se je morala obmejna poslovalnica v Dravogradu do nadaljnjega ukiniti. Pri tem so pomagali Zvezi razni činitelji, katerih pomoč je bila v kritičnem resnem položaju neobhodno potrebna.

Lani se je v prvih osmih mescih tujski promet v vsej naši državi ugodno razvijal. V zadnjem četrtletju pa je nazadoval namram letu 1938 za okoli 50%. Enak razvoj smo zabeležili tudi v Sloveniji. Celotni tujski promet v Sloveniji je nazadoval lani nasproti l. 1938 za 2488 turistov ali 1,2% ter za 8152 nočnin ali 0,7%. Zanimivo je razmerje med številom domačih turistov in nočnin ter številom inozemskih turistov in nočnin. Število inozemskih turistov je nazadovalo lani nasproti prejšnjemu letu od 60.410 na 55.823, število nočnin inozemskih turistov pa od 297.525 na 268.818, torej za 28.707 nočnin. Število domačih turistov pa je naraslo od 137.383 na 139.477, torej za 2094 turistov in število nočnin domačih turistov od 769.637 na 790.193, torej za celih 20.556 nočnin. Povprečna doba bivanja domačih turistov v Sloveniji v zadnjih letih stalno narašča (lani je znašala 5,7 dni) kar kaže, da je kvaliteta domačega turizma vedno boljša. Povprečna doba bivanja inozemskih turistov v Sloveniji je znašala lani 4,8 dni nasproti 4,9 dni v letu

1938. Druge kraje v Sloveniji, ki niso uradno priznani kot turistični kraji, je lani obiskalo 13.337 domačih in 2.245 inozemskih turistov s skupaj 57.343 nočninami.

V celoti je bilo lani v Sloveniji 195.305 domačih ter inozemskih turistov nasproti 197.793 v prejšnjem letu. Lani je bil dotok inozemskih turistov iz deviznih držav nasproti prejšnjemu letu za 35,36% manjši. Glede turistov iz klirskih držav je omeniti naraščanje števila turistov iz Nemčije, in sicer od 35.411 na 40.310 v preteklem letu. Iz vseh drugih klirskih držav pa je dotok turistov padel. Število italijanskih turistov je padlo za 1013, število madžarskih turistov pa od 4441 na 2462.

Na področju Tujskoprometne zveze v Mariboru je bilo nazadovanje tujskega prometa občutno. Lani je obiskalo področje Zveze 61.993 turistov nasproti 64.519 v prejšnjem letu, število nočnin pa je padlo od 358.563 na 347.092. Rogaske Slatine je posetilo lani 7672 gostov s 112.117 nočninami, Dobro 4058 gostov s 62.566 nočninami, Laško 3696 gostov s 40.510 nočninami, Radence 1363 gostov s 13.164 nočninami, Rimske Toplice 418 gostov s 2305 nočninami. V splošnem je omeniti, da je v Rogaske Slatine število gostov iz Nemčije naraslo, nazadovalo pa je število gostov iz Madžarske, Italije, Čehoslovaške in Grčije. Število domačih gostov je naraslo za 442.

V 16 uradno priznanih obmejnih tujsko prometnih krajih je bilo predlanskim 30.501 domačih gostov in 12.286 inozemskih gostov, ki so imeli 119.777 nočnin; leta 1939 pa je bilo v teh krajih 29.127 domačih gostov in 9633 inozemskih gostov s 106.774 nočninami. V Mariboru samem je število domačih gostov v preteklem letu ostalo približno na enaki višini kakor leta 1939, pač pa je število inozemskih turistov nazadovalo za 831, število nočnin pa za 9199. Hudo je nazadoval tudi izletniški ter obmejni turistični promet iz bivše Avstrije. V tujskoprometnih postojankah klimatičnega značaja (Pohorski dom, Pohorje, Fram, Gornji grad, Ljubno, Luče, Solčava z Logarsko dolino, Topolšica in Vurberg)

je bilo lani 10.684 gostov s 57.699 nočninami, nasproti 8518 gostom z 58.578 nočninami v prejšnjem letu. Pohorske planinske turistične postojanke beležijo v splošnem večje število nočnin, le pri Ruški koči in na Smolniku je število nočnin nazadovalo.

V propagandne svrhe je izdala Zveza kolektivni prospekt Gornje Savinjske in Logarske doline, prospekt Celja z zaledjem, propagandni lepak Slovenije itd. Slej ko prej posveča Zveza največjo pozornost publicistični turistični propagandi. Tudi lani je priredila Zveza nekatere tujskoprometne razstave, živahno je podpirala vse pobude, ki služijo tujskemu prometu. Skupni promet v zveznih hietaricah izkazuje v preteklem letu 4.05 milijona din nasproti 4.58 milijona din v prejšnjem letu. Celotni donos od prodeje vozniških kart je v primeri s prejšnjim letom zmanjšal za 29%, čeprav je skupni promet prodeje vozniških kart padel le za 12%. Zvezna poslovalnica na glavnem kolodvoru v Mariboru je od oktobra odkupovala od naših sezonskih delavcev nemške marke na račun Narodne banke (do največ 10 mark po osebi) po izjemnem tečaju 13.30 din. Ker se je vrnilo iz Nemčije preko 12.000 sezonskih delavcev, ki bi sicer svoje efektivne marke morali prodajati po 4 do 5 dinarjev, je Zveza na ta način prihranila sezonskim delavcem lepe vsote denarja. Razen tega je zvezna poslovalnica v Mariboru prevzela tudi odpravljanje sezonskih delavcev od meje do domovinskih postaj. Tudi prirejanju izletov in skupinskih potovanj je posvečala Zveza v preteklem letu vso skrb. Da zagotovi čim več dohodkov za svoje propagandno delovanje, se je Zveza pričela baviti tudi s prodajo časopisov v kolodvorskih prodajalnicah v Mariboru in Celju. Nadalje s prodajo srečk državne razredne loterije ter s projekcijsko reklamo z diapozitivi in reklamnimi filmi. Zveza je svoje poslovanje v poslovnem letu 1939 zaključila s primanjkljajem v znesku 89.945 dinarjev. Zveza šteje 80 članov, med temi je 6 ustanovnih in 74 rednih članov. Novi proračun izkazuje 383.000 din izdatkov in 234.000 din dohodkov.

Občni zbor je z odobravanjem vzel na znanje izčrpano poročilo. Sledile so nado mestne volitve v upravni odbor, razen tega je bil določen tudi delovni program Zveze za leto 1940. Med drugim predvideva novi delovni program, da se prične velika propagandna za pridobitev madžarskih turistov. Z ugodnimi mesečnimi turističnimi sporazumi bi se lahko ustvarila možnost večjega dotoka tujcev iz Rumunije, Bolgarije, Turčije in Grčije. Slej ko prej pa je treba posvetiti posebno pozornost internemu turizmu.

Kristina Demšarjeva

Ljubljana, 30. aprila

Ugledno znano narodno družino Gorazdovih v Nunki ulici 17. v Ljubljani zadnje čase obiskuje smrt. Komaj so pred dnevi pokopali sina g. Bogomila Gorazda, že so spet morali pripraviti mrtvaški oder, na katerega so snoči ob 20. uri položili terko gospo Kristino Demšarjevo, ki je izdihnila po kratkem bolehanju v starosti 83 let. K večnemu počitku jo bodo spremili jutri, v sredo ob 17. uri.

Kristina Demšarjeva je bila učiteljica iz one borbeno dobe pred polstoletjem, kateri so današnje razmere uradništva, posebno se učiteljstva močno podobne. Kristina je bila neuklonljiva, odločno je vedno priznala svoj svetovni nazor in svojo politično pripadnost. Službovala je polnih 45 let v raznih krajih, tako v Cerkljah na Dolen-

skem, kjer je ustanovila Školo, potem v Zelenikih, najdlje pa v Smartnem pri Lj. tiji. Bila je vneto odbornica in agitatorica za CMD. Nič čudnega, saj so bile Litije in Smarčanke dolgo vrsto let najmarljiveše delavke za našo narodno obrambno družbo. Vneto je sodelovala tudi pri litijem pevskem društvu »Zvoncu«, ki jo je postalil s častnim članstvom. Prav tako je bila častna članica Škole in Bralnega društva v Zelenikih. Ko se je ustanovljaj prvi ženski list »Slovenka«, je Kristina Demšarjeva storila zanj, kožer je le mogla in je zlasti med tovarišicami dosegla lepe uspehe. Leta 1923. je stopila v pokoj ter se preselila v lično hišico ob Blejskem jezeru, kjer je preživela 12 let v mirnem tistišju. Nato pa je prišla v Ljubljano k sorodnikom Gorazdovim. V življenju je vselej in povsod izvršila svojo dolžnost in si je tako kot značajna vzgojiteljica zagotovila trajno časten spomin. Zaljubljenim svojim izroka odkritosrčno sožalje!

V maju prosvetni dnevi ZKD

Ljubljana, 30. aprila

Poročali smo o spodbudi ljubljanske ZKD, naj vse društvene edine, ki pripadajo ljubljanski ZKD, priredijo tudi v letošnjem maju svoje prosvetne dneve. Te prireditve naj bodo manifestacija za našo narodno prosveto in prilika, da se spozna članstvo društev ZKD in pozabljeni stike med seboj tudi voditelji naših društev.

Vse dosele smo priredili prosvetne dneve na en in isti dan v maju. Na podlagi dosejanih skušenj in želja, ki so jih izrekle zlasti naše podeželske edine, je zdaj dan prireditve posameznim društvom odnoso okrogjem prepuščeno na samolastno izbero, kakor pač kažejo krajevne prilike.

Predvsem je želeli, naj bodo naši letošnji prosvetni dnevi manifestacija skupnosti, kar govori torej za meddruštvene prireditve. V večini krajev so bili v teku zime delegati centralne ZKD, ki so obravnavali s predstavniki društev razne prosvetne in krajevne razmere. Tedaj so bili domala v vseh krajih navzoči prav vsi zastopniki včlanjenih društev.

V ZKD včlanjena društva so prejela te dni okrožnico z nekaternimi nasveti glede prosvetnega dne. Priporočljivo je, da se takaj po prejemu okrožnice, najbolje prve dni v maju, sestanejo predstavniki vseh sodelujočih društev k skupnemu sestanku, kjer naj prouče besedilo, in napravijo potrebne skipe. Pobudo za sklicanje sestanka naj da vodilno društvo v vsakem kraju ali okrožju. Po veliki večini so to naša sokolska društva, ki bodo sklicala meddruštvene sestanke. Kjer ni sokolskih društev in če zaradi kakih zadržkov predstavniki sokolstva ne morejo sklicati okrožnega sestanka, naj izvede delo kako drugo, v ZKD včlanjeno in v tistem kraju vodilnega društvo.

Izvolite takoj meddruštveni odbor za izvedbo skupnega prosvetnega dne in obvestite o načrtu ljubljanske ZKD, ki bo vsakemu kraju dala še zaželeno navodila. Tudi predavatelja bo oskrbel ZKD, če ga bodo v kakem kraju zaželeli.

V večini naših krajev je prosvetno delo na višici. Društva gredo predavanja, ponekod celo večerne tečaje, prirejajo telovadne nastope in akademije. Marljivo delujejo odrski odskdi in pevski večeri so vedno točno obiskani. V raznih krajih imajo tudi godbe, bodisi na pihala, tamburaške zbre itd. Vsa ta ogromna armada naših prosvetnih delavcev se žrtvuje za dvig našega naroda in države. Prav zato je potrebna soglasna podpora in pomoč vseh naših prosvetnih pionirjev. Prosvetno delo v naših društvih vzporedno dopolnjuje prosvetno delo v državi. Prosvetno delo se mora vršiti po točno določenih načrtih, sicer je le polovično. Tako delajo vsa naša društva po navodilih svojih funkcionarjev, in po smernicah, ki jih objavlja centrala ZKD.

Ne bo odveč, če poudarimo tudi na tem mestu naša temeljna načela: od splošnih idejnih smernic mora prehajati prosvetni delavec na posamezna dejanja v tistem kraju ali krogu, kjer vrši svoje prosvetno delo. Prosvetno delo mora biti solidarno, pošteno in usmerjeno v smotno sodelovanje in k osredotočenju vseh ustvarjalnih narodnih sil.

Prav posebne naloge pa veljajo za našo prosveto in naše prosvetne delavce v teh časih, ki gnetejo novo usodo čoveštva. Vse se bori za vsako ped zemlje in za vsako dušo, za obstoj narodov in držav. V teh časih imajo naši kulturni sodelavci še prav posebno važne naloge.

MIRA PUCOVA:

Osma

Za velikimi tridelnimi okni razreda je v južnem vetru in dežju šumeče raztapljala svoje sile vzhvata pomlad. Neenakomerni sunki naltiva so se s težkimi vodnimi resami zaletavali ob šipe in sto prozornih, vijugastih potočkov je kakor v nesmiselni medsebojni tekni drselo po steklu nizdol. Skozi obnavljajočo se mokro kopreno ni bilo nejasni podobi zunanje sveta videti nikakršne meje: mežleni okristi osrednjih hiš so se brezizrazno spajali z belo sivim nebom. Vse skupaj je bila ena sama, po dežju v nezane možnosti razraščajoča se prostranost in nemara se je prav tako pogled skozi okna videl tako čudno vznemirljiv — kajti dojem prostranosti le preradi zamenjujemo v sebi z mislijo na neograjeno prostost. Kajpa, prostost tam zunaj, pota, ki svobodno vodijo kamorkoli... tu med klopmi pa vse utesnjeno v kletko! In neka uporna, polagoma se stopnjujoča nezadovoljnost je jela z nevidnimi iskrami prelinjati soparno vzdusje razreda.

Oh, ta osmi razred ženske gimnazije! Suplent Loborec bi bil kmalu začel na glas, ko si je otrl mučniško roso z obraza. Vstal je in se pri tem nehotе povzpela na vrste. Nekdo so mu ljube učenke bile pripravile lestvico v razred, hoteč mu tenkočutno namigivati, kolikankoli višje bi moral zlesti, da bi jih presegel. Bil si je bolesto svest tega, da z visoko počasnimi lasmi vred ne meri v višino več kakor meter petinšestdeset. Toda na temenu ga je ta višina jela že zapuščati. Tod je razjedala svojo svetloaso okolično prerano spočeta, zaenkrat še skrivnostno zasenčena pleša.

»Mir!« je prošeče zaklical.

Odgovorilo mu je ravnodušno bučanje morja, ki ga ni moči ustaviti, ko se je po zakonih narave že sprostito v šumeče valovanje. Povzdignil je roke, »Lepo vas prosim,« je zastokal.

Sedemindvajset neukročenih, mladih levinj mu je pokazalo zobe.

Toliko da si ni zakril obraza. Izenada prevzet groznega, namišljenega občutka, da v razredu zaudarja po zverinjakih... če ravno je trepetal v zraku zolzi sonuh razgredih dekliskih teles, nezalozno pomčan s kislim vonjem črnla. Blazna pomisel je to: da je on, suplent Loborec zoprt v zverinjak kot krotilec divjih živali. Nu, lep krotilec je bil. V mislih se jim je dal že s kratk požreti.

»Ali bo mir ali ne?« je potem zarohnel in s pestjo udaril po katedru, da bi same mu sebi dal kaj več poguma. Na vse zadnje je od teh žensk vsekako za osem let starejši, si je izpodobno dejal. Toda pristna ženska je že od vekomaj starejša kakor možki — in tem tukaj ni bilo glede ženskosti kaj očitiati.

Iznova je iskal rešitve v svoji napadljivo novi, rdeči beležnici. »Semič!« je poklical.

Semič je sedela v tretji klopi. Imela je prevečano otočne oči nepristnega angela in dolge, pepelnato plave kodre, ki so ii v upogjenih valovih padali na hubet in na ramena. Kadarkoli se je suplent Loborec ozrl po razredu, je nad enakimi črnimi hlajmi videl trikrat po dve vrsti takšnih dolgih, na ramena lijočih kodrov v podobnih odenkih riave ali plave barve in trikrat po dve vrsti slično zaokroženih, mladih obrazov. Zani je bilo vseh osemindvajset ena sama živo razžabana, neprijetljiva in posmehljivo tuja gmota, ki si jo je bil uvrstil v predstavo pod trpkó občutenim pojmom »osma«. Najhušje je bilo to, da so vedele, kako jih drugo od druge prav nič ne razloči. Kaipa, šele tri tedne je bil med njimi: plašen nadomestek starega profesorja zgodovine, ki je bil zbolel na dvaindvajsetih službenih letih in na putiki... Semičeva ni ničesar tvegala, ko je uvrila vanj svoje otočno zamaknjene oči in mirno izjavila:

»Semič je zuna!«

Ves razred se je stresel v pritajenem hehetu.

Suplent Loborec je začutil, kako ga je s tanko iglo prešinil zboldaj nerazločljivega suma. Takšen sum je kakor kača, zvilja se, pa ne more ugrizniti. Zopet je poslelad v razredno knjigo — po čudnem naključju danes ni manjkalo nobene, vseh osemindvajset bi moralo biti tukaj, razen Semičeve, če je bila res zuna! Prčel ih je šteti, v lahmem mrmranju prebne ustnice. Ne, vse je bilo v redu. Našel jih je sedemindvajset, bilo je torej, kakor ro dejale... Sedemindvajset v razredu in ena — nu, že veste, kje.

»Torej Senovec.«

Senovečeva je vstala. Tudi ona je imela tiste plave, dolge kodre, ki ih je suplent Loborec že pričnial sovražiti.

»Kaj veste o...«

Lei, stala je pred njim kar se da malomarno, s počevno izvitim desnim bokom in zaničljivo povečeno spodnjo ustico.

»Kaj veste o rusko japonski vojni?«

Senovečeva o rusko japonski vojni še ni imela ni imela. Ko bi se vsaj potrudila, da bi natančno poslušala, kaj so ii druge skušale prišepetati. Letnica tisoč... in še nekaj... in menda sedem.

»Rusko japonska vojna se je pričela leta tisoč osemsto sedem,« je končno povedala in zanehala.

»Za skoraj sto let ste se zmotili. Sedite,« ji je rekel in se malodane zrozil na lastno krutostjo, ko je začutil, da z nekakšno strastno naslado pripisuje k imenu Senovec enojko.

In tudi ta ura zgodovine bi se bila nemara brez hušje spotike v upornem in vendar zaspanem nastojanju teza dopoldneva pripeljala tia do zaželenega konca... da se ni Zantarijeva Vanda naveločila sedeti na nekem gotovem kraju. Imenitnosti tega kraja sicer ni moči popisati z bese amj — že sama dejstva da tukaj med dijaki in profesorji v človeškem dostojanstvu ni razlike, ie po svoji naravni pravičnosti čez mero pretresljivo. Toda Zantarijeva je bila že pojedla vseh osem suhih hrusk, ki jih je prinesla seboj za malico, naučila se je poglavja iz fizike za prihodnjo uro in po-

gled skozi ozko okno na pusto, od dežja izprano dvorišče se ji je bil tačas po pravičje že pristidil. Stisnila je torej fizični zvezek pod pazduho in se z umerenimi, od duševnega napora preutrujenimi koraki odpravila po dolgem, zamolklo odmevaločem hodniku do razreda.

V trenutku, ko so se odprla vrata, je ves razred zaslutl, da pojde nekaj narobe. Suplent Loborec se je ozrl. »Kaj ste delali toliko časa zuna?« je vprašal.

»Bilo mi je slabo,« je z bledimi ustnicami zahihpal Zantarijeva in mučniško omahnila v klop.

Suplent Loborec se je mukoma opozumnil: »Ne verjamem vam, Semičeva,« je pristiljeno strogo rekel. Oh, šeasoma jim bo že pokazal, kdo je gospoder v razredu.

»Prosim! gospod profesor, jaz nisem Semičeva,« je zaklicala, nekam preveč glasno spričo slabosti, ki ji je bila še pravkar trepetala na obrazu.

Nekaj nepojmljivo dolgih, trpké bolesti prevaranca presnenjen trenutkov je potreboval, da se je zopet znašel. »Katera izmed vas je potem takem Semičeva?« jih je ogorteno vprašal.

Prvič, odkar je suplent Loborec poučeval v osmi zgodovino, je mahoma zavladala v razredu neigiba, popolna tišina, kakor nam jo obetajo okusti šele v grobu. Upri je svoje kratkovide oči v Zantarijevo. »Vstanite,« ji je ukazal. »Kako vam je ime.«

»Semič... Semič... Semič,« je začumelo in zasikalo za njenim hrbtom in razred je bil zopet kakor čebelnjak, ki si mu z neprevidezno pestjo razbija globino.

Zantarijevi ni zameriti, da ni razumela, za kaj prav za prav gre. Otrpla kakor Lotova žena je stala v svoji klopi in z odprt mi usti strmela v suplenta Loborca. Nekaj je bilo tu narobe kaj?

»Kako vam je ime?« je ponovil.

»Zantar,« je zajeciala.

Globoko je zajel vase zrak, ta zrak, ki je vonjal po zverinjaku — in prvič je zaslutl v sebi slabost krotitelja, ki je osemindvajset mladih, upornih zveri pred njim povsilo pogleda.

»Semič naj se javi,« je zahteval. »Sicer bom primoran stopiti po ravnatelja.«

Nekaj trenutkov je vsa osma vztrajala v neigibnem molku. Osemindvajset parov oči je skirilo svoj izpremenjenost in se lesk v senči povešenih trepalnic. Potem je Semičeva zmignila z rameni in vstala.

»Torej vi ste Semičeva!«

Kajpada, bila je malone pol glave višja od njega. Moral je izvit vrat v tliniku, da ji je lahko izlozila pogledal v svetle oči, ki so v odsotni zamaknenosti zrla vanj izpod majhe mehkih vejic. »Zakaj ste me nala-gali?«

»Ker nisem hotela biti vprašana,« je prostodušno priznala.

Razočaral jih je. Pričakovali so, da bo ukrenil zoper Semičevno nekaj odločne in nepopravljivo strahneža. Pa je le mukoma iztisnil skozi zobe: »Potem takem vas bom sedaj vprašal — pozneje pa se pripravite še na marsikaj...«

Pozneje! Po razredu je začumelo. Ni razumel, da jih je tačas imel že v oblasti in da jih je zopet bil izpuštl, ni razumel, da mora krotilec brez odlašanja udariti po levjih šapah.

Kulturni pregled

Nacionalizem in kultura

Sofijski francoski tednik »La Parole Bulgare« je objavil 28. aprila značilen članek iz peresa poslanca Petra Dumana, tajnika parlamentarne komisije bolgarskega prosvetnega ministrstva. Članek ima naslov: »Duh naroda ali narodnost in kultura« in razpravlja o vprašanju, ki mora živo zanimati tudi nas in nas vzpodbujati, da čim bolj poglobimo nacionalno in državljansko tendenco v naši vzgoji, kakor so storili Bolgari. V zvezi s tem prinašamo članek poslanca Dumanova v prevodu:

Preosnove, ki so se izvršile v naši prosveti v zadnjih petih letih, so dale povsem nov videz solski politiki in Bolgariji. Proti socialna pedagogija prejšnjih časov se je umaknila pred nacionalistično ideologijo solsko-vzgojnega dela.

Nov nacionalizem, nova kulturna stremiljenja in nov duh preosnove, to so elementi ki označujejo bolgarsko solsko politiko. Visok, ponosen, zvišen in plemenit ideal, ki povzdiguje nado in državo, ogreva sedaj srca mladine, ki da je navdahnjena in jo vodi od ideje k akciji. Pri tem pa ostaja zvesta stari resnici, da tvori blagostanje naroda in družbe tudi podlago osebnega blagostanja članov tega naroda in te družbe.

Ljubezen do domovine daje danes največ izpodbud mlademu pokolenju Bolgarov in ojačuje njegov ohranjenostni nagon. Ljubezen do domovine je navdihnila bolgarski mladini njen novi, aktivni prosvetljeni nacionalizem. Ta nacionalizem ni samo-všečen in sebičen, saj ne zanika vrednot in vrlin drugih narodov. Čeprav ostaja Bolgar globoko zakoreninjen v svoji rodni zemlji, vendar ne zamejuje lepega, plemenitega in dovršenega pri drugih narodih, marveč z veseljem uživa te vrednote in se prepustja tujim vplivom v vsem, kar mu lahko bodisi v književnosti, bodisi v umetnosti ali na katerem koli drugem področju nudi novih izpodbud ter mu dopušča pobirati slastne in sočne sadove.

Prosvetljeni nacionalizem, ki ga zastopa današnja mlada generacija v Bolgariji, stremi predvsem k lepemu in plemenitemu; njegova skrb je v tem, da kar najbolj dvigne moralno in gnetno raven svojega ljudstva, da poveča donos narodne proizvodnje in da utrdi odlike in vrline svojega naroda.

Tak povratek k nacionalizmu opazamo v zadnjih letih pri vseh narodih. Vsak narod skuša kar najbolj ojačiti svojo odpornost in se pri tem opreči na lastni ideal; izpodbuja svojo mladino, da bi se ogrela za velika in koristna dejanja ter tako okrepila njegove nadeje in njegovo vero. Veliki francoski pisatelj André Gide je

pravilno povedal na nedavnem kongresu za obrambo sodobne kulture, da je lahko človek internacionalen, pri tem pa ostane Francoz prav do dna svoje duše. Celo v Sovjetski Rusiji je bil priznan nacionalizem kot neizogibna gibalna sila družbene in narodne revolucije. Že leta 1853. je pisal ruski kritik Nikolaj Dobroljubov: »Patriotizem ni nič drugega nego želja, delovati za blagor domovine«. Tudi sloveči pisatelj Turgenjev je v svojih najboljših romanih opeval ljubezen do domovine.

Ni ga skoraj naroda, kjer ne bi bila ideja domovine ali nacionalizma podlaga sleherne doktrine, pa naj bo filozofska, politična ali socialna. John Stuart Mill je v svojem rektorskem govoru naslovljen na dijakke naslednje pomenljive besede: »Iz vas, dijakov, ne bi hoteli ustvariti samo filozofov, matematikov, zdravnikov in juristov, marveč bi hoteli vzgojiti predvsem državljane Velike Britanije, ki bodo delali za svojo domovino.«

Bolgarski publicisti končuje svoj sestanek z besedami: »Bolgarski narod, ki mu daje posebno moč njegova ljubezen do rodne zemlje, je vedno stavil zelo visoko ideal svobode, neodvisne in napredne domovine, ideal, ki ga je večkrat branil z lastno krvjo in ki ga bo branil tudi v bodoče, odklepač se z vso močjo svoje zemlje in svojih stoletnih tradicij.«

Ta izvajanja bolgarskega politika in publicista so samo eden izmed mnogih prispevkov k diskusiji o kulturi in nacionalizmu, diskusiji, ki postaja zlasti pod pritiskom najnovejših dogodkov aktualna v vseh evropskih deželah. Tudi v kulturi je plitvi in neživljenjski internacionalizem po-vojnih let doigral svojo vlogo, ki je dala — kakor nam kažejo prav najnovejši pojavi — kaj klavne rezultate. Zdi se celo, da je napačni internacionalizem, ki pa ga ne kaže istovetiti z utemeljeno vero v človeško skupnost in v kulturne ideale omikane človeštva, skušal zlasti pri malih narodih in posebej v nekaterih njihovih pla-terah uprati njihovo čuječnost, njihov samohranjenostni nagon in moralno moč, ki izhaja iz njihovih lastnih tradicij. Sedaj se razočarani narodi vračajo od neživljenjskega internacionalizma k življenjskemu nacionalizmu, ki ga navdihuje stara in večna ljubezen do domovine, ter skušajo samo preko svobodnih domovin in izgrajenih narodnih individualnosti povezati tiste vezi, ki jih vsiljujejo interesi njihovega obstoja in gospodarskega napredka. Povezo-va z domačo zemljo in z njenimi tradi-cijami je danes, ko vrši vihar preko sveta, poglavitna kulturna sila slehernega na-roda.

»Lepa Vida« v Sintičevi režiji

Dramatsko in idejno najbolj problema-tična pesnitev Ivana Cankarja »Lepa Vi-da« mika vedno znova stremiljive režiserje, da bi dali tej slovenski visoki pesni hre-penjenju živo odsko podobno. Oder ima svo-jo posebno zakonitost, ki nujno spreminja misli v dejanja, like v osebe iz mesa in krvi in fantazijski svet v konkretno in pla-stično okolje. Čim distejša je kakšna po-zija, tem teže se stisne v stvarne dime-nzije odrske resničnosti. Od tod neugnan-e in morda neresljive težave z odrsko po-zoritvijo »Lepa Vida«, ki je prav za prav dialogizirana lirčna pesem, korenit pro-izvod nove romantike, v same simbolčne enačbe spremenjena drama sanj in hre-penjenja. S to, danes že dokaj času odmak-njeno pesnitvijo je Cankar zapel svoje po-slednje »Slovo od mladosti«, zakaj prav to je tisti toploti, podtalni čustveni tok, ki nas še danes nekoliko opaja, če pozorno poslušamo nostalgično »Lepo Vida«. V času, ko se tako samopasno širi zlo v svetu; ko opazimo pojave, kakor jih ni človeštvo do-življalo od tridesetletne vojne dalje; ko se je vsa problematika premaknila v mnogo stvarnejšo, tršo in silnejšo tragiko, nego more biti hrepenenje po neki, v sanjah in prividih živeli lepi Vidi — v tem času se nam zdi ta prečudni simbolizem tak, kakor da je med nami in njim minilo res »že tisoč let«.

Če režiser »Lepo Vida« Zvonimir Sin-tič pravilno in prikopno poudarja (»Ju-tro«, 29. aprila) potrebo resničnega ljud-skega gledališča, tedaj je v repertoarski izbiri prišel navzkriž s svojim vodilnim načelom, zakaj »Lepa Vida« ne bo nikdar imela kvalitete, ki bi mogla globlje vzburi-ti auditorij in ustvariti atmosfero duhovne skupnosti med odrim in občinstvom. Vzlic temu je ta uprizoritev »Lepo Vida« blizja preprostosti in neposrednosti, ki sta nujni zahtevi ljudskega teatra, nego je bil »Voj-

ček« s svojo zgolj eksperimentalno drama-turgijo. »Lepa Vida« v »Gledališču mladih« in z režiserjem Zvonimrom Sintičem je v marsičem boljša — če smemo zaupati spo-minu — kakor je bila njega dni v Narodnem gledališču. Predvsem je režiserju us-pelo, da je z nekaterimi spretnimi posegi vsaj nekoliko razbistril temo med realnost-jo in sanjskim, simbolnim svetom, ki je postal pri njem (zlasti v tretjem dejanju) dobesedna »nadstavba« realnega sveta. Kot uvod v predstavo recitira govornik zbor (po navodilih režiserja J. Borka) narodno pesem »Lepo Vida« za zastrtim odrom in v popolnoma temni dvorani. Zaromet in zlasti še glasba (ki bi bila morda učinko-vitejša, če bi slišali klavir in violino, ne pa gramofon) takisto povzdigujeja simbo-lično občutje pesnitve. Igralci, posebej D. Blanč, B. Battelino, S. Raztresen in J. Stig-lje, kakor tudi M. Kačičeva kot Milena, so rešili svoje naloge prikopno in prepričli-vo; tudi B. Starič bi bil dobro zašel sanj-sko razpoloženo petnajstletnega mladost-nika, če bi ne šel v glasu predaleč in tako oslabil vtisk sanjskega nežnega Dioniza.

Ni dvoma, da je »Lepa Vida« v Sintičevi režiji dala doberšen del tega, kar sploh mo-re dati na odru tako krhka in problema-tična dramatska pesnitev. Nastop »Gleda-lišča mladih« vzbuja simpatije do mladih ljudi, ki v teh krvavih, zmaterializiranih in surovih časih iščejo podobe alogičnega, nadresničnega sveta lepote in idej. Vemo, da se morajo tudi osebo žrtvovati za svoj ideal, in ta plemeniti odrski donkihizem ni niti poplačen z zadostno pozornostjo ob-činstva, ki mu hočejo služiti. Ali ne bi bil že skrajni čas, da bi naša drama mislila na svoj igralski naraščaj z ustanovitvijo dramskega studia, v katerem bi se lahko uveljavljali s predstavami intimnejšega značaja takile mladi režiserji in igralci?!

—O.

Anton Debeljak, »Tičistan«

Po dolgem presledku je pesnik »Sonca in senec« in prevajalec moderne francoske lirike, neumorni feljtonist, kritik in priložnostni pesnik dr. Anton Debeljak ob-javil novo pesniško zbirko »Tičistan«. Po-slala jo je, na slovenski knjižni trg zaseb-na založba, ki se mu s to zbirko — kakor beremo v predgovoru — zahvaljuje za delo v mladinskem slovstvu.

Zaslужni posredovalec med kulturami ro-manskih narodov in slovenske je strnil v lep šopek pesmi, ki so namenjene pred-vsem mladini. O njih lahko takoj povemo, da bo tudi odrasel čitatelj prečital s užit-kom Debeljakovo zbirko. To pa zaradi te-ga, ker dr. Anton Debeljak — razen v ne-katerih primerih, ko skuša zavestno biti — ni mladinski pesnik tistega navnega, ne-posrednega izraza, ki se hipoma dotakne otroške domišljije, morda prav tako za hip vzburi čustvo in potlej splehne tako, da dostikrat ne ostane niti sledu za njim. Pesnik »Tičistan« skuša s svojo poezijo vrtniti globlje in zapustiti v mladem čita-telju kaj več kakor samo bolj ali manj razločno impresijo. Tudi njegova mladinska poezija je zgrajena — prav kakor dela pesnikovih vzornikov, starejših francoskih pesnikov — na umstveni osnovi. Zato ima vsaka pesem konkretno vsebino in se naj-bolj približuje pripovedni poeziji. Prav to pa je tista vez, ki teče od mladega čita-telja k zrelemu: vez razmišljanja in živ-ljenjske izkušnosti!

Pri čitanju »Tičistana« sem moral misliti na Lafontaine in Krylova, to pa zaradi motivov, ki so najbližji klasični ob-liki basni, tega značilnega proizvoda pes-

nikov, ki svoja razmišljanja in življenjske izkušnje najrajši polagajo v živalski svet. Da tembolj zadenejo človeka. »Tičistan« — novo ime za ljubljanski park in njegove

pernate in dlakaste prebivalce — se s to knjižico uvaža tudi v našo poezijo. Vsi, ki se s prijetno zavestjo domovinstva giblje-mo po njegovih stezah in iščemo v drevju in pri pticah pozabe za človeško hudobnost

(Boethoven: »Rajni kraj«) dan za dnem avtorja, kako prinaša hrane svojim malim prijateljem, ki mu zobjejo z dlaní. Tudi on bi najbrž, kakor Asiški ubožec, pridigal se-stram pticam, če bi živel v srednjem veku. Kot sodobnik dvajsetega stoletja se po-govarja s pticami v poeziji, ki jo je namenil človeškemu zarodu, ker se »smeh in jok, krik in cvrčanje družu v otroškem in ptič-jem svetu« (iz predgovora). S svojimi pre-mišljenimi sestavljenimi pesnimi, ki jih od-likujeta lepa dikcija in bogat pesniški je-zik, skuša dr. Debeljak mladim čitateljem približati svet »Tičistana«, obenem pa jih tudi naučiti življenjskih resnic. In ene prvih, najbolj poudarjenih v tej zbirki, je resnica: nikar obupati, marveč se z ener-gijo prelotiš skozi trdo življenje, ki je pol-no tegob in boja!

Okusno opremljena zbirka šteje trideset pesmi, predgovor in sokolsko posvetilo. Ne po formi in ne po tematiki ni enolična. Skoraj vse pesmi imajo neko zvezo z žival-skim svetom: pavi, sinice, orli, kače, pod-lasice, galebi, pajki, ježi, osli, jeleni, mrav-lje, psi, mačke, veverice, kuncí, miši, kure, šoje, grlice, lastovke, komarji in drugi iz-ražajo vsak na svoj način neka doživlja, izkušnje in ideje. Prav to približuje De-beljakov »Tičistan« poeziji francoskih mo-ralistov. Tako v pesmi »Polet« poučuje or-lica svoj zarod:

Kdor ima polet in jasne vzore,
vraga samega ugnati more...

»Leteči maček« prihaja do takele izkušnje:

Stremiti kvišku treba nam je vsem,
posebno to velja za mlade.
A dobro je, če svojo mero vem,
sicer me zlo napade.

In zopet se pokaže v boju med petelino-ma niponcem in astrahancem, da ni vse, če je kdo velik in močan, zakaj:

Kako šibak, a kreпка volja ta
strahuje astrahanca goljata.

Dr. Anton Debeljak je tudi v teh prime-rih pokazal, da ima poleg esprita in smisla za »bonmot« dokaj humorja, s katerim smeši zlasti človeški napuh. Ena najbolj šaljivih pesmi je »Pinč«, ki v nji ljudje pri dalmatincu tekmujejo v bahanju, in naposled se tudi pinč pobaha za vozačem Semjojom, ki je »bil v Rusiji veliki knjaz«:

«Hov! Slušajte menja,
velmožna gospodja,
ja byl v Rosiji bernadincem!»

Ne dvomim, da bo marsikatera teh De-beljakovih pesmi prešla v šolske čitanke kot domači primer Lafontaineve umetnosti.

Knjigo je opremil s mnogimi linorezi Milko Bambič in znova izprical svoj umetniški smisel za moderno knjižno flu-stracijo. Priložena ji je pesnikova slika, v predgovoru pa je kos avtorjeve biogra-fije. V sedanjih zamračenih časih je ta knjižica kakor sončni žarek, ki pada v temo in mráz ter vzbuja vero v pomlad, v življenje, v radost.

—O.

istorica bo na dvakrat frustah predstavila svoje sile z enim najmočnejših predstavni-kov srednjeevropskega nogometa. Prva garnitura Hrvatske igra v Budimpešti med-narodno tekmo z Madžarsko, hrvatski ju-niorji pa bodo obenem odigrali v Pečuhu reprezentančno tekmo z madžarsko mla-dino. Glavna tekma je tretje srečanje hr-vatske nogometne reprezentance od usta-novitve HNS in vlada zanjo zaradi kras-nih uspehov, ki jih je dosegla v obeh sre-čanjih proti Švici, ne samo pri nas, tem-več povsod po svetu, veliko zanimanje. Drugo polovico te tekme bo na praznik prenašala zagrebška radijska postaja.

Organizacijski odbor v Helsinkih za iz-vedbo XII. olimpiade je imel pred nekaj dnevi sejo, na kateri je sklenil vrniti man-dat za organizacijo mednarodnemu olim-pijskemu odboru. Tako je ta letošnja olim-piada dokončno propadla in bo prihodnja — če bo do tedaj vse poteklo dobro — leta 1944 v Londonu. Zimski del olimpijskega slavlja je objavljen Italijanov in Cortino d' Ampezzo.

Še o gorenjskem »derbyju«

Kaj pravijo o nedeljski zmagi na Jesenicah Kranjčani?

Iz Kranja smo prejeli:
Kakor je »Jutro« že zabeležilo, je bila v nedeljo odigrana na Jesenicah najzanimi-vejša tekma v poudarjenem prvenstvu ljubljanske skupine, in sicer med Brat-stvom in Kranjem. Rekordni obisk je bil najbolj živa priča, kakšnega pomena je bi-la ta tekma, saj je šlo za končno odločitev, kdo izmed gorenjskih rivalov bo dosegel naslov prvaka ljubljanske skupine.

Zato ni čuda, da se je tekma pričela ob splošni nervoznosti igralcev in občinstva. Obe moštvi sta takoj zastavili silen tempo in takoj je prišlo do nevarnih situacij pred obema goloma. Lahko se reče, da je igra prvega polčasa zasenčila marsikatero li-gaško tekmo. Grobna tišina je zavaljala na igrisču, ko je sodnik prisodil proti Kranju enajstmetrovko. Ta sodnikova odločitev ni bila na mestu, ker je žoga slučajno opala-žila Martelanca po roki. Jeseničani so bili že sigurni, da imajo prvi gol pod streho, toda izborni vratar Kranja je Janežičev plasirani strel odbil v polje. To je Kran-jčane obrabilo in so pričeli krepko napada-ti. Tako je dvakrat uspelo desnemu krilu Slokanu, da je preigral nasprotnika in od-dal predložek na levo zvezo, kjer je Petek obraket prestregel žogo in jo poslal v mre-žo. Bratstvo je skušalo razliko zmanjšati to-da odlični gostje jim onemogočijo vsako akcijo. Srednji krilec Kranja Baumkirch-ner je popolnoma onemogočil domači trio, zato je desno krilo Janežič skušal s pro-dori doseči uspeh. To se mu je proti koncu polčasa tudi posrečilo in stanje je bilo 2:1.

Po odmoru skuša Kranj rečutiti poveča-ti, kar skušajo domačini preprečiti s suro-vo igro. Bratstvo je, ker ga je moštvo Kra-nja v vseh pogledih prekašalo, poseglo po surovi igri, ter bi bila morala dva igralca domačih z igrisča, če bi bil imel vodstvo v rokah bolj odločen sodnik. Da ni doži-velo Bratstvo hujšega poraza, se mora za-hvaliti v glavnem sodniku. Res je, da se pri prvenstvenem tekmovanju ne presoja tako ostro glede enajstmetrovk, toda če je prisodil takšno kazen proti Kranju, bi jih moral proti Bratstvu najmanj pet. Ker se je surovost Bratstva, radi sodnikovega po-pušanja vedno bolj stopnjevala, so se Kranjčani potegnili v obrambo in so pričeli z zavlačevanjem, da bi obdržali rezultat in zdrave ude. Prvo jim je uspelo, drugo pa žal ne. Izmed 11 igralcev samo Martelan-c ni dobil poškodb, vsi ostali pa so več ali manj poškodovani in so nekateri za teden ali dva nesposobni za igro.

Podobno kakor na terenu med igralci, se je dogajalo tudi med publiko. Klici — udri ga itd. ter razni nesportni medikci-je, to klubu ni zameriti, ker ne more odgo-varjati za vedenje gledalcev. Pač pa bi re-diteljem Bratstva priporočali vsaj pol leta učne dobe o lepem vedenju. Namesto, da bi nudili funkcionarjem drugih klubov, kot gostom boljše mesta za opazovanje igre, so jih hrulili. To, kar so Trbovlje že dav-no opustile, se zdaj pojavlja na Jesenicah, kar tamkajšnjemu SK Bratstvu nikakor ne bo ustvarilo sportnega ugleda.

Opazovalec.

Slalom v maju

Smučarska prireditev v nedeljo v Krnici

Mirna dolina Krnica več ne sameva, v njej je že življenje — nekaj mladih ideal-nih fantov se zmerom ne zapusti lepih snežnih terenov, ki so tako izvrstni za spo-mladno smuko. Baš sedaj, ko se v nižinah prebujajo mlada pomlad, se še v zasneženih Krnici v toplem solncu blestijo svetla zr-na snega. — Ta dolina je res mirna, saj mnogi še ne vedo, da je tu v maju pravi smučarski raj.

Mogočni Prisojnik je vsul že vse plazo-ve raz sebe. Osojna stran proti Vršču je vsa polna prvega pomladnega cvetja. Ra-zor je kot kralj, ki čuva vso to tajinstve-no dolino in gleda naokrog po zasneženih visokih vrhovih. Samo jutranji žarki soln-ca prodrejo v njegovo srmo steno. On je to, kar je Triglav za Krmo in Vrta in Valon za Planico. Kakor mogočen zid za-

Ocenjevalna vožnja za avte in motorje

bo v izvedbi Avtokluba po gorenjskih cestah s startom in ciljem v Ljubljani v nedeljo, dne 19. maja

Avtomobilski klub v Ljubljani priredi le-tos dne 19. maja avtomobilsko in motoci-klistično ocenjevalno vožnjo na progi Ljub-ljana — Kamnik — Kranj — Tržič — Le-sce — Kranj — Ljubljana. Dolžina proge znaša 127 km in je tehnično prav zanimi-va; deloma vodi po državnih, deloma po ozkih banovinskih cestah, na koncu pa vključuje še asfaltirani del gorenjske ce-ste.

Prireditev bo svojevrstna zanimivost za udeležence in tudi za gledalce, ker bo po-kazala hitrostno dirko in posebno tekmo v večem obvladovanju vozila. Hitrostna dir-ka bo vključena v spored ocenjevalne vo-žnje in bo neobvezna, in sicer na ravni na Sorškem polju in odseku asfaltirane ceste med Kranjem in Jeperco ter bo nekakšen »kilometre lancé«, na katerem se bo preiz-kušala maksimalno dosegljiva brzina po-

sameznih motornih vozil.

Druga zanimivost bo pa v Ljubljani na Kongresnem trgu, kjer bodo tekme v ve-ščem obračanju, hitrem startanju in za-ustavljanju motornih vozil po načinu, ki je običajen pri sloviti mednarodni zvezdni vo-žnji avtomobilov v Monte Carlo.

Avtomobilski klub si bo prizadeval pre-skrbeti vsem udeležencem potrebno koli-čino bencina, ker bi bila sicer prireditev pri sedanjih omejitvah težko izvedljiva.

Hitrostna dirka na Sorškem polju odložena

V tej zvezi je treba omeniti, da je Avto-mobilski klub začasnó odložil izvršitev mednarodne avtomobilske in motoklistič-ne hitrostne dirke na progi Kranj—Med-vode, ker se niso dovršena dela na želez-niškem nadvozu.

ponedeljek, dne 29. aprila 1940
gospoda

Jagrič-a

člana prostovoljne gasilske čete
zlato kolajno od Jugoslovanske
Gasilske zajednice za 35-letno
bovanje.

remili danes 1. maja ob 4. uri pop.
ališče v Selnici ob Dravi.

i in ljubli, ga priporočamo v blag
1940.

MARINA JAGRIČ, soproga;
MARJA, hčerki; VIKTOR, sin;
IRMGARD, vnukinja.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam izkazali svoje sočutje in izrazili svoje sočutje ob
izgubi naše nepozabne

ANE ORNIK

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo prečastili
duhovščini od Sv. Magdalene, g. primarja dr. Radina za pohvalno
zdravniško skrb, s katero je lajšal pokojni zadnje danje njenega življenja.
pevskemu društvu »Zarja« iz Pobrežja za ganljivo inostojno, prostovoljno
gasilski četi iz Pobrežja za častno spretnost, vsem darovalcem vnosov
in vsem, ki so blago pokojnice spremlili k večnemu počitku.

MARIBOR, dne 30. aprila 1940.

Zahvalni ostali

Kulturni pregled

Nacionalizem in kultura

Sofijski francoski tehnik »La Parole Bulgare« je objavil 28. aprila značilen članek iz peresa poslanca Petra Dumanova, tajnika parlamentarne komisije bolgarskega prosvetnega ministrstva. Članek ima naslov: »Duh naroda ali narodnost i kultura« in razpravlja o vprašanju, ki mora živo zanimati tudi nas in nas vzpodbujati, da čim bolj poglobimo nacionalno in državljansko tendenco v naši vzgoji, kakor so storili Bolgari. V zvezi s tem prinašamo članek poslanca Dumanova v prevodu:

Preosnove, ki so se izvršile v naši prosveti v zadnjih petih letih, so dale povsem nov videz šolski politiki in Bolgariji. Proti socialna pedagogija prejšnjih časov se je umaknila pred nacionalistično ideologijo šolsko-vzgojnega dela.

Nov nacionalizem, nova kulturna stremiljenja in nov duh preosnov, to so elementi ki označujejo bolgarsko šolsko politiko. Visok, ponosen, vzvišen in plemeniti ideal, ki povzdiguje nado in državo, ogreva sedaj srca mladine, ji da je navdahnjenja in jo vodi od ideje k akciji. Pri tem pa ostaja zvesta stari resnici, da tvori blagostanje naroda in družbe tudi podlago osebnega blagostanja članov tega naroda in te družbe.

Ljubezen do domovine daje danes največ izpodbud mlademu pokolenju Bolgarov in ojačuje njegov ohranitveni nagon. Ljubezen do domovine je navdihnila bolgarski mladini njen novi, aktivni prosvetljeni nacionalizem. Ta nacionalizem ni samo-viščen in sebičen, saj ne zanika vrednot in vrlin drugih narodov. Čeprav ostaja Bolgar globoko zakoreninjen v svoji rodni zemlji, vendar ne zamejuje lepega, plemenitega in dovršenega pri drugih narodih, marveč z veseljem uživa te vrednote in se prepustja tujim vplivom v vsem, kar mu lahko bodisi v književnosti, bodisi v umetnosti ali na katerem koli drugem področju nudi novih izpodbud ter mu dopušča pobirati slastne in sočne sadove.

Prosvetljeni nacionalizem, ki ga zastopa današnja mlada generacija v Bolgariji, stremi predvsem k lepemu in plemenitemu; njegova skrb je v tem, da kar najbolj dvigne moralno in gnotno raven svojega ljudstva, da poveča donos narodne proizvodnje in da utrdi odlike in vrline svojega naroda.

Tak povratek k nacionalizmu opažamo v zadnjih letih pri vseh narodih. Vsak narod skuša kar najbolj ojačiti svojo odpranost in se pri tem opreti na lastni ideal; izpodbuja svojo mladino, da bi se ogrela za velika in koristna dejanja ter tako okrepila njegove nadeje in njegovo vero. Veliki francoski pisatelj André Gide je

pravilno povedal na nedavnem kongresu za obrambo sodobne kulture, da je lahko človek internacionalen, pri tem pa ostane Francoz prav do dna svoje duše. Celotno Sovjetski Rusiji je bil priznan nacionalizem kot neizogibna gibalna sila družbene in narodne revolucije. Že leta 1853. je pisal ruski kritik Nikolaj Dobroljubov: »Patriotizem ni nič drugega nego želja, delovati za blagor domovine. Tudi sloveči pisatelj Turgenjev je v svojih najboljših romanih opeval ljubezen do domovine.

Ni ga skoraj naroda, kjer ne bi bila ideja domovine ali nacionalizma podlaga sleherne doktrine, pa naj bo filozofska, politična ali socialna. John Stuart Mill je v svojem rektorskem govoru naslovljen na dijaške naslednje pomenljive besede: »Iz vas, dijakov, ne bi hoteli ustvariti samo filozofov, matematikov, zdravnikov in juristov, marveč bi hoteli vzgojiti predvsem državljane Velike Britanije, ki bodo delali za svojo domovino.«

Bolgarski publicist končuje svoj sestavek z besedami: »Bolgarski narod, ki mu daje posebno moč njegova ljubezen do rodne zemlje, je vedno stavil zelo visoko ideal svobode, neodvisne in napredne domovine, ideal, ki ga je večkrat branil z lastno krvjo in ki ga bo branil tudi v bodoče, oklepajoč se z vso močjo svoje zemlje in svojih stoletnih tradicij.«

Ta izvajanja bolgarskega politika in publicista so samo eden izmed mnogih prispevkov k diskusiji o kulturi in nacionalizmu, diskusiji, ki postaja zlasti pod pritiskom najnovjših dogodkov aktualna v vseh evropskih deželah. Tudi v kulturi je plitvi in neživljenjski internacionalizem po svojih let dolga svojo vlogo, ki je dala — kakor nam kažejo prav najnovejši pojavi — kaj klavirne rezultate. Zdi se celo, da je napačni internacionalizem, ki pa ga ne kaže istovetiti z utemeljeno vero v človeško skupnost in v kulturne ideale omikane človeštva, skušal zlasti pri mlajih narodih in posebej v nekaterih njihovih plasteh uspati njihovo čuječnost, njihov samohranitveni nagon in moralno moč, ki izhaja iz njihovih lastnih tradicij. Sedaj se razočarani narodi vračajo od neživljenjskega internacionalizma k življenjskemu nacionalizmu, ki ga navdihuje stara in večna ljubezen do domovine, ter skušajo samo preko svobodnih domovin in izgrajenih narodnih individualnosti povezati tiste vezi, ki jih vsiljujejo interesi njihovega obstoja in gospodarskega napredka. Povezanost z domačo zemljo in z njenimi tradicijami je danes, ko vrši vihar preko sveta, poglavita kulturna sila slehernega naroda.

»Lepa Vida« v Sintičevi režiji

Dramatsko in idejno najbolj problematična pesnitev Ivana Cankarja »Lepa Vida« mika vedno znova stremilje režiserje, da bi dali tej slovenski visoki pesni hrepenenja živo odsko podobno. Oder ima svojo posebno zakonitost, ki nujno spreminja misli v dejanja, like v osebe iz mesa in krvi in fantazijski svet v konkretno in plastično obliko. Čim čistejša je kakšna poezija, tem težje se stisne v stvarne dimenzije odsko resničnosti. Od tod neugnanje in morda nerešljive težave z odsko poznaritvijo »Lepe Vide«, ki je prav za prav dialogizirana lirčna pesem, korenit proizvod nove romantike, v same simbolizme enačbe spremenjena drama sanj in hrepenenja. S to, danes že dokaj času odmaknjeno pesnitvijo je Cankar zapel svoje poslednje »Slovo od mladosti«, zakaj prav to je tisti topli, podtalni čustveni tok, ki nas še danes nekoliko opaja, če pozorno poslušamo nostalgično »Lepo Vido«. V času, ko se tako samopašno širi zlo v svetu; ko opažamo pojave, kakor jih ni človeštvo doživljalo od tridesetletne vojne dalje; ko se je vsa problematika premaknila v mnogo stvarneje, tršo in silnejšo tragiko, nego more biti hrepenenje po neki, v sanjah in prividih živeči lepi Vidi — v tem času se nam zdi ta prečudni simbolizem tak, kakor da je med nami in njim minilo res že tisoč let.

Če režiser »Lepe Vide« Zvonimir Sintič pravilno in prikopno poudarja (»Jutro«, 29. aprila) potrebo resnične ljudske gledališča, tedaj je v repertoarski izbiri prišel navzkriž s svojim vodilnim načelom, zakaj »Lepa Vida« ne bo nikdar imela kvalitete, ki bi mogla globlje vzburi avditorij in ustvariti atmosfero duhovne skupnosti med odrom in občinstvom. V zvezi temu je ta uprizoritev »Lepe Vide« blizu preprostosti in neposrednosti, ki sta nujni zahtevi ljudskega teatra, nego je bil »Voj-

ček« s svojo zgolj eksperimentalno dramaturgijo: »Lepa Vida« v gledališču mladine in v režiserjem Zvonimiru Sintiču je v marsičem boljša — če smemo zaupati spominu — kakor je bila njega dni v Narodnem gledališču. Predvsem je režiserju uspelo, da je z nekaterimi spretnimi posegi vsaj nekoliko razbistril temo med realnostjo in sanjskim, simbolnim svetom, ki je postal pri njem (zlasti v tretjem dejanju) dobesedna »nadvlada« realnega sveta. Kot uvod v predstavo recitira govorniki zbor (po navodilih režiserja J. Borka) narodno pesem »Lepo Vido« za zastrtim odrom in v popolnoma temni dvorani. Zaromet in zlasti se glasba (ki bi bila morda učinkovitejša, če bi slišali klavir in violino, ne pa gramofon) takisto povzdiguje simbolno občutje pesnitve. Igralci, posebej B. Blanč, B. Battelino, S. Raztresen in J. Stiglic kakor tudi M. Kačičeva kot Milena, so rešili svoje naloge prikopno in prepričljivo; tudi B. Starič bi bil dobro zadel sanjsko razpoložnost petnajstletnega mladostnika, če bi ne šel v glasu predaleč in tako oslabil vtisk sanjskega nežnega Dioniza.

Ni dvoma, da je »Lepa Vida« v Sintičevi režiji dala doberšen del tega, kar sploh more dati na odru tako krhka in problematična dramatska pesnitev. Nastop »Gledališča mladine« vzbuja simpatije do mladih ljudi, ki v teh krvavih, zmaterializiranih in surovih časih iščejo podobe alogičnega, nadrešničnega sveta lepote in idej. Vemo, da se morajo tudi osebno irtvat za svoj ideal, in ta plemeniti odski donkihizem ni niti poplačan z zadostno pozornostjo občinstva, ki mu hočejo služiti. Ali ne bi bil že skrajni čas, da bi naša drama mislila na svoj igralski naraščaj z ustanovitvijo dramskega studia, v katerem bi se lahko uveljavljali s predstavami intimnejšega značaja takile mladi režiserji in igralci? — o.

Anton Debeljak, »Tičistan«

Po dolgem presledku je pesnik »Sonca in sence« in prevajalec moderne francoske lirike, neumorni feljtonist, kritik in priložnostni pesnik dr. Anton Debeljak objavil novo pesniško zbirko »Tičistan«. Poslala jo je na slovenski knjižni trg zasebna založba, ki se mu s to zbirko — kakor beremo v predgovoru — zahvaljuje za delo v mladinskem slovstvu.

Zaslужni posredovalec med kulturnimi romanskimi narodov in slovensko se strni v lep šopek pesmi, ki so namenjene predvsem mladini. O njih lahko takoj povemo, da bo tudi odrasel čitatelj prečital s užitkom Debeljakovo zbirko. To pa zaradi tega, ker dr. Anton Debeljak — razen v nekaterih primerih, ko skuša zavestno biti — ni mladinski pesnik tistega nalnega, neposrednega izraza, ki se hipoma dotakne otroške domišljije, morda prav tako za hip vzburi čustvo in potlej splahne tako, da dostikrat ne ostane niti sledu za njim. Pesnik »Tičistan« skuša s svojo poezijo vrtni globlje in zapustiti v mladem čitatelju kaj več kakor samo bolj ali manj razločno impresijo. Tudi njegova mladinska poezija je zgrajena — prav kakor dela pesnikovih vzornikov, starejših francoskih pesnikov — na umstveni osnovi. Zato ima vsaka pesem konkretno vsebino in se najbolj približuje pripovedni poeziji. Prav to pa je tista vez, ki teče od mladega čitatelja k zrelemu: vez razmišljanja in življenjske izkušnosti!

Pri čitanju »Tičistan« sem moral misliti na Lafontaine in Krylova, to pa zaradi motivov, ki so najbolj klasični obliki basni, tega značilnega proizvoda pes-

nikov, ki svoja razmišljanja in življenjske izkušnje najraje polagajo v živalski svet, da tembolj zadenejo človeka. »Tičistan« — novo ime za ljubljanski park in njegove

pernate in dihaaste prebivalce — se s to knjižico uvaja tudi v našo poezijo. Vsi, ki se s prijetno zavestjo domovinstva gibljejo po njegovih stazah in iščejo v drevju in pri pticah pozabe za človeško hudobnost

(Debeljak: »Rajni imam drevo kakor človeka«), srečujemo dan za dnem avtorja, kako prinaša hrano svojim malim prijateljem, ki mu zobjejo z dlan. Tudi on bi najbrž, kakor Asiški ubožec, pridigal sestram pticam, če bi živel v srednjem veku. Kot sodobnik dvajsetega stoletja se pogovarja s ptici v poeziji, ki jo je namenil človeškemu rodu, ker se »smeh in jok, križ in cvrčanje družijo v otroškem in ptičjem svetu« (iz predgovora). S svojimi premišljenimi sestavljenimi pesmimi, ki jih odlikujeta lepa dikcija in bogat pesniški jezik, skuša dr. Debeljak mladim čitateljem približati svet »Tičistan«, obenem pa jih tudi naučiti življenjskih resnic. In ena prvih, najbolj poudarjenih v tej zbirki, je resnica: nikar obupati, marveč se z energijo pretolči skozi trdo življenje, ki je polno tegob in boja!

Okusno opremljena zbirka šteje trideset pesmi, predgovor in sokolsko posvetilo. Ne po formi in ne po tematiki ni enolična. Skoraj vse pesmi imajo neko zvezo z živalskim svetom: pavi, sinice, orli, kače, podlasice, galebi, pajki, ježi, osli, jeleni, mravlje, psi, mačke, vervečke, kunc, miši, kure, soje, grlice, lastovke, komarji in drugi izražajo vsak na svoj način neka doživljaja, izkušnje in ideje. Prav to približuje Debeljakov »Tičistan« poeziji francoskih moralistov. Tako v pesmi »Polet« poučuje orlica svoj zarod:

Kdor ima polet in jasne vzore,
vraga samega ugnati more...

»Leteči maček« prihaja do takele izkušnje:

Stremiti kvišku treba nam je vsem,
posebno to velja za mlade.
A dobro je, če svojo mero vem,
sicer me zlo napade.

In zopet se pokaže v boju med petelinoma niponcem in astrahancem, da ni vse, če je kdo velik in močan, zakaj:

Kako šibak, a krepka volja ta
strahuje astrahanca goljata.

Dr. Anton Debeljak je tudi v teh primerih pokazal, da ima poleg esprita in smisla za »bonmot« dokaj humorja, s katerim smeje zlasti človeški napuh. Ena najbolj šaljivih pesmi je »Pinč«, ki v nji ljudje pri dalmatincu tekmujejo v bahanju, in naposled se tudi pinč pobaha za vozačem Semjoanom, ki je »bil v Rusiji veliki knjaz«:

«Hov! Slušajte menjā,
velmožna gospodā,
ja byl v Rusiji bernadincem!»

Ne dvomim, da bo marsikatera teh Debeljakovih pesmi prešla v šolske čitanke kot domači primer Lafontaineve umetnosti.

Knjigo je opremil z mnogimi linorezi Milko Bambič in znova izprical svoj umetniški smisel za moderno knjižno ilustracijo. Priložena ji je pesnikova slika, v predgovoru pa je kos avtorjeve biografije. V sedanjih zamračenih časih je ta knjižica kakor sončni žarek, ki pade v temo in mraz ter vzbuja vero v pomlad, v življenje, v radost.

SPORT

Kolesarska sezona v polnem razmahu Otvoritev je bila preteklo nedeljo v okolici Ljubljane, prihodnjo nedeljo pa bodo dirkali »Okrog Šmarne gore«

V nedeljo, 5. maja, bodo kakor že javljeno, zanimive medkolesarske dirke »Okrog Šmarne gore«. Dva kroga te proge, ki gre iz Zg. Gameljnov mimo Šmartna, Vodic, Smednika, in Tacna, bodo vozili verificirani dirkači, trikratno malo progo pod Šmarno goro pa turistični dirkači. Zanimivi bosta obe vožnji kajti obe sta zamišljeni tako, da bodo morali dirkači napeti vse moči in spretnosti, če bodo hoteli doseči kakšno izmed prvih mest. Posebno huda borba bo med dirkači dolge proge, kajti te bo šlo za pridobitev razlike treh minut, ki jo bodo imeli juniorji pred glavnimi dirkači. Čeprav se med glavno skupino obetajo naše najboljše moči kakor so Pternelj, Gartner, Gregorič, Podmilščak in še drugi, med katere moramo priti šteti Grabnarja, ki mora po starosti letos voziti v glavni skupini (to je oni agilni dirkaček, ki ga vidimo skoraj na vsaki dirki in je na nedeljskem »cross-country« »Edinstva« izvedel na cilju proti juniorskemu drž. prvaku Podmilščaku tako izredno lep sprint), ne smemo podcenjevati niti moči nekaterih juniorjev kakor so: Berlič, Bilzil in še nekaj drugih. Ti bodo gotovo združili vse svoje zmožnosti, da bi se po 40 kilometrih le ne dali ujeti od svojih zasledovalcev.

Da bo občinstvo, ki bo to borbo zasledovalo od blizu, lahko spoznalo zasledovalce od bežečih, bodo zasledovalci označeni na levih rokavih z rdečih trakovi. Glede na podjeto dirkačev smemo upati, da se bo že po drugem krogu v skupino bežečih zasidral kateri zasledovalec, ki gotovo ne bo juniorjem prijeten gost. Ob količjak ugodnem vremenu se lahko računa na veliko povprečno brzino, ki se bo morala kati med 32 in 34 km na uro. Cilj te glavne dirke bo na ravni med Šmartnim in Zg. Gameljnom. Po izvršenih dirkah pa bo razdelitev nagrad, ki so jih poklonili razne domače tvrdke in drugi dobrotniki. Razdelitev in objave rezultatov bo pri »Magistru« v Zg. Gameljnah. Dirke se začnejo ob 14. s predvoznimi turistov, nakar

bo start glavne dirke, potem pa finale turistov.

Kako je bilo na gozdni dirki DKSK Edinstva

Kolesarsko sezono je letos otvoril preteklo nedeljo Delavski kolesarski klub Edinstvo s tako zvano gozdno dirko na severni periferiji Ljubljane. Proga je merila 19 km, od katerih so 4 km potekali po gozdu. Tamkaj je bila pot zelo spolzka, vendar pa razen nekaj padcev ni bilo nobene večje nesreče. Za dirko je vladalo veliko zanimanje in so imeli reditelji polne roke dela, da so vzdrževali red na cilju.

Najprej so startali turisti z navadnimi kolesi (s približno 2,5 km gozdne poti), ki so prispeli na cilj v naslednjem vrstnem redu:

1. Janez Sušnik (Hermes) 43:15, 2. Franc Rakef 44:15, 3. Damjan Blatnik 44:30, 4. Ivan Cankar (vsi trije Edinstvo) 44:45, 5. Slavko Kosi (Ljubljanka) 44:46.

Kot druga skupina so startali juniorji na isti progi, ki pa so imeli 4 km poti po gozdu. Vrstni red med njimi je bil tale:

1. Ladi Berlič 43:04, 2. Franc Korenlin 43:05, 3. Jože Zupan 47:07, 4. Jože Pahor (vsi Edinstvo) 50:30.

Nazadnje so šli v glavni skupini seniorji na isti progi kakor juniorji. Po hudi borbi so se zvrstili na cilju v naslednjem vrstnem redu:

1. Franc Gartner (Ljubljanka) 44:30, 2. Josip Pokupec (Mitlić, Beograd) 45:40, 3. Tomaž Štiren (Vrhnika) 49:10, 4. Franc Grabnar (Hermes), 5. Franc Podmilščak (Edinstvo). Slabi mesti Grabnarja in Podmilščaka izvirata od tod, ker sta zgrešila progo.

Po končani dirki je bila v Martinčevi gostilni v Zgornji šiški razglasitev rezultatov in razdelitev daril, pri kateri priklji je predsednik SKZ g. podpolkovnik Jaklič čestital dirkačem in prirediteljem, pohvalil izvedbo prireditve in navduševal kolesarske sportnike za nadaljnje vztrajno delo v tej sportni panogi.

Ocenjevalna vožnja za avte in motorje

bo v izvedbi Avtokluba po gorenjskih cestah s startom in ciljem v Ljubljani v nedeljo, dne 19. maja

Avtomobilski klub v Ljubljani priredi letos dne 19. maja avtomobilsko in motociklistično ocenjevalno vožnjo na progi Ljubljana — Kamnik — Kranj — Trzin — Lesce — Kranj — Ljubljana. Dolžina proge znaša 127 km in je tehnično prav zanimiva; deloma vodi po državnih, deloma po ozkih banovinskih cestah, na koncu pa vključuje še asfaltirani del gorenjske ceste.

Prireditve bo svojevrstna zanimivost za udeležence in tudi za gledalce, ker bo pokazala hitrostno dirko in posebno tekmo v večšem obvladovanju vozila. Hitrostna dirka bo vključena v spored ocenjevalne vožnje in bo neobvezna, in sicer na ravni na Sorškem polju v odseku asfaltirane ceste med Kranjem in Jeperco ter bo nekakšen »kilometrski lanec«, na katerem se bo preizkušala maksimalno dosegljiva brzina po

sameznih motornih vozil.

Druga zanimivost bo pa v Ljubljani na Kongresnem trgu, kjer bodo tekme v večšem obračanju, hitrem startanju in zastavljanju motornih vozil po načinu, ki je običajen pri sloviti mednarodni zvezdni vožnji avtomobilov v Monte Carlo.

Avtomobilski klub si bo prizadeval preskrbeti vsem udeležencem potrebno količino bencina, ker bi bila sicer prireditve pri sedanjih omejitvah težko izvedljiva.

Hitrostna dirka na Sorškem polju odložena

V tej zvezi je treba omeniti, da je Avtomobilski klub začasno odložil izvršitev mednarodne avtomobilske in motociklistične hitrostne dirke na progi Kranj—Medvode, ker se niso dovršena dela na železniškem nadvozu.

istorica bo na dveh frontah predstavila svoje sile z enim najmočnejših predstavnikov srednjeevropskega nogometa. Prva garnitura Hrvatske igra v Budimpešti mednarodno tekmo z Madžarsko, hrvatski juniorji pa bodo obenem odigrali v Pečuhu reprezentančno tekmo z madžarsko mladino. Glavna tekma je tretje srečanje hrvatske nogometne reprezentance od ustanovitve HNS in vlada zanjo zaradi krasnih uspehov, ki jih je dosegla v obeh srečanjih proti Švici, ne samo pri nas, temveč povsod po svetu, veliko zanimanje. Drugo polovico te tekme bo na praznik prenašala zagrebška radijska postaja.

Organizacijski odbor v Helsinkih za izvedbo XII. olimpiade je imel pred nekaj dnevi sejo, na kateri je sklenil vrniti mandat za organizacijo mednarodnemu olimpijskemu odboru. Tako je ta letošnja olimpiada dokončno propadla in bo prihodnja — če bo do tedaj vse poteklo dobro — leta 1944 v Londonu. Zimski del olimpijskega slavlja je obljubljen Italijanom v Cortino d'Ampezzo.

Še o gorenjskem »derbyju«

Kaj pravijo o nedeljski zmagi na Jesenicah Kranjčani?

Iz Kranja smo prejeli:

Kakor je »Jutro« že zabeležilo, je bila v nedeljo odigrana na Jesenicah najzanimivejša tekma v poudarjenem prvenstvu ljubljanske skupine, in sicer med Bratstvom in Kranjem. Rekordni obisk je bil najbolj živa priča, kakšnega pomena je bila ta tekma, saj je šlo za končno odločitev, kdo izmed gorenjskih rivalov bo dosegel naslov prvaka ljubljanske skupine.

Zato ni čuda, da se je tekma pričela ob splošni nervoznosti igralcev in občinstva. Obe moštvi sta takoj zastavili silen tempo in takoj je prišlo do nevarnih situacij pred obema goloma. Lahko se reče, da je igra prvega polčasa zasenčila marsikatero ligiško tekmo. Grobna tišina je zavladala na igrišču, ko je sodnik prisodil proti Kranju enajstmetrovko. Ta sodnikova odločitev ni bila na mestu, ker je žoga slučajno oplazila Martelanca po roki. Jeseničani so bili že sigurni, da imajo prvi gol pod streho, toda izborni vratar Kranja je Janežičev plasiran strel odbil v polje. To je Kranjčane ohrabilo in so pričeli krepko napadati. Tako je dvakrat uspelo desnemu krilu Slokanu, da je preigral nasprotnika in oddal predložek na levo zvezo, kjer je Petek obakrat prestrel žogo in jo poslal v mrežo. Bratstvo je skušalo razliko zmanjšati toda odlični gostje jim onemogočijo vsako akcijo. Srednji krilec Kranja Baumkirchner je popolnoma onemogočil domači trio, zato je desno krilo Janežič skušal s prodori doseči uspeh. To se mu je proti koncu polčasa tudi posrečilo in stanje je bilo 2:1.

Po odmoru skuša Kranj rezultat povečati, kar skušajo domačini preprečiti s surovo igro. Bratstvo je, ker ga je moštvo Kranja v vseh pogledih prekašalo, poseglo po surovi igri, ter bi bila morala dva igralca domačih z igrišča, če bi bil imel vodstvo v rokah bolj odločen sodnik. Da ni doživel Bratstvo hujšega poraza, se mora zahvaliti v glavnem sodniku. Res je, da se pri prvenstvenem tekmovalstvu ne presoja tako ostro glede enajstmetrovk, toda če je prisodil takšno kazen proti Kranju, bi jih moral proti Bratstvu najmanj pet. Ker se je surovost Bratstva, radi sodnikovega popuščanja vedno bolj stopnjevala, so se Kranjčani potegnili v obrambo in so pričeli z zavlačevanjem, da bi odbržali rezultat in zdrave ude. Prvo jim je uspelo, drugo pa žal ne. Izmed 11 igralcev samo Martelanc ni dobil poškodb, vsi ostali pa so več ali manj poškodovani in so nekateri za teden ali dva nesposobni za igro.

Podoben kakor na terenu med igralci, se je dogajalo tudi med publiko. Klici — udri ga itd. ter razni nesportni medikleti, to klubu ni zameriti, ker ne more odgovarjati za vedenje gledalcev. Pač pa bi rediteljem Bratstva priporočali vsaj pol leta učne dobe o lepem vedenju. Namesto, da bi nudili funkcionarjem drugih klubov, kot gostom boljše mesta za opazovanje igre, so jih hrulili. To, kar so Trbovlje že davno opustile, se zdaj pojavlja na Jesenicah, kar tamkajšnjemu SK Bratstvu nikakor ne bo ustvarilo sportnega ugleda.

Opazovalec.

Slalom v maju

Smučarska prireditve v nedeljo v Krnici

Mirna dolina Krnica več ne sameva, v njej je že življenje — nekaj mladih idealnih fantov še zmerom ne zapusti lepih snežnih terenov, ki so tako izvrstni za splošno mladost. Baš sedaj, ko se v nižinah prebujajo mlada pomlad, se še v zasneženi Krnici v toplem solncu blestijo svetla zrna snega. — Ta dolina je res mirna, saj mnogi še ne vedo, da je tu v maju pravi smučarski raj.

Mogočni Prisojnik je vsul že vse plazove raz sebe. Osojna stran proti Vršču je vsa polna prvega pomladnega cvetja. Razor je kot kralj, ki čuva vso to tajnstveno dolino in gleda naokrog po zasaženih visokih vrhovih. Samo jutranji žarki solnca prodrejo v njegovo stromo steno. On je to, kar je Triglav za Krmo in Vrata in za Planico. Kakor mogočen zid za-

V na-

— Bili Bre-

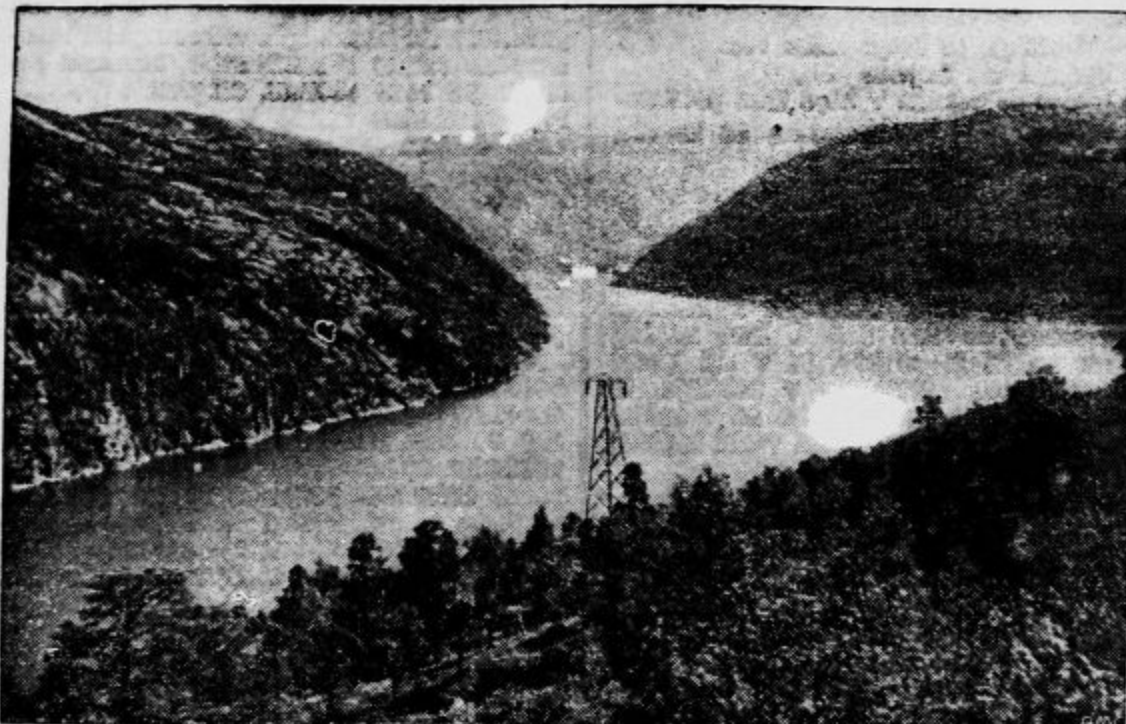

Ponovitev posnetka

Poškodovan original

Pot v Narvik

Vhod v Westfjord na Norveškem. Na koncu tega fjorda se nahaja pristanišče Narvik

Mesto železne rude

Kiruna na Švedskem

Kiruna ali Kirunavara, kakor jo imenujejo na Švedskem samem, je mesteca na severu te dežele, ob robu mizastih, strmih gora, z nekoliko tisoč prebivalci, enonadstropnimi hišami, cerkvijo, dvema kinematografoma, tremi hoteli — vse iz lesa. Iz kamna je samo postajno poslopje. Za potniški promet je postaja majhna, za tovorni promet pa ogromna, kajti tovorni promet tega mesta je svetovno zgodovinskega pomena. Na tej postaji nakladajo namreč rudo ali pa že pripravljeno jeklo, da ju odpremijo proti Narviku na Norveškem ali Lulei v severnem kotu Vzhodnega morja.

Kiruna je središče za pridobivanje železa na severnem Švedskem. Te uloge ne igra dolgo. Še pred 50 leti so na Švedskem pridobivali železo le iz južnih rudnikov in šele proti koncu prejšnjega stoletja so postali pozorni na prebogatelo železa na severu. A šele kakšnih trideset let izkoriščajo po načrtu te zaloge.

Pohirajo jih tako rekoč s tal. V Kirunu, mestecu brez vsake poezije ob golih gorskih pobočjih, ni ne rudnikov, ne rovov, ne vrtnih stolpov, ki bi ji dajali do neke

mere romantično zunanost. Železo leži namreč kar prosto. S krampom ga odbijajo z granitnih tal in ga mečejo v male, odprte vagonce.

Na cesti v Kirunu tujec ne opazi bledeh, sključenih in črno zamazanih rudarskih postav in nobenih rudarskih žena, ki bi kazale večno skrb. Nad mestecem ne težijo oblaki dima in saj. Ob njegovem robu razbija nekoliko kovačnic, malo dalje je nekoliko livarn in zmerno visokih plavžev. Res samo nekoliko, kajti za predelavo železne rude nedostaja premoga. Zato pa spravljajo pretežni del rude, kakršna je, do tovarne postaje in jo tako odpravljajo v svet. To je pa ena najboljših železovih rud na svetu sloh.

Nekaj neprozaičnega je v Kiruni le neprestano grmenje in bobnenje iz daljave. To pa ni grmenje topov, temveč tako razstreljujejo le neprestano granitne skale, ki se postavljajo prevozu nabrane rude na pot ali pa ovirajo dostop do železnih zakladov v globljih plasteh. V takšnih primerih si mora človek pomagati pač z dinamitom.

Borba za zibel Norveške

Kraj, ki ni že 900 let doživel vojne

Ob Trondhjemskega fjorda, 96 km severovzhodno od tretjega največjega norveškega mesta Trondhjem, leži mesteca Stiklestad, ki so ga omenjala vojna poročila zadnjih dni. Velikostne gore obdajajo pokrajino, ki velja za zibelko norveškega kraljestva.

Tu so v pravadnih časih volili norveške kralje in tu se je odločala tudi usoda dežele. Ko je danski kralj Knut II. iztegnil svojo roko po Norveško, se mu je postavil po robu kralj Olaf Sveti, ki ni hotel, da

bi bila njegova domovina samo danska vazalna dežela. Kralj Olaf je moral potem zbežati v Rusijo.

Ko se je vrnil, ga je 1. 1030. v Stiklestadu doletela smrt. Njegovo truplo so shranili v neko skrinjo v cerkve sv. Klementa v Trondhjenu. Na kraju, kjer je v Stiklestadu padel, so po izročilu v 13. stoletju zgradili cerkev, ki njemu zidovi še danes stoji. Nad 900 let ni videl ta mali kraj nobenih bojov več, dokler niso nemški vojaki stopili na norveška tla.

Neveste na preizkušnji

Šest važnih vprašanj za ženske, ki stopajo v zakon

Charles Haynes iz Claytona v državi Georgiji je bil v vsakem pogledu to, kar imenujemo »dobra partija«. Toda mladi mož je bil zelo zahteven in je izjavil, da se bo poročil le z žensko, ki bo zadostovala njegovim zahtevam, in sicer se bo dalo to ugotoviti najbolje z izpitom, ki ga bo vodil sam.

Javilo se je petnajst kandidatka za ta izpit. Haynes je najel za pol dneva šolsko sobo, zbral je kandidatke in jim je predložil snov za šest pismenih izpitnih nalog: 1. Imenujte sedem paštet in njih najboljše recepte! 2. Ali naj bo glavni obed popoldne ali zvečer? 3. Ali naj damo otrokom, ki dobivajo zobe, korenino smokve? 4. Opi-

šite dobro improviziran obed, če vam mož privede nepričakovano tri gospode v goste. 5. Opišite s sto besedami, kako naj se oblači poročena žena? 6. Imenujte po šest moških in ženskih imen, ki se vam zdijo primerne za otroke.

Samo tri kandidatke so opravile ta izpit z redom »prav dobro« — toda vse tri so potem izjavile, da se roki g. Haynesa po tej preizkušnji rajši odpovedo. In mladi mož se je zdaj poročil z dekletom, ki ji ni bilo treba opraviti izpita. »Jaz bi tudi gladko propadla,« je izjavila lepa nevesta z nasmeškom.

Živilske karte v Italiji

Kakor poročajo iz Rima, se uvedejo v Italiji s 1. majem živilske karte. Tega dne bodo samo v Rimu razdelili 1.388.000 živilskih kart.

Petrolejski izvirkir v Anatoliji

V jugovzhodni Anatoliji so v globini 1320 m. kakor poročajo iz Ankare, odkrili nove petrolejske vire, ki so v. deti zelo izdatni. Z vrtanjem nadaljujejo.

Bivši albanski kralj pred sodiščem

V prvi polovici maja se prične pred civilnim sodiščem v Rambouilletu pri Parizu sodna obravnava proti bivšemu albanskemu kralju Zoguju.

Toži ga neki trgovec s krznom, pri katerem je pred svojim begom iz Albanije naročil za približno štiri milijone francoskih frankov raznega krzna za svojo ženo in svoje sestre.

Sodna obravnava bo imela v toliko nekaj političnega odtenka, ker hoče Zogujev zagovornik, pariški odvetnik Landowsky, sklicujoč se na suverenitetsko načelo, oporekati sodišču pristojnost.

Carski zaklad na dnu Bospora

Turška vlada je neki družbi dovolila dvigovanje trupa carske ladje »Lukulus«, ki se je pred kakšnimi 20 leti potopila v Bosporu.

Na tej ladji, ki leži v globini 36 m. so baje važni dokumenti o zadnjih dneh carja Nikolaja II. dalje pa mnogi dragulji, ki so bili last Romanovih in ki predstavljajo vrednost mnogih milijonov.

»Lukulus« je bila zadnja ladja, ki je vozila pod carsko zastavo. Nanió se je vkrcal general Vrangel s svojim štabom, ko je bil po padcu Sebastopola prisiljen, da se umakne. Ob izhodu Bospora pa je ladja trčila ob neko turško prevozno ladjo in se je potopila v nekoliko minutah.

I V E R I
Brezpomembnost je najboljše skrivališče.

Notranjo svobodo si moramo odkupovati vedno z drugimi žrtvami.

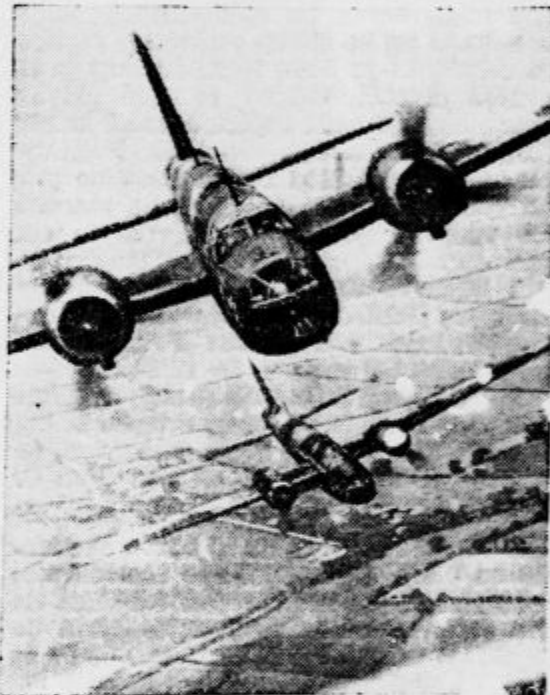
Mnoge stvari postanejo samo zato pomembne, ker jih jemljemo tragično.

Žrtve, ki nas ne bole, niso žrtve.

Ce čutimo, kako teče čas, tedaj je brez vsebine.

Baš to, kar hočeš zavreči, moraš prej dobro pretehtati.

Angleški bombniki

Vickersovega tipa med poletom

Če še ne veš, zdaš izveš:

da obišče transjordanski emir prihodnje dni turško prestolnico Ankaru;

da se je rumunski kralj Karol prošle dni mudil v svojem besarabskem lovišču Lapužah pri Kišinevu;

da je zadnje dni na skrivnostni način umrl norveški pilot Ryser Larsen, ki je spremljal raziskovalca Amundsen na njegovih raziskovalnih potovanjih;

da uvajajo na nekaterih nemških višjih srednjih šolah ruščino kot drugo obvezen tuj jezik;

da je letališče pri Stavangerju popolnoma razdejano, ker so ga angleški letalci že petnajstkrat zasuli z bombami;

da je v nekem italijanskem sanatoriju podlegla pljučnici slovita pevka Luiza Terzazzini, ki je pela najboljše »Travate« v Londonu;

da je norveški kralj Haakon izvrsten slikar in še boljši pianist;

da rumunske oblasti zaprejo vsakemu navijaču cen trgovino od enega tedna do enega meseca;

da je švedska vlada sprejela zakonski predlog o uvedbi prisilne civilne službe za vse državljane moškega spola od 16. do 70. leta.

Matere in otroci bežijo

Posnetek izza dni po nemški okupaciji Oslo. Matere in otroci čakajo na postaji, da jih vlak odpelja na Švedsko

Proizvodnja bombaža v Rusiji

Pomen jugoslovansko-ruskih trgovinskih pogajanj

V Berlinu razlagajo jugoslovansko - ruska trgovinska pogajanja pred vsem s potrebo balkanskih držav po surovinah, ki jih zavoljo vojne ne morejo dobivati v potrebnem obsegu. Vse jugovzhodne dežele imajo razen Turčije potrebo po precejšnjem uvozu tekstilnih surovin, zlasti bombaža, kakor tudi petroleja. Za bombaž še pred nekoliko leti razen Zedinjenih držav, Britske Indije, Egipta in Brazilije ni bilo zmogljivih dobaviteljev na svetovnem trgu. V zadnjih letih pa se je proizvodnja

bombaža v Rusiji tako dvignila, da ne zadovoljuje samo domače potrebe, temveč ostaja znatno količina tudi za izvoz.

Uradna sovjetska statistika ugotavlja, da se je na ruskem ozemlju površina, na kateri pridelujejo bombaž, v desetih letih podvojila, letina pa se je celo več nego podvojila. Tako je verjetno, da ima Rusija tolikšno zalogo bombaža, da bo lahko zadostila potrebi obdonavskih dežel, zlasti Jugoslavije, Rumunije in Bolgarije.

Knjiga — ljubezenska past

Začetek v cestni železnici, konec na policiji

V nekem vozu milanske cestne železnice je sedel mlad možki poleg mlade ženske. Oba se nista poznala. Mladenec je tedaj odprl lepo veliko knjigo in začel listati v njej, pri čemer jo je kakor nehoti pomaknil čim bliže k očem mlade dame. Ta si seveda ni mogla kaj, da bi ne vrgla pogleda v knjigo. Doživela pa je presenečenje: ni bila prava knjiga za čitanje, temveč na tisti strani, ki jo je mladi mož navidezno z zanimanjem študiral, je bilo napisano z debelimi črkami: »Imate najlepše oči na svetu!«

Mladenka ni takoj razumela, dokler ni prebrala na naslednji strani: »Ali bi se lahko zvečer videla?« Nasmehnila se je, mladi mož pa je knjigo zaprl in se tudi nasmehnil. Ker je mlada ženska kmalu vstala, je vstal tudi on in ji sledil. Sedaj jo je pa stvar vendarle malo ujezila. Hitro je stopala po svoji poti, možki pa za njo, čes: »Oprostite, zdelo se mi je, da vas moja knjiga zanima. Ali bi jo hoteli brati?« Dama je odgovorila, da si ne želi nadlegovanja, gospod pa se ni dal kar tako odpraviti. Nenadno je stal pred njima drug mlad možki, ki je žensko srdito vprašal: »Kdo je ta nepridiprav, ki te spremlja?« In ne da bi počakal na odgovor, mu je prisilil krepko zausnico.

Stvar se je končala na policiji. Dama je pojasnila dogodek. Nasilni mladi mož, ki

je nadležnik postregel z zausnico, je bil njen zaročenec. Kdo je oklofutanec, ne ve. Sledil ji je pač s svojo knjigo. »Pokažite mi knjigo,« je velel policijski komisar. Zaučeno je listal po njenih straneh, ki so bile popisane samo s takšnimi stavki, nad kakršnima se je morala mlada dama smejati. Elegantni mladenec pa je priznal, da je ta knjiga orožje njegove galantnosti. Kadar sedi v cestni železnici poleg mlade dekleta, prične v njej listati in če se dekletu nasmehne »tedaj gre vse dobro«. Kakor se je moral prepričati v tem primeru, pa ne gre vedno »vse dobro«. Policijski komisar je menil, da je bila zausnica pošteno zaslužen odgovor na vedenje mladega moža in je nenavadno knjigo zaplenil.

A NEKDOTE

V rusko-turški vojni 1773. je ruski general Rumjancov pod okoliščno zavzete turške trdnjave Silistrije stopil pred grenadirski polk, ki se je bil osobito odlikoval pri zavzetju trdnjave ter z vznešenimi besedami zahvalil vojake za junaško požrtvovalnost. Zaključil je svoj govor: »Prav čudim se vam, grenadirji!« Tedaj je iz zadnjih vrst oglašil nekdo z mogočnim basom: »Kaj se boš čudil, mi sploh ne znamo drugače!«

Michelangelo je baš slikal svoje slavne stropne freske v Sikstinski kapeli, ko je prišel visok duhovnik, da bi pogledal, za koliko je to delo že napredovalo. Ta duhovnik je bil nergač, ki je v vsaki stvari opazil kakšno pogrško. Zato je tudi na mojstrovih slikah začel iskati kaj takšnega. Po dolgem gledanju je končno opazil, da ima angel, ki ga je slikar baš upodabljal, samo štiri prste na roki.

»Ali ste že kdaj videli angela s štirimi prsti na rokah?« je vprašal zbadljivo.

»Ali ste videli nemara vi že kdaj angela s petimi prsti?« je odvrnil slikar, ne da bi prekinil svoje delo.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

V S A K D A N E N A

Kadar sreča slikar svojega upnika...

(Sondaganlase Strize)

Nemška vojska na Norveškem

Desno: Vse ceste in prehode so Norvežani zapeli Nemcem s snežnimi blodi, ki jih

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

50 par za besedo, Dtn 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Dtn 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dtn 12.—. Dopolni izdatki se računajo po Dtn 2.— za vsako besedo, Dtn 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Dtn 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dtn 20.—. Vsi ostali oglaš se računajo po Dtn 1.— za besedo, Dtn 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Dtn 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dtn 17.—.

Kampa, kam!

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Jutri

godba s plesom. Pridite! Godba pri Ljodoyce, — Rezika, Veljav. 11816-18

Ne pozabite

da se vrši jutri pri Putrihu splese. Vsi vabljene. 11579-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Vrtnarja

pridega, sprejemam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11751-1

Trgovskega pomočnika

ni pomočnik z dobrim sprejemom sprejme takoj ali pozneje Sever & Co., Ljubljana. 11728-1

HISNI SLUGA

se sprejme v stalno službo na delu (hotel). Vsega mora biti vseh domačin del in manjših popravil. Prednost ima mlajši. Vsa osebna v hiši. Ponudbe pod »Sluga« na og. odd. Jutra. 11419-1

Prilagoditve

bi imelo vselej za sobarstvo, sprejemam manjši hotel na delu. Ponudbe pod »Veseli« na og. odd. Jutra. 11420-1

Graver-rezbar

za Beograd. Je več v mešani stroji, se sprejme za samostojno delo in v stalno službo. Ponudbe z vzorci, ki jih zahtevajo plačajo poštne na »Sedmo slo, Beograd, pošt. predal 728. 11323-1

Krojaška pomočnika

na velike kose, sprejemam takoj. Naslov v trafiki, Tyrseva cesta 37b. 11814-1

Brivskega pomočnika

mlajšo moč, ali brivsko pomočnika, sprejme takoj. Maribor, Tavčarjeva 4. 11815-1

Brivskega pomočnika

sprejme, frizerski salon »RAKARA, Prešernova ul. 7. 11819-1

Natakarice

pridno in simpatično, z nekaj kavice sprejemam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11823-1

Krojaška pomočnika

za moško in damsko delo ter vajenca sprejme — Jelovšek, Gledališka 14. 11825-1

Mizarskega pomočnika

na pohištvo sprejemam takoj. Bitenc, mizar, Gospoška ulica 10. 11837-1

Risar načrtov

deli takoj poldnevno zaposlitev, samo prvotni izračun, arhitekturni inženjerski načrti. Prednost imajo študentje arhitekture in gradbeniki. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11835-1

Uradnika

posrednika v knjižničarstvu sprejme takoj. Naslov v industriji na delu. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevanih plačil, odd. Jutra pod sifro »Vestnarsko vestnik«. 11826-1

Trgov. pomočnik

- aranžer manufakturne, modne stroje, dobi mesto. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Pomočnik aranžer«. 11827-1

Skladiščnika

vestnega in poštenega, z odsluženim vojaškim rokom išče tovarna v Mariboru. Kavica 50.000 din v gotovini proti jamstvu, obrestovani in primerni plači. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Stalna služba 7«. 11831-1

Brivskega pomočnika

dobrega sprejme takoj — Besič Pavle, frizer, Trbovlje 1. 11809-1

Brivskega pomočnika

dobrega delavca sprejme takoj. Friznik Taurer, Zalag 16. 11775-1

Brivskega pomočnika

sprejme takoj Ziegler, Smarjanska 6. 11761-1

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Na Goriškem in v Istri

kupujemo encijanove korenine, spajk, volčji koren, katehol in bezgovo cvetje, kamelice, arniko. Ponudbe na APEF, Reciani 15, Udine, Italija. 11726-7

Prehrana

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dojenčka sprejem

v negi proti primerni nagradi. Ponudbe na oglašni odd. Jutra pod značko »Diplomirana«. 11763-14

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Peki, pozor!

Navodilo za prvotni ameriški artikel! Informacije: Sopper, Vidovdanska 2, Ljubljana. Znamke za odgovor. 11805-6

Otroški avtomobil

z električnim, dobro ohranjen, kot nov, prodam. Pogon s pedal. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11799-6

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Kolesa

po neverjetno nizki ceni. Izbrana velika, cemen. Dolenjska ces. 5, Ljubljana. 11455-11

Priložnostni nakup

Damsko in moško kolo. Je novo za vsako ceno naprodaj. Poizve se gostilna Sv. Petra cesta 85. 11807-11

Zobotecnica

z absolutno učno dobo in nekaj praktični k zobozdravniku kot asistentka in pomoč v tehniki. Cenj. ponudbe na podružnico Jutra Celje pod značko »Zdravnik«. 11822-2

Frizerski pomočnik

perfektno delavec. Reče namestite. Karl Weimann, Celje, Kralja Petra 14. 11822-2

Elektromonter

zmožen samostojnega dela, išče službo za takoj. Ponudbe na og. odd. Jutra pod sifro »Viktor«. 11766-2

Mesto natakarice

ričem za takoj kjerkoli. — Žuža Zofija, Gotovlje 45, Zalec. 11760-2

Kdor

preskbi pletili stalno službo, dobi din 300 nagrade. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Slaščičarski vajenca«. 11761-2

Vajenci(ke)

Slaščičarskega vajenca sprejemam takoj. Pismene ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Slaščičarski vajenca«. 11828-44

Trgov. vajenca

z meščansko šolo, zdravega, iz poštene hiše sprejemam takoj. R. Vidmar, Sv. Križ pri Litiji. 11811-44

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Strojepisni pouk

desetprstni sistem. Vrednoti tečajni oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. zvečer za začetnike in izveščance. Tečajni od 1 do 4 mesece. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se prične 6. maja. Šolnina najnižja. Največja strojepisnica s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. zvečer. Christofor učni zavod, Domobranska c. 15, telefon 48-43. 11537-4

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pozor - trgovci!

Priložnost se vam nudi za nabavo novih kosov vsake velikosti in vrste pri večjem odzemu po ceni din 10 do 20. Ogledajo se lahko pri znani tržnici Gustinčič Justina, Maribor, Knez Kocijeva ul. 14, podružnica vgl. Ptujske in Tržaške ceste. 11797-6

Cepljeno trje

prvoizredno, dinar komad, divjake korenjake nudi — ŽIHAR Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta. Moškanici, — Zahtevajte seznam sort. 11703-6

Blago za

moške obleke in povzročite dobite najceneje pri tržnici Gorčar, Sv. Petra cesta. Oglejte si zalogo in cene! 11205-6

Glasbila

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Kromatična harmonika

120 basov z registrom trvdke »Hobner«, ugodno naprodaj. Franc Sajovic, Kovičanska 2, Celje. C-26

V najem

Gostilno dobrodošlo v industrijskem kraju na prometni točki vzajem takoj v najem ali na račun. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Zmožna kavčice«. C-17

Lokali

Trgovske lokale v centru Bleda ob jezeru in parku, oddam v najem. — Kolman, Bled. 11794-19

Suho skladišče

za papir iščemo za maj ali junij. — Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Papire«. 11738-19

Auto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Sachs motorje

znamke Presto in Torpedo 98 ccm najmoderneje tipe električne razsvetljave, kupite najceneje pri tržnici Justina Gustinčič, Maribor, Kneza Kocija ul. 14 in v podružnici vgl. Tržaške ceste. 11796-10

Posteljo

čisto, dobro ohranjeno, 1 omara, 2 stola in mizo kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Cena za pohištvo«. 11805-12

Stroji

za gramoz na nafto ali elektromotor v dobrem stanju kupim. Ponudbe na og. odd. Jutra pod sifro »Gramoz«. 11771-29

Skoda Rapid

malo rabljen, ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11800-10

Poltovorni avto

in torovni, prvotne znamke, za vsako ceno naprodaj. Strojna delavnica, Sv. Petra cesta 85. 11824-10

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Enosob. stanovanje

eventuelno dvosobno in vpeljan lokal z zelenjavno in sadjem oddam, Staničeva 8. 11834-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Hranilne knjižice

rednostne papirje kupujemo stalno in po najvišjih cenah in takojšnjem plačilu RUDOLF ZORE Ljubljana, Gledališka ul. 12 11797-16

Posojila

kratkoročna, za trgovino, obrt, industrijo, prekrbim brez kakega predplačila RUDOLF ZORE Ljubljana, Gledališka ulica 12. Priložite znamke. 11798-16

Vlogo Kmetiske

posojilnice ljubljanske prodam. Ponudbe na oglašni oddelki Jutra pod značko »Do 400.000«. 11787-16

Dama

išče posojila din 8.000 proti biano menici. Povračilo v mesečnih obrokih. Obresti po dogovoru. Cenj. ponudbe na og. odd. Jutra pod sifro »Hvalčnas«. 11790-16

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din, za sifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dvosob. stanovanje

oddam 1. junija, hiška ul. 22. Poizve se pri hišniku. 11813-21

Enosob. stanovanje

eventuelno dvosobno in vpeljan lokal z zelenjavno in sadjem oddam, Staničeva 8. 11834-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Poisnili dajte hišnik, kateremu je izročiti tudi ev. pismene ponudbe. 117915-21

Stanovanje

oddam v najem v hiši št. 4 na Gosposvetski cesti III. nadstropje, 2 sobi, kuhinja, pritlikine. Ogled stanovanja od 15. do 17. ure. Pois

MICHEL ZAVAGO:

Don Juan

ROMAN.

»Kaj? Za toliko ljubezni mi ne privoščite niti svetlega spomina, s katerim bi mogel tolažiti svojo bol? ... Samo roko mi ponujate? Ne smilim se vam dovolj, da bi mi dali na pot poljub ... čist sestrski poljub, ki ga odnesem na ustnicah kot zaklad svojega ubogega življenja in poslednjo tolažbo v smrtni uri? ...«

Zmedenim, solznim obrazom in razprostrtimi rokami je naglo stopil proti nji. Hotela se je odmakniti, pa je bilo prepozno ... Drhteča od usmiljenja in prepričanja, da je srce tega moža, ki joče iz ljubezni do nje, nezmožno slabe misli, je baš hotela privoliti v poljub, dovoliti ga kot dokaz hvalečnosti in sočutja ... a tedaj ... v velikem zrcalu nad kaminom ... oh, v zrcalu je videla, kako so se vrata odprla in kako se je na pragu pokazal vojvoda Runski ... njen soprog!

Da je bila Adelajda kriva, bi bila gotovo takoj našla pravi gib in pravo besedo, ki bi jo bila utegnila rešiti.

Ker pa je bila nedolžna, je obrnila kakor kip. Presenečenje in groza sta jo ohromila.

Samo globoko je vzdihnila v svojem strahu ... v svoji neizmerni prepadenosti ...

To je trajalo trenutek ali dva. Don Juan, prepričan, da se vojvodinja vendar že vdaja, je v tem času mrmral vroče besede, ki jih nesrečnica niti

razumela ni ... V teh kratkih trenutkih je dozorelo Francu de Runesu prepričanje, da je goljufan. In ko se je Adelajda v silovitem stresljaju vsega svojega bitja s presunljivim vzvikom obupa iztrgala rokam dona Juana, ki so jo hotele objeti, je bilo že prepozno ... vojvoda je bil krenil proti nji ...

Don Juan ga je šele zdaj zagledal in prestrašen odskočil. Začutil je, da se je zgodilo nekaj strašnega in da je ubil ti dve prelestni bitji, ustvarjeni za dolgo, srečno življenje ...

Ni ni kazalo, da bi ga bil vojvoda opazil. Obstal je pred Adelajdo.

Trepetal je po vsem telesu, kakor da bi se bila njegova življenjska moč na mah zrušila, in njegov obraz je bil bel kakor prt.

Nobene jeze ni bilo videti na njem. Niti o kaki žalosti ni bilo sledu. Šibil se je pod udarcem neizmernega začudenja, ki ga je tiščalo k tlom. Njegove besede so bile skoraj nerazumljive, ko je izpregovoril:

»Ti, Adelajda? ... Res si to ti? ... Ti? Ti? ...«

Vojvodinja je zavpila:

»Kaj misliš, Franc? Povej! Takoj izreci! Kaj misliš? ...«

V tem krikju je odmeval ves upor njene osumljene nedolžnosti. Že glas bi bil moral prepričati vojvodo Runskega, ko bi ne bil v svojo in njeno nesrečo tik poprej na svoje oči videl Adelajde v objemu dona Juana. To mu je neoporečno dokazovalo njeno krivdo ...

Ob vojvodinjinem vzvikju je zaničljivo skomignil z rameni, kakor bi hotel reči, da je vsaka

beseda odveč. Odrnil se je od nje in rekel donu Juanu:

»Jutri zjutraj ob osmih, na trati Pré-aux-Clercs ...«

Tenorio se je priklonil in dejal:

»Na mestu bom ...«

Na jeziku mu je bilo, da bi začel pojasnjevati in se zaklinjati na Boga in na svojo čast, da je vojvodinja povsem nedolžna; toda mahoma je obmolnil. Strah ga je bilo plamenečega obraza, ki je gledal nanj. Začutil je, da bi bilo po njem, če bi črnil besedico, in da se mora vojvoda čez nemoč premagovati, da ne izdere bodala in se ne vrže nanj. Zato je s trdnim glasom ponovil:

»Ob osmih zjutraj, na trati Pré-aux-Clercs.«

Nato je odšel ...

Tedaj je Adelajda stopila k soprogu, prišla do njega, čeprav se je odmikal, ga objela, dasi ji je pehal od sebe, ga prijel za glavo, se oklenila njegovega vratu in zaklicala, toliko da ne blazna v tej skrajni obrambi svoji sreče:

»Franc, daj, da ti povem, kako je bilo! Hočem, da veš! Franc! Franc! Moraš me poslušati! Franc! Pusti me govoriti, ali pa ti prisežem, da se ubijem v pričo tebe! ...«

Kaj mu je govorila? Kaj mu je mogla reči? Nihče ne ve. Strašno dejstvo je, da je resnico težje dokazati kakor laž. Vse ji napotuje, še lastni ponos, ki mu je neznosno, da se mora braniti. Kako se je opravičevala nesrečna Adelajda, ki ji utegnejo z njenim neizprosnim sodnikom vred tudi svobodomiselnice žene naših dni očitati, da je štiri-

najst dni poslušala zaljubljeno besedovanje dona Juana, ne da bi mu bila pokazala vrata?

Najbrže bi se ji bilo sčasoma posrečilo prepričati soproga ter izbrisati v njegovi duši strašni prizor, tako da bi bil ostal od vsega le prizanesljiv spomin. Toda enako verjetno je, da jo je vojvoda, ranjen v svoji ljubezni, svojem ponosu, in svojem neomejenem zaupanju, vso noč zavračal z dokazom, z nepobitnim dokazom:

»Videl sem! Na svoje lastne oči sem videl! ...«

Kakšno noč sta pač prebila siromaka, ki ju je bil ta večer strmoglavil z vrhunca sreče v brezdanje gorje!

Nekaj pred osmo zjutraj, v megli, ki je ovijala široko zgradbo opatijske sv. Germana, sta se vojvoda Runski in don Juan sešla na redko porašeni trati, kjer je bilo v onih dneh skoraj sleherni dan po nekaj dvobojev. Vojvoda je bil privedel s seboj tri prijatelje. Juan Tenorio je bil sam. Na vojvodovo zahtevo sta se nasprotnika slekla in nastopila gola do pasu.

Runes je nekaj trenutkov z mračno radovednostjo zrl na tega moža, ki je bil ugonobil dve življenji. Don Juan je odvrnil oči: morda se je nedoločno zavedal storjenega zločina.

Ko je samostanska ura prvič udarila, da bi odbila osem, sta meča zaženketala drug ob drugem. Slo je po bliskovito osmi udarec je še žalostno zvenel v gostem meglem ozračju, ko se je eden izmed nasprotnikov zgrudil na tla. Kri mu je pljuskoma tekla iz ust, med tem ko je rana sama, drobna luknjica v levi strani prsi, komaj da krvavela.

Bil je vojvoda Franc de Runes.

Konica Juana Tenoria mu je bila predrla srce.

Linolej za kuhinjo — najcenejše v zalogi pri **SEVER, LJUBLJANA, Marijin trg 2.** Strokovno polaganje linoleja.

Koza
KRADE
povrtnino

SLABO OLJE »KRADE« GORIVO

razsiplje moč motorja, razsiplje denar. Veedol povečava kompresijo, zmanjšuje trenje — glavni vzrok razsipanja goriva. Zato vedno več in več pametnih avtomobilistov širom vsega sveta varčuje gorivo s porabo tega boljšega olja.

Kupujte Veedol, ker s tem varčujete gorivo

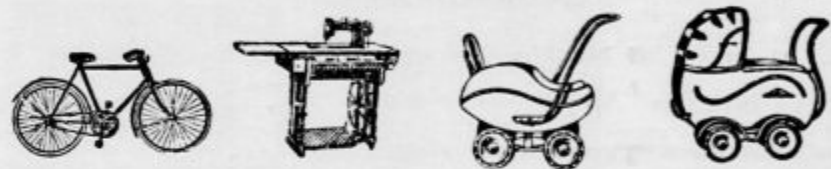
VEEDOL
MOTOR OIL

olja, ki daje večjo kilometražo — zmanjšuje porabo goriva
W. H. SMYTH

BEograd
Miloša Velikog 3
Telefon 23-379 in 25-871

ZAGREB
Gundulićeva 15
Telefon 22-782

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki tricikli, pnevmatike. — Ceniki franko!

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4
MARIBOR — ALEKSANDROVA C. ST. 26

PREMOG
KOKS — DRVA
nudi
I. Pogačnik
BOHORICEVA 5
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

N - CEMENT

Nepremočljivi cement za izolacije in vodogradnje,

za gradnjo podzemeljskih objektov, kanalov, bazenov, predorov itd. za izolacijo zidov, balkonov, teras itd. — Izdelek tovarne »Dalmacija« d. d.

Zastopstvo in zaloga:

M. GREGOVIČ & CO — Ljubljana,
Celovška cesta 37 — telefon 3948.

Službo dobi

strokovnjak
za izdelavo stekla za okna,

ki je zmožen organizirati in voditi novo tvornico stekla za okna, ki se namerava osnovati. Ponudbe s točnimi podatki in pogoji poslati na Publicitas a. d., Beograd, poštni pretinac 60 pod br. »18017«.

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR - RASPUTIN

Ravljen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Maierjeva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 6

Spoznavajte svojo državo

Pomladni vonj izziva želje po potovanju, po spremembah, doživljanjih ...

Dočim besni v Evropi, na severu in zahodu vojna, živi Jugoslavija staro življenje, ter v polni meri nudi svojim domačim turistom, kar so mnogi prej iskali v inozemstvu:

Azurske obale Južne Francoske nালেte Jugoslovenci na obalah svojega PRIMORJA, od Sušaka do Ulcinja ...

Alpske lepote Švice in bivše Avstrije v planinah naše divne SLOVENIJE ...

Romantiko nordijskih dežel v BOKI KOTORSKI, na PLITVICAH, na OHRIDSKEM, DOJRANSKEM in PRE-SPANSKEM jezeru ...

Fantazije Orijenta v SARAJEVU, v MOSTARJU in SKOPLJU ...

Zgodovinske umetnine v JUŽNI SRBIJI in DALMACIJI ... Radosti planinskega sporta na Durmitoru, Prenju, Covranici, Peristeru, Kapanoniku, Velebitu, Triglavu ...

Zdravila svojim boleznim v Vrnjački, Mataruški, Arangjelovski banji, kopališčih Iliđi, Koviljači, Lipiku, Topuskem, Daruvaru, v Varaždinskih in Krapinskih Toplicah, Rogški Slatini, Radencih, Dobrni, Kranjski gori, na višinah Pohorja.

Potujte!

JUGOSLAVIJA, Vaša Jugoslavija vas kliče!

Potujte,

ker potovanje nudi pol izobrazbe, širi vidike in jači narodno zavest!

Potujte,

ker je potovanje življenjska radost, a s tem tudi pogoj napredku in uspehu ...

Pred vsakim potovanjem se obrnite na pisarne PUTNIKA, družbe za potniški in turistiški promet.

Pomagal Vam bo

Znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. KARMAH Vam brezplačno napove Vašo prihodnost. Razen važnih dogodkov iz preteklosti vam pove tudi vse vaše odnose do ljudi, zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti. Njegov nasvet vam bo prinesel zaželjene uspehe

v življenju. Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema s celega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih zapovedi. — Postavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki Vas zanimajo in sporočite mu točne rojstne podatke. Vse napovedi o Vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri piscu kupili njegovo najnovejšo knjigo »NAS ŽIVOT I OKULTNE TAJNE«. Knjiga stane samo Din 30.—, denar pa se pošilja na ček, račun št. 17455, na točni in stalni naslov F. T. KARMAH, ZALEC.

Vrtni sončnike

izdeluje počenši od Din 108
Bela Fettmann,
ZAGREB,
Masarykova 9.

Zahtevajte brezplačni ilustrirani katalog!

PRIHAJA TOPLA VREME!

V A Š E V I N O

NOVO IN STARO

varuje pokvarjenja

KAISERJEV

»BISULFATOR«

aparati, ki varuje vino,

da ne postane motno, da

ne cikle in da se ne po-

kvari.

Staro in novo **MOTNO**

VINO očistite temeljito

s patent.

KAISERJEVIM

»ELKA« **FILTERJEM**

Zahtevajte takoj

brezplačne prospekte

»BISULFATOR«

LJUDEVIT KAISER,

vinarska veletrgovina

ZAGREB, Trg kralja Petra 1

RUDARSKI INŽENJER

mlajša moč — po možnosti s prakso v rudnikih lignita DOBI NAMEDENJE. V poštev pridejo samo resni reflektanti, ki ljubijo svoj poklic in najdemo v delu zadovoljstvo, ljudje inicijativni in komercialnega duha. — Mesto je velike bodočnosti za delovnega in sposobnega človeka. — Pisemne ponudbe na »Publicitas« a. d., Beograd, poštni pretinac 60, pod »Dobra sreča«.

f

Umrli nam je naša ljubljena

Štefka Moljk

učenka II. raz. mešč. šole pri uršulinkah

Pogreb nepozabne, ljubljene Štefke bo v sredo, 1. maja ob pol 5. popoldne izpred hiše žalosti, Nunska ul. 17, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 29. aprila 1940.

Zalujoča družina MOLJK in ostalo sorodstvo.